

NOTULEN van de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, op 9 november 2017, vanaf 13.00 uur.

Voorzitter: mevrouw P.J. Bouvy-Koene, burgemeester.

Griffier: de heer J. van der Does.

Aanwezige leden: de heren F.H.J. von der Assen, mr. drs. C. Bremmer, drs. S.W.C. van den Dool, A.A.L. Eversteijn, J.J. van Eysden en ing. P.T. van der Haven, mevrouw drs. E.C. van Herk, mevrouw drs. M.A.M. Lamers, de heren E.M.L.H. Maassen en drs. M. van der Meij, mevrouw A. Okma, de heren M.P.A. van Oostrum, H. Overbosch en R. Riphagen, mevrouw A.M. Schrijver, de heren J. Smit, drs. M.H. Smittenaar, A.A. in 't Veen en R.J.M. Zoetemelk.

Aanwezige wethouders: de heer mr. D.C.W. Binnendijk, de heer drs. N. Mol en de heer J.C.M. Rasch.

1. Opening

De **voorzitter:** Dames en heren op de publieke tribune, thuis en hier in de raad, leden van de raad, college en ondersteuners. Heel hartelijk welkom. Wij gaan beginnen aan wat in de pers is beschreven als "een marathonzitting", maar wij hebben met elkaar in een eerder stadium uitgesproken vanavond om ongeveer 20.00 uur klaar te zijn met deze begrotingsbehandeling. Daarvoor moet echter nog wel het nodige werk worden verzet, met name door de raad. Alle voorbereidingen daartoe zijn in een eerder stadium door de ambtelijke organisatie en het college aangevat. Vanmiddag is het aan u om de politieke discussie en het debat daarover met elkaar en met het college aan te gaan.

De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. Algemene beschouwingen bij de Programmabegroting 2018-2021

De **voorzitter:** We hanteren de gebruikelijke volgorde aan de hand van de grootte van de fracties.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Wij zijn, zoals altijd, trots op Voorschoten als onze mooie woongemeente, maar het afgelopen jaar is eerlijk gezegd wel een bewogen jaar geweest. De impact van het toezicht en het zoeken naar herstel is niemand ontgaan. We zijn nog steeds een fantastische woongemeente met veel groen, veel voorzieningen, goede zorg,

een mooi centrum en een rijk verenigingsleven. Voorschotenaren wonen hier graag en onze voorzieningen trekken ook nieuwe mensen aan. Die voorzieningen maken ook grote investeringen nodig om dit alles overeind te houden, zodat we het vestigingsklimaat goed houden. Jarenlang is veel geld gestoken in straten en wegen, zoals het Knooppunt, en in de riolering, bijvoorbeeld in de Vlietwijk voor ruim € 11 miljoen, maar ook in scholen en het heropbouwen van een nieuw industrieterrein, de Dobbewijk, en een deel van het centrum, zoals het Deltaplein. En laten we de € 9 miljoen voor de ondertunneling van de RijnlandRoute niet vergeten. We hielden hierbij vast aan een hoog niveau van ons groen, parken, leefomgeving, zorgbeleid, sociaal beleid, ouderenbeleid en sport- en verenigingsleven.

We vonden dit normaal en we profiteren hier allemaal ook elke dag van, maar we deden dit steeds meer op basis van geleend geld, met oplopende lasten naast aanzienlijke uitgaven voor afschrijvingen op overgewaardeerde grond en projecten. De bestuurlijke cultuur bleek niet in staat het tij te keren. Vooral gebrek aan helder inzicht in de meerjarige financiën, het uitblijven van duidelijke maatregelen en het niet realiseren van gevraagde bezuinigingen hebben ertoe geleid dat de provincie Voorschoten vorig jaar onder financieel toezicht heeft gesteld. Binnen bestuurlijk Voorschoten staat ieders vingerafdruk op deze gang van zaken, ook die van de VVD. Voor de VVD is het toezicht een vloek en een zegen. Voor fractieleden en de wethouder viel het destijds zwaar dat dit gebeurde, maar we zijn actief naar onze inwoners gegaan om uitleg te geven, te luisteren en ook te laten zien dat wij onze verantwoordelijkheid oppakken om dit te herstellen. Vergelijkende studies met andere gemeenten en rapporten, onder andere van de Rekenkamercommissie, hebben ons veel inzicht gegeven, zoveel zelfs dat wij ervan overtuigd zijn dat herstel mogelijk is, zowel financieel herstel als herstel van vertrouwen.

Met deze begroting voor 2018, zoals die nu voorligt, wordt de eerste grote stap gezet in dat herstel. Het hoofddoel voor de VVD is dat het financieel toezicht er weer af gaat en dat Voorschoten weer stevig op eigen benen kan staan met een gezonde meerjarige begroting als financiële basis. De VVD zal toezien op gemaakte afspraken en hard aan de slag gaan om zo ook het vertrouwen in bestuurlijk Voorschoten weer op te bouwen.

De begroting voor 2018 is niet alleen een financieel verhaal. Er worden ook duidelijke maar ingrijpende keuzes gemaakt, iets wat we niet gewend waren en wat een stevig effect zal hebben bij iedereen. Het zal anders gaan en dat vraagt van ons allemaal een bijdrage, van lastenverzwaringen tot extra vrijwillige inzet. De VVD zal hieraan actief op elke manier en met iedereen meedoen.

Wat gaan we anders doen? Onder het motto "terug naar de kern" gaan we nee zeggen tegen plannen die veel geld kosten maar eigenlijk geen taak van de gemeente zijn. Combinaties van verenigingen, leden en sponsors zouden bijvoorbeeld samen aan de slag kunnen, waarbij de gemeente nieuwe en ruimere mogelijkheden, functiecombinaties en randvoorwaarden geeft, anders dan dat we direct geld bieden. Er zullen lopende projecten

worden stopgezet, zoals het Platform Hoogspanning, en we gaan in de toekomst slimmer en goedkoper werken. Hierbij hoort ook dat we niet méér uitgeven dan wat er binnenkomt en dat we eerst sparen voor vervangingsinvesteringen. In de begroting wordt de komende jaren uiteindelijk voor miljoenen aan gecreëerd overschot niet direct weer uitgegeven maar gespaard voor een stabiele financiële positie, klaar voor toekomstige en onvermijdelijke investeringen.

De leges van bijvoorbeeld bouwvergunningen zullen veel meer kostendekkend gemaakt worden. Dat betekent dat de aanvrager betaalt, al wil de VVD graag het debat aangaan over hoe die vergunning dan wordt verleend en wat we minimaal nodig achten om die vergunning te kunnen verlenen om zo hoge kosten en lange wachttijden te vermijden.

Subsidies zullen niet meer standaard worden uitgedeeld maar we zullen met elkaar in gesprek gaan over een nieuwe basis van subsidietoekenning, bijvoorbeeld voor bepaalde projecten of activiteiten waarbij het maatschappelijk effect meespeelt; een doelsubsidie dus op basis van de maatschappelijke meerwaarde. De vraag moet steeds zijn: wat levert dit de maatschappij op wat een bijdrage van belastinggeld rechtvaardigt, bijvoorbeeld op het punt van het betrekken van hangjongeren, het bieden van een warme sociale omgeving voor ouderen of het bijdragen aan de cultureel-historische identiteit van Voorschoten? En ja, dan zullen we ook soms moeten concluderen dat mensen een prachtige hobby hebben waar ze van kunnen genieten, maar dat ze die uiteindelijk wel zelf moeten gaan betalen.

Ook bij voorzieningen zullen we samen zoeken naar nieuwe mogelijkheden en kansen. Wij geloven dat er in Voorschoten veel kennis en creativiteit zijn om naar een andere basis te zoeken om bijvoorbeeld een kinderboerderij of zwembad in stand te kunnen houden. Voor het zwembad stelt de VVD een taskforce voor die dit gaat onderzoeken, waarbij er zeker nog twee jaar de tijd is voordat er een beslissing genomen moet worden. De motie luidt:

"Motie 049.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen 9 november 2017,

overwegende dat:

- *de mogelijkheid om te kunnen of leren zwemmen in Voorschoten ook gezien de gemeentelijke doelstelling in het Sociaal Domein (preventie) in Voorschoten zeer wenselijk is;*
- *de structurele dekking voor de exploitatielasten van het zwembad van € 400.000 per jaar met ingang van 2021 wordt ingezet voor dekking van het herstelplan;*
- *het ondoenlijk is om op korte termijn een afdoende financiële dekking te formuleren waarmee het voornemen om te stoppen met subsidiëring van het zwembad, uit de meerjarenbegroting 2018 geschrapt zou kunnen worden;*
- *het huidige contract met Sportfondsen in 2020 afloopt;*

- *er daardoor ruim twee jaar de tijd is om naar alternatieven te zoeken;*

verzoekt het college, uiterlijk begin 2018 in de commissie M&S een plan van aanpak te presenteren over het instellen van een onafhankelijke taskforce 'zwemmen in Voorschoten', die:

- expertise inzet en de mogelijkheden van zwemmen en exploitatie van zwembaden in andere gemeenten onderzoekt, inclusief kosten (waaronder personeel en energie), tarieven, bezoeken, lessen etc.;*
- vervolgens met die kennis open en (on)gevraagd alle mogelijkheden onderzoekt die exploitatie van zwemmen in Voorschoten mogelijk maken. Daarbij dient niet alleen gekeken worden naar handhaving van Het Wedde in zijn huidige vorm, maar ook grotere of kleinere exploitatievormen elders en/of i.c.m. Het Wedde dienen bekeken te worden. Deze alternatieven dienen een overzicht te bevatten van de tarieven van de toekomstige exploitatiemodellen, alsook de benodigde subsidie van de gemeente;*
- bij de presentatie van de begroting 2019 hierover te rapporteren,*

en gaat over tot de orde van de dag."

Daarnaast zal er ook voor de golfbaan een nieuw initiatief moeten komen. Wij staan open voor elk idee en dagen bijvoorbeeld de golfclub dan ook uit. Een kinderboerderij met een zorgfunctie, wie weet of zoiets gewoon kan?

Het cultureel centrum gaat dicht, maar de afgelopen jaren hebben we veel geld geïnvesteerd in nieuwe basisscholen. Wij denken aan die scholen en ook aan de bibliotheek, om bepaalde functies en gebruikers van het cultureel centrum in onder te kunnen brengen. Immers, een leegstaande aula in de avond kan ook gebruikt worden voor toneel. Is het college bereid om met de schoolbesturen in gesprek te gaan om te kijken of zoiets kan?

Natuurlijk moet de gemeente ook zelf doorgaan met het toekomstbestendig maken van het geheel aan taken. Op het gebied van zorg en welzijn zetten we stappen om beter duidelijk te krijgen wat precies de hulpvraag van iemand is, zodat we steeds passender de juiste oplossing kunnen bieden. We zorgen ervoor dat er een strakke en efficiënte planning komt voor het nodige onderhoud en vervangingen van infrastructuur, gebaseerd op nut, urgentie en uitvoeringsniveau en we voorkomen een boeggolf aan projecten.

De VVD heeft al eerder gepleit voor het verkopen van bezit waarin wij als gemeente geen functie meer voorzien. Wij zijn blij dat dit beleid nu duidelijk vorm krijgt en zien de opbrengsten graag als geldelijke versteviging van onze reserve.

Een harde keuze is ook het terugbrengen van het onderhoudsniveau van ons groen, waarbij we scherp blijven op verwaarlozing.

De VVD heeft in het totaal van afwegingen gesteld dat het benodigde geld en herstel voor de helft komt van bezuinigingen en voor de andere helft van lastenverzwaringen. Een forse stijging van lokale lasten en de ozb in het bijzonder zien wij niet als middel om het herstel in te zetten, maar gezien de totale situatie vinden wij die gerechtvaardigd. Het hoge niveau van voorzieningen en leefomgeving waarbij wij zelfstandig weer op eigen benen willen gaan staan, heeft ook een hoge prijs.

Alleen in deze situatie kunnen wij eigen en ongedwongen keuzes gaan maken. Daarbij hebben wij, om in de toekomst voorzieningen te kunnen onderhouden, een voorstel om nieuw geld te betrekken uit het verminderen van de kwijtschelding, zodat de lasten niet weer direct omhoog moeten. De motie luidt:

"Motie 050.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen 9 november 2017,

overwegende dat:

- de mogelijkheid bestaat om de rioolheffing te baseren op een eigenaarsheffing;*
- op deze wijze de kwijtschelding vrijvalt van circa € 115.000;*
- dit extra geld is buiten de begroting om;*
- dit geld in de toekomst in te zetten is voor financiering van uitgewerkte ideeën over voorzieningen;*

verzoekt het college:

- 1. de grondslag van de rioolheffing om te zetten naar een eigenaarsheffing;*
- 2. de vrijkomende ruimte in de kwijtschelding rioolheffing via de woonlastenbenadering terug te halen in de algemene ozb woningen;*
- 3. de zo verkregen extra ruimte ozb woningen af te romen in een bestemmingsreserve 'toekomst voorzieningen';*
- 4. de zo verkregen extra opbrengst uit ozb woningen structureel in te zetten in de exploitatiebegroting 2018 en verder onder de titel 'toekomst voorzieningen', waar nodig nog in een bestemmingsreserve, mocht meer tijd nodig zijn;*
- 5. uit te zoeken of er ook minderkosten zijn op ambtelijke inzet ten aanzien van kwijtschelding en, indien zo, dit gelijkelijk mee te nemen,*

en gaat over tot de orde van de dag."

Continuerend en vernieuwend zet de VVD zich in het komende jaar in voor bereikbaarheid, veiligheid en dienstverlening. Wij vinden dat de provincie en Leiden de patstelling moeten doorbreken en aan de slag moeten met het verdubbelen van het Lammenschansplein. Wij zullen hiervoor gezamenlijk een planning maken voor nu en niet voor later. Daarbij houden

we de overlast van de tunnelbouw in de gaten, zowel die van de bomenkap langs de RijnlandRoute als bij de A4, waar uiteraard ook een geluidswal langs moet komen.

Bij veiligheid en handhaving vragen wij aandacht voor camerabewaking bij de stations en betere of meer inzet van onze BOA's en de wijkagenten. Voor dienstverlening optimaliseren wij de internetaanvraag en zorgen we ervoor dat er goed wordt doorgeschakeld via 14071 met de telefoon. Voor diegenen die hulpbehoevend zijn, zijn er een passend sociaal beleid en mantelzorg, en wij geven direct richting aan mensen die nog voor zichzelf kunnen zorgen. In de impuls van het centrum vragen wij ook aandacht voor de toegankelijkheid.

Met deze begroting komt Voorschoten weer op eigen benen te staan, al continueren we de bestaande samenwerkingen rondom ons. De VVD steunt van harte de verbeteringen en optimalisatie binnen de Werkorganisatie die we samen met Wassenaar hebben, waarbij we tevens meer inzetten op beleidssynchronisatie en geen zaken twee keer apart doen. Nuchter en kritisch doen we mee in Holland Rijnland en in de Leidse regio, daarbij de Voorschotense belangen, een efficiënte inzet van middelen en return on investment continu afwegend. Het blijft daarbij wel de vraag of twee van dat soort soortgelijke verbanden eigenlijk niet te veel is.

Voorschoten gaat niet op slot maar herstelt zich. De VVD steunt deze begroting van herstel en zal zich vol inzetten om onze doelstellingen te behalen. We houden ons binnen de kaders van de begroting en geboden adviezen. Never waste an opportunity offered by a good crisis. Dit is dan ook een kans om zaken in beweging te zetten en op te lossen die eerst misschien niet voor mogelijk werden gehouden. Wij gaan dan ook vooral doen, samen met inwoners en ondernemers. Wij zetten ideeën in en vernieuwen daarbij vastgeroeste zaken zonder dat ze meteen hoeven te verdwijnen. Wij denken hierbij aan de inzet van gedane investeringen, zoals de scholen, en ruimere mogelijkheden van combinatiefuncties. Wij zien graag dat het college optimaal de mogelijkheden creëert om stakeholders bij elkaar te brengen om zo inzichten en kansen te combineren tot iets nieuws. Wij geven het college het vertrouwen dat te doen, met de voorgestelde financieel gezonde basis en vooral ook in een open samenwerking met deze raad.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Mevrouw de voorzitter, inwoners van Voorschoten en collega-raadsleden. U hebt het al gehoord: realisme is de toon! Van je geschiedenis moet je leren. Dat doet ONS Voorschoten ook. De afgelopen bestuursperioden waarin ONS Voorschoten medeverantwoordelijkheid droeg, samen met de VVD, het CDA en gedeeltelijk ook D66, zijn in financiële zin niet gelukkig geweest. Wel hebben wij voorzieningen gerealiseerd die de gemeenschap van Voorschoten ten goede zijn gekomen. We hebben verzuimd onze uitgaven te beperken en onze inkomsten tijdig te verhogen. Dat is volstrekt duidelijk.

ONS Voorschoten staat voor "ondernemend en sociaal". Wij vertrouwen op de eigen kracht van mensen. Wij willen ondernemerschap stimuleren en wij moeten mensen die het zelf niet

kunnen, blijven steunen. Deze voorwaarden blijven wij uitdragen als een leidraad. Financiën en het sociale domein zijn voor ONS Voorschoten zeer belangrijk. Wij zetten in op preventie in plaats van op curatieve zorg.

De meerjarenbegroting zoals deze door het college is gepresenteerd, hebben wij naast ons verkiezingsprogramma en ons coalitieakkoord gelegd. Wij kunnen niet anders stellen dan dat het meerjarenperspectief onvoldoende aan onze uitgangspunten voldoet, maar zoals ik al eerder zei: realisme is de toon.

Wat de financiële cultuur betreft: van je geschiedenis leer je. Het is een absolute noodzaak dat Voorschoten de schuldenlast terugbrengt. Daar wordt, net als in vele gezinnen, voor gereserveerd. Dat moeten we de komende periode ook doen. ONS Voorschoten is het er daarom mee eens dat in totaal € 3,4 miljoen voor aflossen gespaard wordt. Als de rente gaat stijgen, worden de leningen alleen maar duurder. Wij willen onder het preventief toezicht van de provincie uit. Dat is de kern van nu. Dat kunnen we door de broekriem aan te halen en ondernemerschap te tonen. De meerjarenbegroting geeft aan dat de meeste bezuinigingen in 2019 of later bereikt worden. Die tijd is hard nodig voor het zorgvuldig uitwerken van de voorstellen. Van de gemeente mag verwacht worden dat zij initiatief neemt om regelgeving binnen de wettelijke mogelijkheden maximaal op te rekken. Als het niet kan zoals het moet, moet het maar zoals het kan.

Wij vinden dat de WOZ-stijging voor niet-woningen gelijk moet zijn aan die voor woningen. Wij willen geen onderscheid. We dienen hierover een motie in. De motie luidt:

"Motie 035.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

gezien het voorstel Bezuinigen, taakstellingen en ombuigingen 4B, onderdeel van de Programmabegroting 2018-2021,

overwegende dat:

- *de stijging van ozb-belastingen volgens de Programmabegroting 2018-2021 voor woningen een veel hoger percentage bedraagt dan voor niet-woningen;*
- *een verhoging van ozb niet-woningen samenvalt met een periode van voorspoedige economische ontwikkelingen;*

roept het college op, de extra verhoging ozb niet-woningen van uiteindelijk € 35.024 in 2021 te vergroten met een jaarlijks bedrag van € 64.000 ingaande 2019, waarmee over de begrotingsperiode 2019-2021 de extra verhoging ozb niet-woningen wordt verhoogd met $3 \times € 64.000 = € 192.000$,

en gaat over tot de orde van de dag."

Gezien de financiële perikelen en – dat wil ik extra benadrukken – het advies van de Rekenkamer vinden wij het instellen van een auditcommissie een must. ONS Voorschoten vindt het noodzakelijk dat de raad zo snel mogelijk rapportages krijgt over de uitvoering van de programmabegroting. Die rapportage is nodig om onze controlerende taak goed uit te kunnen voeren en aan te kunnen sturen. Dit soort informatie hebben wij tot nu toe onvoldoende gekregen. We dienen hierbij een motie in over het instellen van de auditcommissie. Kan het college de instelling daarvan toezeggen? De motie luidt:

"Motie 038.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

overwegende dat het instellen van een auditcommissie tot een verbetering van de kwaliteit van besluitvorming in de gemeenteraad van Voorschoten zal leiden;

roept het college op om voor de 1e raadsvergadering van januari 2018 gestalte te geven aan de procedure van samenstelling, de structuur van functioneren, de vaststelling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de door de Rekenkamer geadviseerde in te stellen auditcommissie en in dat voorstel tevens te betrekken de relatie met en de verhouding ten opzicht van alle relevante key stakeholders, met als beoogd resultaat dat zeer kort na de raadsverkiezingen van 21 maart 2018 begonnen kan worden met het samenstellen van de auditcommissie,

en gaat over tot de orde van de dag."

Ook de volgende motie wordt ingediend:

"Motie 048.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 november,

overwegende dat:

- *de raad de Programmabegroting 2018–2021, met name bijlage 6 Investerings, heeft ontvangen;*
- *hierin investeringen zijn opgevoerd voor het vervangen van bedrijfsmiddelen door nieuwe;*

roept het college op, investeringen volgens de investeringsplanning op te schorten tot een later tijdstip dan wel na te gaan of herstel van de betreffende middelen respectievelijk vervanging door te verkrijgen gebruikte middelen mogelijk is,

en gaat over tot de orde van de dag."

Op het sociaal domein gaat preventie voor zorg. Die insteek mogen wij niet uit het oog verliezen. Collectieve voorzieningen en activiteiten willen wij altijd blijven faciliteren: van sociale contacten tot bewegen. Het is de eigen kracht van onze inwoners en organisaties die daar invulling aan kunnen geven. Onze mantelzorgers koesteren wij.

Wat Wmo en vervoer betreft: het is acceptabel dat mensen rekening houden met vervoerskosten als zij op reis gaan, tenzij het gaat om mensen die niet in staat zijn om de noodzakelijke vervoerskosten zelf te betalen; die blijven wij helpen. Wij willen de knoop doorhakken bij de begrotingsbehandeling voor 2020, maar dan wel met een stevige onderbouwing, waarbij ook naar de haalbaarheid moet worden gekeken. Terugvallen op vrijwilligersvervoer, bijvoorbeeld van familie of het netwerk of de buurman, willen we niet. ONS Voorschoten wil dit in samenhang met het minimabeleid bezien. Wij willen een toezegging van het college dat deze insteek wordt gekozen.

ONS Voorschoten heeft met kromme tenen naar de bezuinigingen op de subsidies gekeken. Eigenlijk willen we geen bezuinigingen. Wij realiseren ons dat het maken van andere keuzes voor heel veel organisaties pijnlijk zal zijn. ONS Voorschoten heeft als vertrekpunt voor het nieuwe beleid dat de kosten die een organisatie voor haar activiteiten maakt, uit eigen inkomsten moeten komen, zonder subsidies. Dat is een basisgedachte. Dit geldt zeker voor de organisaties die via de denklijn van het boxenmodel in box 3 en box 4 gaan vallen. De gedachte om fondsen in te stellen, steunen wij. Dat biedt mogelijkheden om bij derden subsidies te krijgen. Vertegenwoordigers uit onze lokale samenleving achten wij zeer goed in staat om hier vorm en inhoud aan te geven. Ook hun lokale netwerken bieden vast en zeker kansen om middelen te vergaren.

Wat burgerparticipatie betreft: wanneer wij als overheid meedenken via burgerinitiatieven willen blijven stimuleren, willen wij daar zeker niet op bezuinigen, zeker niet op leefbaarheid en het wijkbeleid. Dat zou een slechte keuze zijn. Dit past niet in een burgerparticipatiebeleid. Wij dienen hierover een motie in. De motie luidt:

"Motie 036.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen op 9 november 2017,

gezien het voorstel Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen 5D, onderdeel van de Programmabegroting 2018–2021,

overwegende dat:

- *burgerparticipatie een groot goed is;*

- *burgerparticipatie de pijler is voor het voeren van ons gemeentelijk beleid;*
- *een bezuiniging door de post 'Bijdrage leefbaarheid/wijkbeleid' op dit moment te stoppen, ongewenst is;*
- *het op dit moment ongewenst is deze uitgave structureel te ramen;*
- *gedurende de periode 2018 tot 2021 aangetoond moet worden dat dit budget niet nodig is;*

roept het college op:

1. *met een voorstel te komen om de bezuiniging van € 4.500 van 2018 via ontschotting van budgetten teniet te doen;*
2. *dekking te zoeken binnen de begroting 2019 tot een bedrag van € 8.500 en in de meerjarenbegroting 2020-2021 tot een bedrag van € 10.500,*

en gaat over tot de orde van de dag."

Bij het geld voor het lokaal onderwijsbeleid gaat het om middelen die uitgegeven worden om problemen te voorkomen. Zij werken dus preventief. Daarop bezuinigen is niet verstandig: investeren aan de voorkant is voorkomen van problemen aan de achterkant. Wij dienen een motie in voor het handhaven van het budget. De motie luidt:

"Motie 034.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen op 9 november 2017,

gezien het voorstel Bezuinigingen, taakstellingen en ombuigingen 5D, onderdeel van de Programmabegroting 2018-2021,

overwegende dat:

- *lokaal onderwijsbeleid gevoerd wordt om een aanvulling te geven op met name rijksbeleid;*
- *schoolbegeleiding in het bijzonder gericht is op achterstanden bij leerlingen voorkomen;*
- *schoolbegeleiding een activiteit is die gericht is op preventie;*
- *een bezuiniging op deze activiteit die aanvullend is op de bescheiden rijksvergoeding, averechts kan werken op de geestelijke gezondheid van kinderen en ouders of verzorgers;*
- *het gemeentelijk beleid ook gericht is op preventie om curatieve zorg en hoge kosten te vermijden;*
- *een gemeentelijke aanvulling op de rijksvergoeding alleen gepast is als onderwijsorganisaties de rijksbijdrage volledig ten goede aan de betreffende leerlingen laten komen;*

- *het op dit moment ongewenst is deze uitgave structureel te ramen;*

roept het college op:

1. *met een voorstel te komen aangaande de bezuiniging van 34.160 euro gedurende de periode 2019–2021;*
2. *de dekking te zoeken binnen de begroting 2019 en de meerjarenbegroting 2020–2021,*

en gaat over tot de orde van de dag."

De klok geeft aan dat de spreektijd vordert. Op het punt van openbare orde en veiligheid moet en kan de handhaving in haar algemeenheid beter. Wij noemen daarbij de volgende punten. Veilige voetgangersgebieden, bijvoorbeeld in de Schoolstraat: winkels open, fietsers lopen! Onbelemmerde doorgang op stoepen en paden. Auto's op stoepen moeten we eigenlijk gewoon niet willen. Wij vragen het college om hier bij onderhoudswerkzaamheden specifiek op te letten, onder het motto "werk met werk maken". Deelt het college deze mening? Wij dienen een motie in over toegankelijkheid van openbare gebieden. De motie luidt:

"Motie 037.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

overwegende dat:

- *overhangend groen bij trottoirs hinderlijk is voor voetgangers;*
- *mensen met een visuele beperking extra belemmerd worden door overhangend groen;*
- *burgers de plicht hebben het overhangend groen zelf aan te pakken;*

roept het college op om actief werk te maken van het terugdringen van overhangend groen langs trottoirs;

verzoekt het college, in januari aan de raad te melden hoe het dit denkt aan te pakken,

en gaat over tot de orde van de dag."

Met betrekking tot het armoedebeleid willen wij de komende bestuursperiode extra aandacht voor mensen die het financieel moeilijk hebben. Wie langdurig op een uitkering is aangewezen, verdient wat ONS Voorschoten betreft iets extra's. Dat moet en kan maatwerk zijn: een korte vakantie, een fiets, een bijdrage in vervoerskosten of een abonnement, zodat zij kunnen blijven meedoen in het lokale gebeuren.

Ten slotte zeker niet het minste onderwerp: zwembad Het Wedde. Het zwembad moet openblijven; laat daar geen misverstand over bestaan. ONS Voorschoten wil dat daarom het huidige contract met Sportfondsen wordt beëindigd en dat ons mooie bad een nieuwe start maakt, maar zonder een gemeentelijke exploitatiebijdrage of donaties in een onderhoudsfonds. Wij willen dat deskundigen zich gaan buigen over de toekomst van Het Wedde en alle mogelijkheden die het gebouw en de directe omgeving hebben, dat zij door de gemeente worden ondersteund en dat zij zeker ook gebruik gaan maken van een duurzaam energiebeleid.

Ik dank u voor uw aandacht. Realisme is de toon.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. We staan misschien wel voor de belangrijkste begroting die we in Voorschoten ooit hebben vastgesteld. Er is sprake van een duivels dilemma door het dienen van twee bazen: aan de ene kant de provincie, die vindt dat we de uitgaven voor onze voorzieningen moeten verlagen, en aan de andere kant onze inwoners, die willen dat de voorzieningen zo veel mogelijk worden ontzien.

We stellen vandaag de begroting voor 2018 vast en we bespreken de meerjarenraming tot 2022. In de jaren na 2018 zal fors bezuinigd moeten worden. Dit betekent dat we in 2018 al flink aan de slag moeten. Snijden aan de uitgavenkant is belangrijk maar hoeft niet per se alleen ten koste te gaan van voorzieningen. Hiervoor gaan we de begroting extra onder de loep nemen. Nu moeten we echter al laten zien dat we de financiën met forse maatregelen op orde krijgen en de provincie overtuigen van onze aanpak. We moeten zorgen voor een meerjarig sluitende begroting, een betere financiële positie, lagere schulden en een basis van belangrijke voorzieningen.

Gelet op de slechte financiële situatie, wil ik namens het CDA mijn oprechte excuses aanbieden aan alle Voorschotenaren. Het CDA heeft in de afgelopen jaren met uitzondering van de periode van 2010 tot 2014 deelgenomen aan het college en heeft daarmee verantwoordelijkheid gedragen voor het dagelijks bestuur van Voorschoten. Met wethouder Eppe Beimers aan het roer kwamen steeds duidelijkere signalen over de wankelende financiële situatie. Daarna brachten de onderzoeken van de Rekenkamer nog eens extra aan het licht dat er is bestuurd met een gat in de hand. Het CDA gaat de verantwoordelijkheid niet uit de weg voor zover de ontstane situatie ons is toe te rekenen: fout is fout, we gaan dit rechte trekken!

Voorschoten behoort tot de populairste woongemeenten van Zuid-Holland. De goede voorzieningen maken onlosmakelijk deel uit van het woongenot van Voorschoten en zorgen voor goede prijzen van woningen, bezoekers aan het centrum en mensen die zich thuis voelen. Wij zullen er als politieke partijen, onze medewerkers van de Werkorganisatie Duivenvoorde, college en raad samen met inwoners, verenigingen, instellingen en bedrijven alles aan moeten doen om met minder gemeenschapsgeld de voorzieningen op niveau te

houden. Alle krachten moeten we bijzetten om de financiën op orde te brengen en te komen tot een verantwoord en gewogen financieel beleid.

Op het punt van het functioneren van de raad moet onze toezichhoudende taak verbeterd worden. Als raad moeten we andere eisen stellen aan onszelf en aan de voorstellen van het college. Het college is verantwoordelijk voor de juiste toezichtinformatie aan de gemeenteraad. Dat is de basis waarop wij een oordeel vellen en een besluit nemen. Het is daarom nodig dat alle voorstellen die naar de raad gaan, voorzien zijn van korte- en langetermijneffecten wat betreft de balans, de exploitatie en de impact voor de samenleving, eigenlijk zoals de Rekenkamer ons adviseert.

In dit kader is het ook belangrijk dat we als raad weer kunnen beschikken over een commissie Planning en Control. Daarover wordt een motie ingediend, maar die is naar mijn gevoel overbodig, omdat we dat al hebben vastgesteld. Het was de provincie die uiteindelijk met de begrotingsscan signaleerde dat bij de beheertaken te veel geld wordt uitgegeven in vergelijking met andere gemeenten. Het verbaast mij dan ook steeds weer als weggetjes zoals de Essenlaan en de Elstlaan opnieuw geasfalteerd worden en er zelfs een verkeersdrempel ingelegd wordt, nota bene op een pad waar vooral fietsers rijden. We hebben in deze raad afgesproken alles te bezien op nut, noodzaak en de vraag of iets uit te stellen is. Mijn fractie is verbaasd dat dit kennelijk niet geldt voor alle beheertaken. Mijn fractie wil van het college horen of dit soort kostbare werkzaamheden voldoen aan de aan onszelf opgelegde criteria. Dit geldt ook voor de € 96.000 die wordt vrijgemaakt voor het centrum. Voldoen die plannen aan die criteria? Ik wil daar graag een antwoord op.

Wat bij ons ook vraagtekens oproept, is dat de kostenbesparingen zoals de centrale huisvesting van ambtenaren niet mogen worden opgenomen in de begroting, terwijl we weten dat het samen huisvesten van de ambtenaren € 150.000 kan opleveren. Dat is een forse besparing. De CDA fractie zou daar prioriteit aan hebben gegeven als alternatief voor de harde maatregelen die nu voorliggen. Of is het zo dat de provincie niet alleen kijkt naar de cijfers maar ook naar de gewenste bestuurlijke toekomst met Leiden? Wil de provincie wel dat we met Wassenaar een innige band hebben? Dezelfde provincie die gaat over onze toekomst, moet ons weer bestuurskrachtig en financieel onafhankelijk verklaren. Het is heel verleidelijk om die bevoegdheden door elkaar heen te gebruiken.

Met de voorliggende begroting weten we dat we de regie op onze financiën terugkrijgen. De provincie heeft aangegeven alleen vertrouwen te hebben in deze begroting en dat dus verder niets mogelijk is. Betekent dit dat we moeten laten zien dat we bestuurskrachtig zijn? Ja. Betekent dit dat we vandaag alles gaan sluiten? Nee. We moeten een andere vorm zien te vinden om de voorzieningen in stand te houden. Zoals de heer Dessens het zei: "De verenigingen zijn het cement in de Voorschotense samenleving." We zullen onze rol anders moeten gaan vervullen.

Neem het zwembad. Stel je voor dat in 2021 dat gebouw leegstaat. Dat is kapitaalvernietiging en betekent bovendien banenverlies. Het is voor het CDA niet de vraag óf het zwembad blijft bestaan maar hoe het blijft bestaan. In Oegstgeest is het zwembad ondanks de grote financiële problemen toch opengebleven. Daar hebben ze de krachten gebundeld, waardoor een warm bad is ontstaan voor frisse denkers die gezorgd hebben voor het behoud van het zwembad in een andere vorm, met een lagere bijdrage van de gemeente. We stellen samen met andere partijen voor om een taskforce van deskundigen van buiten de politiek in te stellen die ervoor gaat zorgen dat we kunnen blijven zwemmen. Daarnaast willen we dus buiten deze begroting een structureel bedrag reserveren voor de toekomst van voorzieningen in het algemeen. De taskforce moet gelijk aan de slag. Ik verwijs kortheidshalve naar de motie.

Het CDA vindt dat de aansturing van de Werkorganisatie transparanter moet en dat er meer eenduidig beleid samen met Wassenaar moet komen. Het werven van een directeur, naast de gemeentesecretarissen van Voorschoten en Wassenaar, betekent dat we bovenin de Werkorganisatie drie dure functies krijgen in plaats van twee. De Werkorganisatie staat op afstand en is voor de raad moeilijk aanspreekbaar als het gaat om maatregelen die de gemeente goedkoper moeten laten functioneren. Toen jaren geleden de nieuwe organisatie een feit werd, was zij één van de eerste in Nederland met deze bijzondere vorm. Dat het niet helemaal volmaakt is – er gaat heel veel goed – kunnen we misschien toeschrijven aan de wet van de remmende voorsprong. Er is iets unieks neergezet dat bestuurlijk niet goed is onderhouden. De reorganisatie die nu plaatsvindt, juichen we daarom toe. Meer standaardisatie en slimmere gezamenlijke werkprocessen maken de organisatie efficiënter. Een probleem is echter ook de meerhoofdige aansturing. De rol van de gemeentesecretaris verandert sterk door de komst van een nieuwe directeur. Ze raken de rol van directeur, en dus de aansturing van de Werkorganisatie, kwijt. Daarom dient het CDA een motie in waarmee we meerdere doelen behalen: door één secretaris 50% te benoemen in Voorschoten en 50% in Wassenaar besparen beide gemeenten de helft van deze salariskosten. Dit voorkomt ook een meerhoofdige leiding en zo creëren we een linking pin tussen Wassenaar en Voorschoten als het gaat om één bestuurlijke lijn naar de Werkorganisatie. Doet Wassenaar niet mee, dan is het te overwegen om dit alleen in Voorschoten te doen. De motie luidt:

"Motie 044.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

overwegende dat:

- a. de Werkorganisatie Duivenvoorde op dit moment in een reorganisatietraject verkeert;*
- b. er een directeur wordt benoemd die de Werkorganisatie gaat aansturen;*
- c. de gemeentesecretarissen van Wassenaar en Voorschoten daardoor een deel van hun taken (directie / aansturing van de Werkorganisatie) kwijtraken;*

- d. salariskosten hoog zijn en de gemeente Voorschoten op de centen moet passen;*
- e. de besturen van Voorschoten en Wassenaar de Werkorganisatie ontlasten door een eenduidige aansturing;*
- f. de gemeentesecretaris de linking pin is tussen het college en de Werkorganisatie en dat twee kapiteins op een schip al een probleem kan zijn, laat staan drie (de nieuwe directeur en twee gemeentesecretarissen);*

van mening dat door de aanwijzing van twee keer een halve gemeentesecretaris (1 persoon in Voorschoten en dezelfde persoon in Wassenaar) er verschillende problemen worden opgelost en een flink bedrag wordt bezuinigd dat mede ingezet kan worden om onnodige schade aan voorzieningen in Voorschoten te voorkomen;

verzoekt het college, niet over te gaan tot openstelling van de functie gemeentesecretaris als er een vacature ontstaat maar deze in te vullen door één persoon die zowel in Wassenaar als in Voorschoten lid is van het college en daardoor twee deeltijdaanstellingen krijgt,

en gaat over tot de orde van de dag."

Dan de bestuurlijke toekomst. Het wordt gemeenten allesbehalve gemakkelijk gemaakt om zelfstandig en onafhankelijk te blijven. Dat zie je ook in de financiële stromen naar gemeenten, maar vervalt met het wegvallen van lokale besturen niet de basis van onze democratie? Bestuurlijke drukte wordt vaak als argument gebruikt om te pleiten voor fusie, maar is bestuurlijke drukte niet gewoon het goed functioneren van een democratie? Veel voorstanders van fusie roepen dat de voorzieningen bij fusie behouden kunnen blijven; u stelde dat ook in uw enquête. Herindeling is echter geen enkele verzekering voor voorzieningen in ons dorp. Was dat maar zo, want dan zou een keuze een stuk makkelijker zijn.

Sluit ik dan mijn ogen voor de toekomst? Nee. Ik ben voorstander van effectieve samenwerkingsverbanden en als het niet anders kan, is fusie met Wassenaar voor het CDA een optie. Als ik zie dat Leiden en Den Haag op vele fronten door samenwerking al een soort regio vormen – ik zag vanmorgen het bordje "Universiteit Leiden" al staan in Den Haag – dan is het toch prachtig dat Voorschoten en Wassenaar een brug kunnen vormen tussen die twee steden? Wat vindt u daarvan? Er is duidelijk behoefte aan grotere regio's dan die van Leiden met de vier buurgemeenten. Met 200.000 inwoners kun je niet wedijveren met bijvoorbeeld de Metropoolregio of de Amsterdamse regio. Dat is grootheidswaan. Dan moet je van Holland Rijnland een gemeente maken met veertien gemeenten en 550.000 inwoners, want dan mag je echt bij de grote bestuurders aan tafel zitten.

Herindelingen zijn onomkeerbaar. Daar mag je als Voorschotenaar onderbuikgevoelens bij hebben. Ons dorp is 400 jaar bestuurlijk zelfstandig. Bij de laatste dodenherdenking dacht ik bij uw toespraak: wie staat hier straks bij het monument als Voorschoten als zelfstandige gemeente niet meer bestaat, als we op zijn gegaan in een groter geheel waarbij burger,

bestuur en de burgemeester verder uit elkaar worden gehaald? Ik hoorde recent een wetenschapper bij het afscheid van een Statenlid zeggen dat herindelen niet meer bepalend is voor successen maar dat successen vooral worden geboekt door effectief samenwerken.

De basis van deze begroting is niet alleen een financiële maar bovenal een bestuurlijke. De spotlights zijn op Voorschoten gericht. We mogen ons echter niet laten opjagen. We brengen nu onze financiën op orde, verbeteren onze financiële positie, reduceren onze schulden, nemen de regie weer over en gaan werken aan de toekomst. We moeten niet alleen zuinig zijn met de financiën maar ook op Voorschoten in het algemeen, op de gemeente. De focus ligt vanavond dan ook op het terugwinnen van het vertrouwen van de burger en van de provincie. Onderwerpen zoals zorg en duurzaamheid lijken daardoor nu ondergeschikt. In het kader van duurzaamheid diende ik vorig jaar een motie in om van Voorschoten, net als Wassenaar, een fairtradegemeente te maken. Ik dien de motie nu opnieuw in, in het vertrouwen dat zij dit keer wel een vervolg krijgt. De motie luidt:

"Motie 045.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

overwegende dat:

- a. fair trade een middel is om bij te dragen aan een eerlijke handel tussen rijke en arme landen en maatschappelijk verantwoord ondernemen;*
- b. er een fairtradecampagne is die gemeenten, instellingen en bedrijfsleven aan concrete en meetbare doelstellingen bindt;*
- c. in toenemende mate andere gemeenten in Nederland de fairtradecampagne al hebben opgepakt;*
- d. fair trade een goede manier is om door middel van communicatie, onderwijs en verenigingsleven verdere mogelijkheden, initiatieven en suggesties voor verduurzaming te genereren;*
- e. dit goed past bij de duurzaamheidsambities van Voorschoten;*
- f. deze motie vorig jaar is ingediend en aangenomen maar nog geen zichtbare en voelbare resultaten heeft gehad;*

van mening dat ook de gemeente Voorschoten nog actiever kan zijn op dit terrein en dat ook stimulerende initiatieven van het college hiertoe bijdragen;

verzoekt het college:

- a. om met een voortvarend beleid, dat erop gericht is van Voorschoten een herkenbare fairtradegemeente te maken, effectieve stappen te zetten;*
- b. de raad binnen afzienbare tijd te berichten over het resultaat van zijn inspanningen op de weg naar een fairtradegemeente,*

en gaat over tot de orde van de dag."

Als we dan toch een opsomming krijgen van de invulling van de € 96.000 voor het centrum, denk ik ook aan de zorgtaken die wij hebben: dan is het ook goed om daarbij uitleg te geven over wat dat voor de toegankelijkheid gaat betekenen.

Ik ga afronden. Vorig jaar heb ik u in het kader van het succesvol doorlopen van uw proeftijd bloemen aangeboden. Nu doe ik dat weer, maar nu als dank voor uw inzet om Voorschoten weer groot te maken. "Make Voorschoten great again"; ik hoor u dat nog zeggen!

De heer **Maassen** (SP): Local!

De heer **Zoetemelk** (CDA): Ja, local.

U gaf vorig jaar aan veel van bloemen te houden. Dat heb ik in de notulen van de raad kunnen lezen. Die waren er toen nog; ik vind dat ze moeten blijven. We spreken nu gelijk af om van het jaarlijkse bloemetje een lange traditie te maken. U bent 24 uur per dag burgemeester van Voorschoten; dat bent u dus ook in Nissewaard. Om de weinige uren thuis ook met Voorschoten te vullen, heb ik een symbolisch cadeau voor bij de parkeerplaats. Als u in de auto stapt naar Voorschoten of terugkeert naar huis, ziet u waarvoor u alles doet, de gemeente Voorschoten.

De heer **Van der Meij** (D66): Voorzitter. Bij de algemene beschouwingen staat eigenlijk iedere fractie voor de vraag: wat is de kern van mijn boodschap en wat zijn de belangrijkste maatschappelijke problemen die ik wil aankaarten? Die vragen speelden in ieder geval bij mij. Er speelt veel in Voorschoten en wat is nu dan het kernwoord van deze algemene beschouwingen? Die vragen speelden tot dit weekend. Vrijdag kreeg ik, net als de andere fractievoorzitters, een mail van een mevrouw uit Voorschoten, een financieel onderlegde en boze mevrouw. Haar mail was gericht aan alle fractievoorzitters en was voor een deel financieel-technisch, maar een ander deel ging over iets anders. Zij schreef: "Het wekt geen vertrouwen als de personen die het allemaal hebben laten gebeuren weer dezelfde verantwoordelijkheid krijgen als voorheen, zonder blijk te hebben gegeven van een toegenomen kennis en vaardigheid op financieel gebied." Toen begreep ik wat vandaag het kernwoord moest zijn: vertrouwen. Op ons allen rust de verantwoordelijkheid om dit vertrouwen te herstellen. Herwinnen en herstellen van vertrouwen doe je door vertrouwen te geven. En toen dacht ik: mevrouw, ik ga proberen uw vraag over het herwinnen van vertrouwen in het bestuur te beantwoorden in deze algemene beschouwingen. Het eerste woord dat hier op papier staat is: "MdV". U weet waar dat voor staat: "mevrouw de Voorschotense".

Er ligt een begroting voor ons die iedereen pijn doet. De lasten gaan omhoog en wij snijden in veel uitgaven. Natuurlijk had mijn partij, D66, direct na lezing van deze begroting een

stapel briljante plannen om de pijn te verzachten. Die stapel was bijna nog groter dan de begroting van 280 pagina's. Maar voordat we die briljante plannen wilden indienen, dachten we: we gaan ons eerst nog eens goed informeren. We hebben nog eens goed gelezen in de scan van dit jaar van de provincie. Ik moet zeggen dat dat een les in gemeenteboekhouding is, maar dan voor gevorderden. Na die les waren voor ons een paar dingen zonneklaar: we hebben jarenlang boven onze stand geleefd, onze schuld bij de bank moet omlaag en de belastingen voor de inwoners van Voorschoten zijn hoog. Onze schuld moet natuurlijk omlaag, want als we dat niet doen, komt de deurwaarder niet alleen aan de voordeur maar komt hij ook het huis in. Zover moet je het nooit laten komen. Dus we zullen moeten ophouden met boven onze stand leven. Waarom? Omdat we verantwoordelijk voor Voorschoten zijn.

De mevrouw van die mail schreef ook dat Voorschoten "naar de gallemiezen gaat". Ik heb opgezocht waar het woord "gallemiezen" vandaan komt. Dat komt uit de geheimtaal van – let op: er worden drie groepen genoemd; ik vind die combinatie van groepen heel bijzonder – dieven, landlopers en rondtrekkende handelaren. Het betekent zoiets als "ten onder gaan" of "failliet gaan". Mevrouw de Voorschotense, u kunt gerust zijn: Voorschoten gaat niet naar de gallemiezen. Wij moeten de roomboter inruilen voor de margarine en we moeten de tweede auto weg doen, maar we kunnen nog steeds veel zaken voor Voorschoten uitstekend regelen. D66 wil de zaken wel wat anders regelen dan tot nu toe en anders dan een aantal elementen in de begroting ons voor de komende periode lijken voor te schrijven. We moeten eindelijk stoppen met investeren in stenen en asfalt tot we erbij neervallen. De Rekenkamer zegt: we moeten nee gaan zeggen. D66 zegt dus nee tegen dit soort investeringen.

D66 zou het op een aantal punten ook anders en met meer inzet doen en richt zich daarbij op het kwetsbare en de kwetsbaren. Ten eerste wil D66 aandacht voor de zwakkeren. Er zijn twee groepen waarvoor wij extra aandacht willen; extra aandacht betekent niet altijd extra geld. In de eerste plaats de jeugd van Voorschoten, die een toekomst verdient. Aan jeugdbeleid wordt goed gewerkt, maar als we de begroting voor 2018 en het sociaal beleidsplan lezen, zien we dat jongeren in Voorschoten bovengemiddeld gebruikmaken van verschillende vormen van jeugdzorg en dat er bovendien bovengemiddeld veel meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling in Voorschoten binnenkomen bij Veilig Thuis. Dat geeft dit welvarende dorp wel een heel scherpe schaduw.

De tweede groep zijn de ouderen. Laten we het niet onderschatten: 8.000 Voorschotenaren, ofwel één op de drie Voorschotenaren is 55+ en voor een deel daarvan komt op een bepaald moment de vereenzaming. Wij vinden dat de gemeente haar zorgplicht voor die groep ouderen meer moet inzetten, moet nagaan waar vereenzaming of vergeten worden speelt en daarop gericht actie moet ondernemen. Laten we signalen omtrent vereenzaming oppakken. Daar hebben we organisaties en middelen voor.

Het derde punt is het terugwinnen van vertrouwen. Dat doe je door de burger meer te betrekken. D66 wil de komende jaren meer samenwerking met onze inwoners. Er zijn veel

initiatieven zoals de werkgroep Groen Spelen, het Nicolaespark, de groep Dessens en comité Leidseweg Noord. Laten we deze groepen goed informeren over wat we als gemeente wél kunnen en laten we hun inzet benutten bij het zoeken naar oplossingen.

D66 wil ook dat Voorschoten groen blijft en duurzamer wordt. D66 wil die kleine nog resterende gordel van groen in de Duivenvoordecorridor behouden. Weidevogels kunnen niet stemmen, maar wel uitsterven. Verdere woningbouw in dat gebied is niet nodig. Bestaand geld moet gebruikt worden om de resterende Duivenvoordecorridor open te houden als onderdeel van het Nationale Park de Hollandse Duinen.

Last but not least: we kunnen veel creatiever worden. Besturen is niet alleen sinterklaas spelen. Het is ook beslissingen nemen, initiatieven ondersteunen en met creatieve oplossingen komen. Laten we creatiever worden. Een paar weken geleden reikten wij al ideeën aan over het zwembad. We kregen van onze collega in Oegstgeest de suggestie om een taskforce te vragen om te bekijken hoe we de exploitatie van het zwembad in stand kunnen houden. Dat lukte in Oegstgeest en dat kunnen wij ook redden.

U hebt een aantal amendementen en moties gezien. Die dien ik hierbij in. De amendementen en moties luiden:

"Amendement 015.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

gezien het raadsvoorstel nr. 10.1 d.d. 9 november,

overwegende dat:

- de afgelopen jaren voldoende is geïnvesteerd in infrastructuur;*
- er vanuit financieel perspectief er een stevige roep/druk is om verdere investeringen aanzienlijk te beperken;*
- verdere investeringen opnieuw tot extra leningen kunnen leiden;*
- de afgelopen jaren in het centrum van Voorschoten al meerdere verbeteringen hebben kunnen plaatsvinden;*

Besluit:

de voorgenomen investering in het centrum ter grootte van € 96.000 te schrappen en het voorgestelde besluit als volgt te wijzigen:

punt 3a) vervalt."

"Amendement 016.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

gezien het raadsvoorstel nr. 10.1 d.d. 9 november,

overwegende dat:

- de ozb woningen fors verhoogd moet worden met 27%;*
- de ozb niet-woningen met een veel lager percentage wordt verhoogd;*
- de belastingdruk in Voorschoten al hoog is;*
- belastingdruk voor alle groepen zo gelijkmatig mogelijk moet zijn;*
- hiermee alle groepen bewoners van woningen een mindere belastingdruk krijgen;*
- dit besluit geen consequenties heeft voor de materieel sluitende begroting;*

Besluit:

de ozb voor niet-woningen te verhogen met € 170.000 en tegelijkertijd de ozb voor woningen met ditzelfde bedrag te verlagen."

"Amendement 017.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

overwegende dat:

- de afgelopen jaren zeer aanzienlijk is geïnvesteerd;*
- verdere investeringen leiden tot nog grotere bankleningen;*
- deze bankschulden kunnen leiden tot hogere rentelasten;*
- een investeringsstop een uitstekende manier is om schulden en extra lasten te voorkomen;*
- bij raadsbesluit hierop uitzonderingen kunnen worden gemaakt;*

stelt een investeringsstop in en verzoekt het college een overzicht te geven van alle komende investeringen en op basis van dit overzicht wordt nader bepaald of en, zo ja, welke uitzonderingen gelden,

en gaat over tot de orde van de dag."

"Amendement 018.

"De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

overwegende dat:

- een aantal bezuinigingen de samenleving ernstig raken;
- een vermindering van de zware bezuinigingen alleen bereikt kan worden door gelijktijdige compensatie elders;

stelt voor, € 146.000 te schrappen op beheer en onderhoud en die besparing in te zetten voor:

- a. beperkingen ondersteuning duurzaamheidsinitiatieven (7A) ad € 10.000;
- b. stoppen platform duurzaamheid (7B) ad € 5.000;
- c. bezuiniging kinderboerderij 50% minder dan voorgenomen € 29.000;
- d. cultuurprijzen 5C € 4.410;
- e. bijdrage leefbaarheid 5D € 4.500;
- f. bestuursondersteuning beperken met 50% € 8.000;
- g. Wmo-hulpmiddelen beleid beperken € 10.000;
- h. Wmo-vervoer € 75.000,

en gaat over tot de orde van de dag."

"Amendement 027.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

gezien het raadsvoorstel nr. 10.1 d.d. 9 november,

overwegende dat:

- nog geen jaar geleden de raad het besluit heeft genomen om € 1,8 miljoen toe te wijzen aan de Duivenvoordecorridor;
- de raad een consistent beleid moet voeren en niet binnen korte periode zijn eigen besluiten moet terugdraaien (betrouwbare overheid);
- de raad in 2005 besloten heeft om de Duivenvoordecorridorwoningen niet in te voeren voor jongeren/starters en dat woningen niet in sociaal contingent ingepast worden;
- bebouwing van de DvC steeds een optie lijkt te zijn;
- de reserves voor de DvC steeds bedoeld zijn om de DvC zo open mogelijk te houden;
- dit geen consequenties heeft voor de materieel sluitende begroting;

Besluit:

Bestaande reserves ten behoeve van de Duivenvoordecorridor in stand te houden;

het voorgestelde besluit als volgt te wijzigen:

punt 7 vervalt. (Hierin worden de reserves voor de Duivenvoorde Corridor aan de concernreserve toegevoegd)."

"Motie 039.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 november,

overwegende dat:

- er veel ontevredenheid in de gemeente is over de wijze waarop de gemeente burgers, organisaties en ondernemers betreft bij plannen en bestuur van de gemeente;*
- dit bevestigd is in het onderzoek naar de bestuurskracht;*
- er diverse initiatieven in het dorp zijn om hierin verbetering(en) aan te brengen;*
- ook de Omgevingswet vraagt om een andere wijze van planontwikkeling met burgers en belanghebbenden;*
- reeds genomen initiatieven van de gemeente, waaronder de werkgroep Burgers betrekken en spreekrecht in commissies, nuttig maar niet voldoende zijn om hier verbetering in aan te brengen;*
- een van de motieven van de begroting is: minder gemeente, meer de kracht van de Voorschotense samenleving benutten;*
- het wenselijk is voorstellen te ontwikkelen die ook gebruikt kunnen worden door een nieuw college en raad;*

verzoekt de raad tot het instellen van een taskforce met als taak: het op creatieve wijze nagaan welke opties en mogelijkheden er zijn om ook bij teruglopende financiële middelen de betrokkenheid van burgers te verbeteren en de eigen kracht van de Voorschotense samenleving beter te benutten en hierover aan de raad te rapporteren op een zodanig tijdstip dat de rapportage betrokken kan worden bij de coalitiebesprekingen na de verkiezingen,

en gaat over tot de orde van de dag."

"Motie 041.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 november,

overwegende dat:

- zwembad Het Wedde een primaire taak en recreatieve functie voor Voorschoten heeft;*
- er regionaal een grote behoefte is aan zwembaduren;*
- om deze redenen continuïteit van het zwembad noodzakelijk is;*

verzoekt de raad tot het instellen van een taskforce met als taak: het op creatieve wijze nagaan welke opties en mogelijkheden er zijn om zwembad het Wedde voor Voorschoten te behouden en hierover in 2018 aan de raad te rapporteren,

en gaat over tot de orde van de dag."

"Motie 043.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

overwegende dat:

- de provincie in haar begrotingscan constateert dat Voorschoten grotendeels een structureel tekort heeft van € 4 miljoen;*
- Voorschoten op een aantal uitgavenposten meer uitgeeft dan het Gemeentefonds indiceert;*
- dit met name speelt bij het cluster infrastructuur en gebiedsontwikkeling. Concreet in 2016 liggen de nettolasten € 4,6 miljoen hoger dan het Gemeentefonds indiceert;*

stelt het college voor, nader te onderzoeken waaruit deze uitgaven bestaan en aan te geven waar de uitgaven omlaag kunnen,

en gaat over tot de orde van de dag."

Wij waren niet zo creatief om nu al te komen met plaatsnaambordjes of bloemen, maar wij waren wel zo creatief om met twee slogans te komen. Die blijven altijd wat langer hangen dan heel lange verhalen. Onze eerste slogan heeft betrekking op de kwetsbaren en luidt: "Eigenlijk is dit best een goed idee, neem eens een dagje een oudere uit Voorschoten mee". Onze tweede slogan heeft betrekking op het kwetsbare: "liever wiet dan verdriet in de Duivenvoordecorridor".

Mevrouw de Voorschotense, ik heb geprobeerd uw mail zo eerlijk mogelijk te beantwoorden, maar u hebt natuurlijk het laatste woord. Voorschoten is uw dorp en deze raad is uw raad. U kiest op 21 maart. U kunt u aansluiten bij een politieke partij. U kunt ook hier, in de raad, komen zitten. Dan ziet u welke keuzes en opties raadsleden hebben. Die zijn in de huidige omstandigheden misschien beperkt, maar ze laten nog altijd voldoende ruimte voor oprechte betrokkenheid bij dit mooie dorp.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Mevrouw de voorzitter. Meer gemeente, meer Voorschoten, meer toekomst, meer samen. Fietsend langs de plekken waar bomen worden gekapt ten behoeve van de RijnlandRoute en de verbreding van de A4, langs de Duivenvoordecorridor, waar gebouwd gaat worden, en het ingekrompen plantsoen bij het station, vraag je je af hoe dit kon gebeuren. Luisterend naar de mensen die vrezen voor de betaalbaarheid van

voorzieningen zoals de kinderboerderij, het zwembad en de Wmo-voorzieningen, schaam je je rot. Pratend met actieve Voorschotenaren die zich met hart en ziel inzetten voor hun gemeenschap, merk je dat de aanstaande kaalslag in het dorp niet valt uit te leggen. Denkend aan de toekomst, met zoveel uitdagingen in zich, zoals de klimaatverandering, de vergrijzing en het bijhouden van de samenleving, ben je erg bezorgd. De lange glijvlucht van Voorschoten naar beneden is nog niet gestopt.

In 2014 bleken de NUON-gelden bijna op te zijn. Ook bleken toen de reserves en voorzieningen snel te slinken. In juni 2015 dienden D66, SP en GroenLinks een voorstel in voor een feitenonderzoek naar de geschiedenis van de financiële problemen. Dat werd afgewezen door de overige fracties: we moesten naar de toekomst kijken. Als er echter iets duidelijk is geworden, dan is het dat wie niet bereid is van het verleden te leren, gedoemd is dit te herhalen. In de begrotingsraad in november 2016 presenteerde het toenmalige college een sluitende begroting, maar daarin werd een gat geschoten door de coalitie. Enkele weken later bleek Voorschoten een zwakke bestuurskracht te hebben, een overbelast ambtelijk apparaat en problematische financiën. Het onderzoeksbureau raadde nadrukkelijk aan, allereerst een keuze te maken voor de regio; daarna kwam de rest. En in december vernamen we van de pers dat we onder preventief toezicht van de provincie staan. De extra raadsvergadering die door de oppositie tijdens het kerstreces bijeen is geroepen, heeft er helaas niet toe geleid dat de gehele raad op dat moment, toen het nog kon, besloot om de schade te beperken. Er is vervolgens wel hard gewerkt aan het financieel herstel. Daarvoor danken wij de ambtenaren, de collega's in de raad en het college.

Nu ligt een begroting op tafel waarmee ons financiële probleem moet worden opgelost en waarmee we het vertrouwen van de provincie terug moeten winnen. Daar worden dus hoge eisen aan gesteld. En zo kan het gebeuren dat we nu grote kans lopen dat de voorzieningen in Voorschoten grotendeels op de schop gaan, en dat onder het motto: terug naar de Voorschotense maat; minder gemeente, meer Voorschoten.

Deze begroting is niet alleen een technisch verhaal: er spreekt ook een politieke visie uit. Er wordt gekozen voor een overheid die zo klein mogelijk is, die alleen de wettelijke taken uitvoert. Er wordt uitgegaan van eigen kracht en initiatieven van inwoners. Nu kan dat wel vaak, maar niet altijd. Mensen wordt onrecht aangedaan als zij steeds in hun eigen kracht moeten staan, zei onlangs de Nationale ombudsman. Dat kan namelijk niet, niet altijd, niet voor iedereen. Daarvoor hebben we een overheid, maar ook voor het mogelijk maken van gemeenschappelijke voorzieningen, zoals een zwembad of een kinderboerderij. Wij maken als gemeenschap keuzes die wij gezamenlijk willen realiseren omdat wij dat niet alleen kunnen. Zo werkt democratie. Zo kunnen mensen meepraten over hun omgeving.

Er wordt in de begroting nog een andere keuze gemaakt. Er wordt gesproken over investeringen uit het verleden die maken dat we nu krap bij kas zitten, alsof dat de natuurlijke gang van zaken is. Geen woord over de problemen die naar boven zijn gekomen in diverse Rekenkameronderzoeken, niets over de bestuurlijke cultuur. Geen woord ook over

het onvermogen van het gemeentebestuur om in het afgelopen jaar deze harde bezuinigingen deels te voorkomen door langetermijnmaatregelen, waaronder een kerntakendiscussie en een keuze voor intensievere samenwerking en om gezamenlijke huisvesting van de ambtenaren in Wassenaar en Voorschoten serieus aan te pakken. Het college doet nu alsof het logisch is om zo zwaar te bezuinigen op voorzieningen. Dat is het niet. Trouwens, die voorzieningen zijn ook niet de oorzaak van de geldproblemen.

"Het college boekhoudt voort" – dat zeiden we vorig jaar tijdens de algemene beschouwingen – "om provinciaal toezicht door de provincie te voorkomen, maar als we daardoor onze kerntaken niet meer kunnen uitvoeren, wat is dan de waarde van onze zelfstandigheid? (...) Ja, wij hebben altijd gepleit voor zelfstandigheid, maar de vraag is wel onder welke voorwaarden we zelfstandig kunnen blijven." Dit was een citaat van een jaar geleden. Deze begroting laat zien wat de prijs is die we betalen voor het gevoerde beleid: een zo klein mogelijke overheid, zo min mogelijk vangnet, en belangrijke waarden als groen en sociaal verdwijnen uit beeld. Dit is een triest verhaal: Voorschoten zal veel moeten opgeven van wat Voorschoten tot Voorschoten maakt. VVD, ONS en CDA vertellen ons dat dit goed is, omdat de burgers dan in hun eigen kracht komen te staan, en dat we teruggaan naar "de Voorschotense maat", het motto van de coalitie van ONS en VVD in de raadsjaren 2010-2014. Maar wat heeft "de Voorschotense maat" ons eigenlijk opgeleverd?

Natuurlijk is er wel een alternatief. GroenLinks heeft een alternatieve begroting gemaakt. Deze sluit meerjarig, voldoet aan alle redelijke eisen van liquiditeit en solvabiliteit en behoudt wél de voorzieningen in Voorschoten. Met deze alternatieve begroting laat GroenLinks zien welke keuzes er ook gemaakt kunnen worden: keuzes voor een groen, sociaal en democratisch Voorschoten, voor een krachtige samenleving, voor een rijke natuur en voor goede voorzieningen.

Voor het uitvoeren van de begroting die nu voor ons op tafel ligt, is draagvlak onder de bevolking nodig. Dit draagvlak is onderdeel van de realisatiekracht van het gemeentebestuur. Als mensen geen vertrouwen hebben in hun overheid, zal het draagvlak verminderen en de realisatiekracht afnemen. De kans dat de provincie het vertrouwen behoudt, neemt daardoor ook af. Daarom ondermijnt het op het spel zetten van voorzieningen, dat wat ons bindt, de realisatiekracht van de gemeente. GroenLinks vraagt deze raad om daarom echt te kiezen voor financieel degelijk beleid, maar met behoud van voorzieningen. Ook de fracties van SP en PvdA hebben overigens een alternatieve begroting gemaakt. Er is dus zelfs nog meer keuze dan de begroting die op tafel ligt.

Wij vinden het ook onbehoorlijk om nu € 96.000 uit te geven aan het centrum, terwijl in de voorzieningen zoveel gaat verdwijnen. We weten niet eens wat er precies van dat geld betaald gaat worden, behalve dan dat problemen die door de bebouwing op het Deltaplein worden veroorzaakt, ermee worden opgelost. Er gaat dan dus nog een extra ton naar het Deltaplein. En het is vreemd om € 225.000 te besteden aan een Arbeidsmarktoffensief waarvan nooit is aangetoond welke bijdrage dat levert aan de afname van uitkeringen in een

oplevende economie. Geld dat beschikbaar is gesteld voor het bestrijden van armoede onder kinderen, de Klijnsmagelden, behoort ook daaraan te worden besteed. Dat is een kwestie van beschaving.

Hiertoe dienen we onze initiatieven en de desbetreffende amendementen in. De amendementen luiden:

"Amendement 012.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

gezien het raadsvoorstel: Z-13493-VS / raad-44202|1-VS,

overwegende dat:

- meerdere onafhankelijke partijen, bijvoorbeeld de Rekenkamercommissie in haar rapport 'Veel ambities, weinig aandacht voor financiën', hebben gewezen op het belang van een op de juiste wijze gestructureerde planning- en controlcyclus;*
- binnen een verantwoorde financiële huishouding het feitelijk beschikbaar maken van financiering voor nieuw beleid slechts plaats zou moeten vinden na een inhoudelijke discussie over dat beleid;*
- een inhoudelijke behandeling van het plan Arbeidsmarktoffensief pas later dit jaar plaats zal vinden;*
- het ter beschikking stellen van middelen uit een bestemmingsreserve ook op het moment van vaststellen van nieuw beleid plaats kan vinden;*
- nut en noodzaak van het bestaan van de bestemmingsreserve BUIG, gegeven het teruglopen van de tekorten op dit terrein, ter discussie zouden moeten staan;*

Besluit:

- punt 6 van het raadsbesluit te laten vervallen en alle daarop volgende punten te hernoemen;*
- het college te vragen een verzoek tot beschikbaar stellen van middelen voor het Arbeidsmarktoffensief 2015-2018 in te dienen bij de inhoudelijke behandeling van dit onderwerp,*

en gaat over tot de orde van de dag."

"Amendement 013.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

gezien het raadsvoorstel: Z-13493-VS / raad-44202|1-VS,

overwegende dat:

- *het van groot belang is de begroting van de gemeente Voorschoten weer duurzaam gezond te maken;*
- *ter verbetering van de liquiditeitspositie van de gemeente substantiële dotaties aan de concernreserve gewenst zijn;*
- *toepassing van het woonlastenbeginsel, zoals voorgesteld door het college in de conceptbegroting 2017, de gemiddelde woonlasten in Voorschoten niet zou hebben verhoogd;*
- *de reeds gevonden dekking voor de reeds in 2017 doorgevoerde lastenverlaging onderdeel had kunnen zijn van het benodigde financieel herstel;*
- *de door de provincie uitgevoerde begrotingsscan geen buitensporige uitgaven liet zien aan de voorzieningen in Voorschoten;*
- *het voorzieningenniveau in Voorschoten een essentiële bijdrage levert aan de kwaliteit van leven van onze inwoners;*
- *het, om het hoofd te kunnen bieden aan toekomstige uitdagingen, een voorwaarde is dat Voorschoten een gemeenschap is waarin iedereen meedoet;*
- *draagvlak onder de bevolking ook een onderdeel van realisatiekracht is;*
- *onnodig zware bezuinigingen het vertrouwen in de politiek schaden en het draagvlak onder de bevolking ondermijnen;*
- *de exploitatie van het zwembad in de afgelopen jaren systematische overschotten heeft laten zien, die contractueel toekomen aan de gemeente;*
- *de maatschappelijke gevolgen van het verdwijnen van voorzieningen als het zwembad en de kinderboerderij, alsmede de specifieke gevolgen van het korten op Wmo-voorzieningen zeer hoog zijn;*
- *zwembad Het Wedde ook andere activiteiten, zoals de golfbaan, huisvest die door het besluit de subsidieregeling te staken, ernstig gedupeerd worden;*
- *de ozb voor woningen in Voorschoten niet onbeperkt verhoogd kan worden;*
- *gemeentelijke subsidies een belangrijke rol spelen in het in stand houden van het rijke Voorschotense verenigingsleven;*
- *er in de afgelopen jaren al substantieel bezuinigd is op het subsidiebeleid;*
- *de beschikbaarheid van raadsnotulen een belangrijk element van transparantie is binnen de gemeentepolitiek;*
- *de deelname van burgercommissieleden, vooral waar het kleine fracties betreft, belangrijke expertise toevoegt aan de discussies in de raadscommissies;*
- *provinciale richtlijnen uitgaan van een aan de concernreserve te doteren begrotingsoverschot van minimaal 0,6% van het budget, wat neerkomt op ongeveer € 300.000 voor de gemeente Voorschoten;*

Besluit:

- *het volledige woonlastenprincipe alsnog in te voeren en de bedragen genoemd in tabel 144 van de programmabegroting onder punt 2 voor alle jaren te wijzigen naar € 325.000;*
- *bestaande systematische overschotten op de exploitatie van het zwembad in te begroten en de bedragen genoemd in tabel 114 van de programmabegroting onder punt 3A voor alle jaren te wijzigen naar € 25.000;*
- *belangrijke voorzieningen te ontzien en de bedragen genoemd in tabel 144 van de programmabegroting onder de punten 3D, 3E en 3G voor alle jaren te wijzigen naar € 0;*
- *de bedragen genoemd in tabel 144 van de programmabegroting onder punt 4A te verminderen met €85.000 voor alle jaren;*
- *subsidies vooralsnog niet verder te reduceren en de bedragen genoemd in tabel 144 van de programmabegroting onder de punten 5A, 5C, 5D en 5E voor alle jaren te wijzigen naar € 0;*
- *de capaciteit van de raad niet te verzwakken en de bedragen genoemd in tabel 144 van de programmabegroting onder de punten 9A, 9B, 9C en 9E voor alle jaren te wijzigen naar € 0;*
- *ruim te voldoen aan provinciale eisen omtrent de versterking van de liquiditeitspositie en de bedragen genoemd in tabel 144 van de programmabegroting als bestemmingsvoorstellen te wijzigen naar € 600.000 negatief voor de jaren 2020 en 2021;*
- *alle saldi, totalen en fracties in tabel 144 dienovereenkomstig te wijzigen;*
- *de bedragen genoemd in beslispunt 2 in het raadsvoorstel dienovereenkomstig te wijzigen naar € 600.000 negatief voor de jaren 2020 en 2021;*
- *alle met dit besluit samenhangende bedragen in de begroting dienovereenkomstig te wijzigen,*

en gaat over tot de orde van de dag."

"Amendement 014.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

gezien het raadsvoorstel: Z-13493-VS / raad-44202|1-VS,

overwegende dat:

- *de voor armoedebestrijding bestemde Klijnsmagelden bij besluit aan de concernreserve zijn gedoteerd;*
- *hiermee geen uitwerking plaats heeft gevonden van de door het Rijk gevraagde extra impuls op de participatie van met name de minder bedeelde jeugd;*
- *aan de landelijk geconstateerde behoefte aan een grotere inzet op participatie van in armoede levende jongeren ook in Voorschoten gehoor zou moeten worden gegeven;*

- *uit de recent uitgevoerde Minima Effect Rapportage door het Nibud in Voorschoten blijkt dat met name paren met oudere kinderen maandelijks met grote tekorten kampen;*
- *leden van de Sociale Alliantie Voorschoten tijdens de sociale conferentie de gemeente hebben opgeroepen de Klijnsmagelden ten behoeve van arme kinderen en jongeren in te zetten door middelen ter beschikking te stellen aan Stichting Leergeld;*
- *naar aanleiding van genoemd besluit alternatieve dekking gezocht zal moeten worden voor dit beleid;*

Besluit:

- *het tarief voor de toeristenbelasting in artikel 5 van de Verordening op de Heffing en Invordering van Toeristenbelasting Voorschoten 2018 te verhogen naar € 3,00 per overnachting;*
- *de inkomsten uit genoemde verhoging voor het jaar 2018 toe te kennen aan een nieuw te vormen bestemmingsreserve Klijnsmagelden;*
- *de wens uit te spreken in het kader van de bespreking van het beleidsplan Sociaal Domein invulling te geven aan bijkomend beleid op het gebied van de bestrijding van de jeugdarmoede;*
- *als dekking voor vast te stellen beleid voor het jaar 2018 incidenteel de bestemmingsreserve Klijnsmagelden ter beschikking te stellen;*
- *voor nakomende jaren de bijkomende inkomsten uit bovengenoemde verhoging van de toeristenbelasting ter beschikking te stellen als structurele dekking van genoemd beleid,*

en gaat over tot de orde van de dag."

En nu? Als de voorliggende begroting wordt aangenomen, dan tekent de gemeenteraad voor een ander, kaal en schraal Voorschoten. Is dat wat we willen? Het hoeft niet zo te zijn. Doe het dan ook niet. Er is een goed en solide alternatief: meer gemeente, meer Voorschoten, meer toekomst, meer samen. Er zijn sociale en groene keuzes mogelijk.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Afgelopen voorjaar ontving ik een brief van een inwonster van Voorschoten, mevrouw T. Ze schreef mij het volgende: "Ik schrok me naar, toen ik vorige week vrijdag (natuurlijk, weer vlak voor het weekend) bericht van de gemeente Voorschoten kreeg. Waarover? 15 juni a.s. verloopt mijn invalidenparkeerkaart. Al 26 jaar heb ik MS en heb nog nooit hoeven te betalen voor deze kaart. Wel steeds naar de GGD-arts (Leiden) geweest. Voor verlenging wordt mij € 90,65 gevraagd. Ik kan dat niet betalen. Mijn inkomsten zijn AOW. Voor vervoer krijgen we ook al nauwelijks iets, ook niet naar de GGD-arts. 4 uur huishoudelijke hulp teruggebracht naar 2,5 uur. Ik wacht nog op het besluit van mijn aanvraag kwijtschelding bij de BSGR. De overheid denkt dat zij oudere en invalide mensen beter langer thuis kan laten wonen. Maar het is niet alleen wonen, ook BLIJVEN. We

kunnen met alleen AOW geen kant op. De gemeente Voorschoten verkwist miljoenen en draait het af op minima. Ik hou nu op met mopperen, want ik word er chagrijnig van."

Helaas moest ik deze mevrouw antwoorden dat het inderdaad zo was dat met ingang van 2017 moest worden betaald voor een invalidenparkeerkaart. Later kreeg ik opnieuw bericht van haar. Ze ging nu meer in op haar maandelijkse lasten: "In de brief vertelde ik u ook over mijn aanvraag eind februari 2017 bij de BSGR voor kwijtschelding. Ook van hen ontving ik pas 9 september dat de kwijtschelding is toegewezen. Waarom duurt het toch allemaal zo lang? Ik heb alleen die AOW. Na toezending aan de BSGR van de gevraagde bankafschriften van de laatste twee maanden konden ze zien: alleen ontvangst AOW en toeslag huur en zorg. Uitgaven aan o.a. huur, verzekeringen, CAK, gas en licht, water, telefoon, Aldi, Hoogvliet, kleding bij Your look for less. Of begint u al te lachen over deze schamele opsomming? Het mag. Ik ben trots op mezelf, dat ik het nog steeds kan redden zonder schulden. Vakantie? Slechts 1 week naar Lunteren. Voor het eerst moet er nu, vanwege ontbreken van een invalidenparkeerkaart, bij het ziekenhuis betaald worden voor het parkeren. Of moet ik maar weer betalen aan de regiotaxi, die mijn hele dag vertraagt en extra vermoeit?"

Wat moet ik mevrouw T. nu vertellen over de begroting die we vandaag bespreken? Hoe moet ik haar uitleggen dat er bezuinigd wordt op het hulpmiddelenbeleid, waardoor de kwaliteit van haar hulpmiddelen zal gaan afnemen? Hoe kan ik haar uitleggen dat er ook nog wordt bezuinigd op individueel Wmo-vervoer? En hoe moet ik haar uitleggen dat het geld dat de gemeenten krijgen om armoede aan te pakken, door Voorschoten wordt gebruikt om het gat in de begroting te dichten? Ik kan dat niet uitleggen. Ik kan niet naar mevrouw T. toegaan en zeggen: we hebben uw leven nog een stuk zwaarder gemaakt, maar gelukkig staan we niet langer onder provinciaal toezicht; de gemeente heeft in het verleden te veel schulden gemaakt, dus nu mag u schulden gaan maken. Dat zou niemand in deze zaal tegen mevrouw T. willen zeggen, maar als u voor deze begroting stemt, doet u dat wél.

En dan is mevrouw T. nog maar één inwoner van Voorschoten. Instemmen met deze begroting gaat grote gevolgen hebben voor alle inwoners van Voorschoten. De lokale belastingen gaan omhoog, subsidies gaan op de schop voor zwembad, cultureel centrum, kinderboerderij, basisscholen, cultuurprijzen, leefbaarheid, verenigingen, culturele instellingen, adviesraden en duurzaamheidsinitiatieven. En dan was dit nog de korte samenvatting van de bezuinigingen. Vrijwel elke bijdrage van de gemeente aan een leefbaar dorp komt onder druk te staan, maar er is wel geld voor nieuwe bankjes in de Schoolstraat. Iedereen moet meebetalen, behalve ondernemers. Dat zijn keuzes die het college maakt met deze begroting. Die keuzes kunnen ook anders. Die andere keuzes maakt de SP in het grote amendement, dat als een alternatieve begroting kan worden gezien. De SP kiest ervoor om bedrijven ook hun deel te laten meebetalen aan het gezond maken van de gemeentefinanciën, zodat inwoners minder hoeven bij te dragen. Dat we ondernemers niet het onderste uit de kan vragen, blijkt wel uit het feit dat de tarieven in buurgemeente Leiden nog steeds dubbel zo hoog zijn als dit amendement wordt aangenomen. We kiezen ervoor om de toeristenbelasting iets verder te verhogen en we zoeken uit of kostendekkende leges

voor bedrijven en betaald parkeren in het centrum structureel meer inkomsten kunnen opleveren. De moties die de SP met andere partijen indient, hangen samen met dit amendement. Wat ons betreft is er één totaalplaatje van onze alternatieven. Het amendement en de moties luiden:

"Amendement 011.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

gezien het raadsvoorstel nr. 2 d.d. 9 november 2017,

overwegende dat:

- 1. een structureel sluitende begroting met overschotten om toekomstige investeringen mogelijk te houden, uitgangspunt moet zijn;*
- 2. de gemeenteraad op 6 juli 2017 besloten heeft om het dekkingsplan op te stellen via het 50/50–beginsel: 50% vermindering van uitgaven en 50% verhoging van inkomsten;*
- 3. de gemeenteraad op 6 juli 2017 besloten heeft dat de (toen nog onbekende) opbrengsten uit schil 2 zouden worden ingezet om bezuinigingen uit schil 1 te vervangen. Deze tegenbegroting vermindert de reservering met € 180.000 structureel om dit raadsbesluit toe te kunnen passen;*
- 4. inmiddels is gebleken dat een eerste inventarisatie voor € 180.000,- extra bezuinigingen in schil 2 oplevert, die ingezet kunnen worden om bezuinigingen in schil 1 ongedaan te maken;*
- 5. beide genoemde besluiten uit de vergadering van 6 juli 2017 niet worden toegepast in het dekkingsplan;*
- 6. uit overleg met Sportfondsen is gebleken dat er jaarlijks € 50.000 overblijft bij de exploitatie van het zwembad, een bedrag dat terugvloeit naar de gemeente. Deze realiteit kan in de begroting worden opgenomen door de exploitatiesubsidie van het zwembad met € 50.000 te verminderen;*
- 7. het in Nederland Waterland noodzakelijk is dat ieder kind voldoende zwemvaardigheden heeft. Een goede manier om dat te bevorderen is schoolzwemmen, iets wat in Voorschoten al jaren geleden is afgeschaft. Aangezien schoolzwemmen plaats kan vinden tijdens de daluren van het zwembad, kan het bijdragen aan een betere exploitatie van het zwembad;*
- 8. de aanwezigheid van een kinderboerderij zeer gewenst is en de subsidie niet hoog in vergelijking met andere gemeentes;*
- 9. de kwaliteit van Wmo–zorg niet onder druk mag komen te staan;*
- 10. geld dat de gemeente krijgt voor armoedebestrijding, daarvoor ook geormerkt dient te worden;*
- 11. de samenleving te lijden zal hebben onder te rigoureuze bezuinigingen op subsidies van verenigingen, scholen en werk in de wijken;*

12. de ozb voor niet-woningen in Leiden 3x zo hoog is als in Voorschoten;
13. als bedrijven ook wat meer meebetalen, de bijdrage van inwoners wat omlaag kan;
14. de verhoging van toeristenbelasting die het college voorstelt, best naar € 2,50 per persoon per nacht kan;
15. er geen doelbinding is tussen toeristenbelasting en investeringen gericht op toerisme;
16. het ten koste van de gevoelens van inwoners gaat als de representatiekosten zover worden teruggeschroefd dat de burgemeester bij jubilarissen op bezoek gaat zonder een bloemetje aan te kunnen bieden;
17. bezuinigen op de notulen van de gemeenteraad en het budget van de Rekenkamer het functioneren van de lokale democratie in gevaar brengt;
18. dit niet het juiste moment is om € 96.000 uit de reserves te onttrekken voor een opknapbeurt van de Schoolstraat;

Besluit:

het voorgestelde besluit als volgt te wijzigen:

1. de bestaande structurele overschotten op exploitatie van zwembad Het Wedde in de begroting op te nemen en de bedragen genoemd in tabel 144 van de programmabegroting onder punt 3A voor de jaren 2018, 2019 en 2020 te wijzigen in € 50.000;
2. de kwaliteit van geboden zorg in stand te houden door de bedragen genoemd in tabel 144 van de programmabegroting onder de punten 3D, 3E en 3F voor alle jaarschijven te wijzigen in 0;
3. de beschikbare subsidie voor de kinderboerderij in stand te houden en de bedragen in tabel 144 van de programmabegroting onder 3G te wijzigen in 0;
4. de woonlasten van inwoners minder te verhogen door de bedragen in tabel 144 van de programmabegroting onder 4A in de jaren 2018 en 2019 te verlagen met € 50.000;
5. de lasten voor bedrijven beter in overeenstemming te brengen met de lasten voor inwoners door de bedragen in tabel 144 van de programmabegroting onder 4B te verhogen met € 50.000 in 2018, € 75.000 in 2019 en € 100.000 in 2020, 2021 en 2022;
6. artikel 5 van het raadsbesluit Verordening toeristenbelasting te wijzigen door € 1,75 te veranderen in € 2,50 en dienovereenkomstig in tabel 144 van de programmabegroting het bedrag onder 4C te verhogen met € 48.000;
7. de voorgestelde verlaging van subsidies te halveren door de bedragen in tabel 144 van de programmabegroting onder 5A te wijzigen in € 57.215 in 2019 en € 114.430 in 2020, 2021 en 2022;
8. de voorgestelde bezuiniging op subsidies ongedaan te maken door de bedragen in tabel 144 van de programmabegroting onder 5D en 5E in alle jaarschijven te wijzigen in 0;

9. *de werking van de gemeenteraad niet te verslechteren door raadsnotulen niet af te schaffen en niet te snijden in het budget van de Rekenkamercommissie en als gevolg daarvan de bedragen in tabel 144 van de programmabegroting onder 9C te verlagen met € 12.000 per jaar;*
10. *niet te bezuinigen op representatie van de gemeente bij jubilea van inwoners en als gevolg daarvan in tabel 144 van de programmabegroting de bedragen onder 9I te verlagen met € 10.000 per jaar;*
11. *een bestemmingsreserve van € 83.000 structureel op te richten ten gunste van nieuw te ontwikkelen beleid ter bestrijding van armoede, specifiek gericht op kinderen;*
12. *geen geld aan de reserve te onttrekken om het centrum opnieuw in te richten en in tabel 144 van de programmabegroting het bedrag onder 1 in 2018 te wijzigen in € 1.000.000;*
13. *uitvoering te geven aan het raadsbesluit van 6 juli 2017 door de bedragen genoemd in tabel 144 van de programmabegroting als bestemmingsvoorstellen voor 2020 en 2021 te verlagen met € 180.000;*
14. *alle saldi en totalen in tabel 144 dienovereenkomstig te wijzigen;*
15. *de genoemde bedragen voor 2021 en 2021 in beslispunt 2 van het raadsvoorstel te verlagen met € 180.000;*
16. *alle met dit besluit samenhangende bedragen in de begroting dienovereenkomstig te wijzigen."*

"Motie 032.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

overwegende dat:

- *de leges voor vergunningen van tal van commerciële activiteiten, zoals het verhuren van een huis onder de Leegstandswet, ventvergunningen of het organiseren van een evenement, niet kostendekkend (b)lijken te zijn;*
- *het niet-kostendekkend leveren van vergunningen aan commerciële activiteiten een impliciete vorm van subsidiëring is;*

roept het college op om voor de begrotingsbehandeling van 2019 in kaart te brengen in hoeverre de leges voor vergunningen van commerciële activiteiten verhoogd kunnen worden tot een kostendekkendheid van 100% en deze verhogingen in de Legesverordening voor 2019 op te nemen,

en gaat over tot de orde van de dag."

"Motie 033.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

overwegende dat:

- de begrotingsscan aangaf dat betaald parkeren in referentiegemeenten substantiële inkomsten oplevert;*
- niet in kaart is gebracht in hoeverre betaald parkeren in Voorschoten zou kunnen leiden tot structurele extra inkomsten;*

van oordeel dat in de zoektocht naar een structureel sluitende begroting geen heilige huisjes kunnen bestaan;

roept het college op om te onderzoeken of betaald parkeren in Voorschoten tot structurele extra inkomsten van de gemeente zouden kunnen leiden en in kaart te brengen wat deze structurele extra inkomsten zouden kunnen zijn en dit onderzoek na voltooiing te presenteren aan de gemeenteraad, zodat deze goed geïnformeerd kan besluiten of betaald parkeren wenselijk is,

en gaat over tot de orde van de dag."

Tegelijkertijd kiest de SP ervoor om niet te bezuinigen op de Wmo en om meer geld over te houden voor subsidies aan verenigingen, leefbaarheid en onderwijs. Ook kiezen we ervoor om de zogenaamde Klijnsmagelden te gebruiken waar ze voor bedoeld zijn: armoedebestrijding. Het college heeft deze extra rijksuitkering snel ingepikt om de gaten in de begroting mee te dichten, maar dat geld is bedoeld voor mensen als mevrouw T., om die mensen een beetje te helpen, zeker als ze kinderen hebben. De SP wil het geld daar ook voor inzetten.

De SP vindt dat de gemeente zeker ook in haar eigen vlees moet snijden. Je kunt het niet maken om overal op te bezuinigen, behalve op jezelf, maar in de begroting staan nu een paar voorstellen waar wij echt niet mee kunnen leven. De notulen van de gemeenteraad worden afgeschafte en het budget van de Rekenkamer wordt gekort. Dat is leuk bedacht door het college: als je dat uitvoert, wordt het namelijk lastiger voor de gemeenteraad om het college te kunnen controleren. Je neemt je eigen waakhond zijn tanden af. Dat gaan we dus niet doen. De SP vindt het wel een prima idee om het aantal burgerraadsleden te verminderen van drie naar één per fractie, zoals wordt voorgesteld.

Zwembad het Wedde houden wij graag open. Zwemmen is een belangrijke vaardigheid in Nederland Waterland en Voorschoten moet de gelegenheid houden om zwemles te volgen. Ook vervult het zwembad een belangrijke maatschappelijke functie. Ouderen komen er veel sporten, wat zowel voor hun welzijn als voor hun sociale contacten erg belangrijk is. Wij hebben daarom samen met andere partijen een motie ingediend om een taskforce zwembad op te richten. Wat de SP betreft kijkt die taskforce nadrukkelijk naar mogelijkheden om schoolzwemmen opnieuw in te voeren. Dat is niet alleen belangrijk in het

bewegingsonderwijs en om zeker te weten dat alle kinderen zwemvaardig zijn, maar het kan de exploitatie van het zwembad ook helpen, omdat overdag nu bijna niet gezwommen wordt.

Politiek is een kwestie van kiezen. De vraag waar je geld vandaan haalt en waaraan je het uitgeeft, is altijd een keuze. Ook in deze begroting worden keuzes gemaakt. Er zijn andere keuzes te maken. Het is goed mogelijk om een andere begroting te maken die ook een positief saldo heeft van 2018 tot en met 2022 én voldoende overhoudt om de reserves aan te vullen. Ons amendement haalt dat ruim en valt ook ruim binnen de piketpaaltjes die deze gemeenteraad op 6 juli op verzoek van het college heeft geslagen: een verdeling tussen snijden in de kosten en verhogen van de opbrengsten in een verhouding van 50:50 en het gebruiken van bezuinigingen in schil 2 om pijnlijke maatregelen in schil 1 te schrappen. Ook in dit voorstel is de begroting elk jaar ruimschoots positief en wordt er voldoende gereserveerd om de financiële positie te versterken en blijft er als extra bonus ook nog iets over van Voorschoten. Daar kan de provincie toch moeilijk tegen zijn?

Als afronding zou ik mevrouw T. nog eenmaal in herinnering willen roepen. Gaat Voorschoten zijn problemen echt afwentelen op mensen zoals zij? Of gaan we kiezen we voor een solide begroting met ruimte voor goed beleid, zoals de SP dat voorstelt en zoals ook andere partijen naar voren brengen? De keuze is aan deze raad.

De heer **Overbosch** (PvdA): Voorzitter. Voorschoten verdient beter! We hebben met z'n allen een financieel en bestuurlijk roerig jaar achter de rug. Een jaar geleden behandelden we de begroting voor 2017. De coalitie diende toen vier amendementen in die een gat in de begroting sloegen van ruim € 1 miljoen. In de raadsvergadering verzette wethouder Beimers zich, maar zonder resultaat. Even later schreef hij de brief dat hij aftrad. Op 8 december werd zijn opvolger geïnstalleerd. Op 15 december kregen we de provinciebrief over het preventief toezicht en op 21 december hadden we een extra raadsvergadering op verzoek van de raadsleden van D66, GroenLinks, SP en PvdA. Wij wilden vóór 1 januari in elk geval dat gat in de begroting dichten, maar helaas pindakaas. Het gat bleef.

Begin 2017 werd met stoom en kokend water geprobeerd vóór 1 april een herstelplan in te dienen bij de provincie, maar de bevolking liet in het Bondsgebouw en later in de bomvolle Dorpskerk luid en duidelijk aan het college en aan de raad weten dat we zo niet met elkaar getrouwd zijn. De burgemeester stelde toen in een brief aan de raad voor om de besluitvorming uit te stellen.

Op 15 mei nam deze raad afscheid van wethouder Nieuwenhuizen en op 8 juni van wethouder Bremer. Na exact een halfjaar kon de kersverse wethouder Binnendijk op zijn twitteraccount melden dat hij senior-wethouder in Voorschoten was. Roerig, inderdaad: binnen een jaar een complete vervanging van het hele dagelijkse bestuur van de gemeente en ook nog eens lastige discussies met de ondernemingsraad en het management van de Werkorganisatie Duivenvoorde.

Er ligt nu een snoeiharde begroting van het college, waarover de raad vandaag moet besluiten. In de afgelopen weken gaf het college op elk moment en op alle fronten aan dat zijn begroting het vertrouwen heeft van de provincie en dat elke wijziging daarin ongewenst is. Het is volgens de krant zelfs "slikken of stikken". Inmiddels lijkt duidelijk dat de coalitiefracties dit advies van het college opvolgen. Zij hebben in de afgelopen dagen zo'n grote amenderingsangst ontwikkeld dat ik nul amendementen zie. Wel zie ik moties over overhangend groen op trottoirs, inderdaad een groot maatschappelijk probleem, net als sneeuw ruimen en honden- en paardenpoep. Zij omarmen het standpunt van het college dat dit herstelplan slechts het begin van het herstelproces is en niet het einde. Zij klampen zich vast aan de uitspraak van het college: "De gemeente Voorschoten sluit het zwembad niet, maar stopt in 2021 de bijdrage aan het zwembad". Is er misschien een spindokter in deze zaal? Het is zoets als het afzagen van de wortels van een boom, maar toch hopen dat hij weer in de lente blad krijgt.

Óf deze fracties denken financiële ruimte in de toekomst te ontwaren maar vergeten dat door het ongewijzigd aannemen van deze begroting alles op voorhand is dichtgetimmerd, óf deze fracties willen de suggestie wekken dat er nog ruimte is maar weten wel beter en kiezen doelbewust voor het verdwijnen van belangrijke gemeenschapsvoorzieningen, zoals gehandicaptenvervoer, het cultureel centrum en het zwembad en ze korten ook fors op subsidies. Zij begrijpen dan wel degelijk de implicaties van deze begroting. Hun moties zijn symboolpolitiek voor de Voorschotense bühne.

De Partij van de Arbeid heeft zich onttrokken aan de oproep om zich te schikken naar het inhoudelijke voorstel van B en W. Ook de politiek-psychologische druk die wordt uitgeoefend, weerstaan wij. Wij begrijpen heus wel dat er financieel moet worden ingegrepen, dat we een solide begroting nodig hebben, dat de schuld moet verminderen en dat we over voldoende geld in onze gemeentelijke portemonnee moeten beschikken.

Onze alternatieve begroting van 25 oktober laat zien dat het ook heel anders kan. Onze meerjarenbegroting is financieel solide. Zij grijpt minder vergaand in op voorzieningen die borg staan voor een aantrekkelijk en sociaal Voorschoten. De Partij van de Arbeid heeft in de vergadering van de commissie Burger en Bestuur van 26 oktober het college gevraagd om een technische doorrekening van ons alternatief. Wij konden geen rode strepen in de technische reactie ontdekken. Onze begroting deugt dus. In onze begroting kiezen we voor een andere wijze van vermindering van schuld. Het college wil in vier jaar € 3,4 miljoen van ons exploitatieresultaat hiervoor gebruiken, maar de PvdA doet het anders. Wij zeggen ten eerste: halveer die € 3,4 miljoen, dus € 1,7 miljoen. Ten tweede: het college voorspelt een overschot van € 1,9 miljoen over 2017. Dat bedrag kunnen we nu al inzetten om onze schuld te verlagen. Dit is een incidentele meevaller die zó structureel een positief effect heeft. Dat besluit is nog niet genomen. Dat kan vandaag. Natuurlijk kan die raming nog een beetje anders uitvallen, maar de rekening van 2015 leverde € 2 miljoen op en de rekening 2016 zelfs € 2,8 miljoen. De resultaten uit het verleden bieden geen garantie voor de

toekomst, maar dat bedrag van € 1,9 miljoen als overschot van 2017 is reëel. Ten derde: er zijn allerlei panden van de gemeente die in de verkoop gaan. Dat levert geld, liquiditeit en nieuw vermogen op. Alleen al dit jaar levert – volgens Funda – de verkoop van de burgemeesterswoning een bedrag van circa € 550.000 op. Ook dat kan allemaal worden gebruikt voor verlaging van de schuld en het vullen van de gemeentelijke portemonnee. Opnieuw: dit is een incidentele meevaller die structureel een positief effect kan hebben. Iedere Voorschotenaar weet: aflossen op je hypotheek geeft structureel minder woonlasten.

Veel belangrijker is dat door de andere keuzes van de Partij van de Arbeid ruimte ontstaat om Voorschoten aantrekkelijk en sociaal te houden. Wij scheppen ruimte om echt met elkaar te praten over het cultureel centrum en het zwembad zonder nu al te besluiten tot een bezuiniging in 2021. Misschien is de uitkomst van die discussie wel dat we in Voorschoten niet het geld hebben of dat we geen geld overhebben voor een zwembad of voor een multifunctionele accommodatie, maar als je echt draagvlak wilt creëren, kies dan voor een zorgvuldig, open en transparant proces, waarin alle mogelijkheden onderzocht worden, een proces dat recht doet aan de mensen in het Bondsgebouw en de bomvolle Dorpskerk.

Ik kan nog uitgebreider stilstaan bij onze alternatieve begroting, bij onze kritiek op de bezuinigingen voor Voorschotenaren, ook de kwetsbaren, en bij onze kritiek op de te grote bezuinigingen op subsidies, maar iedereen heeft natuurlijk onze alternatieve begroting met collegiale belangstelling gelezen. Het zijn slechts vijftien bladzijden A4. Iedereen kent onze amendementen en moties en we verlangen na het luisteren naar de bijdrage van zes fracties – ik ben de zevende – ook wel naar een korte pauze. Maar ik wil me toch nog even wenden tot de fracties van het CDA en D66. Met GroenLinks en de SP heeft de PvdA de afgelopen dagen veel contact gehad, maar de positie van het CDA en van D66 is voor ons nog niet duidelijk. Ik las afgelopen zaterdag in de Volkskrant een mooi aanbevelenswaardig artikel over minister Grapperhaus, een minister die is aangewezen door het CDA. Hij wordt beschreven als iemand die de nadruk legt op gemeenschapszin in allerlei opzichten, zoals: zij die het beter hebben, zorgen voor hen die het minder hebben. Het CDA is een partij met een sociaal gezicht en gemeenschapszin. Voelt het CDA Voorschoten zich bij Grapperhaus thuis en gaat deze fractie mee om nu maatregelen te verzachten die niet sociaal zijn of die de gemeenschapszin verminderen? Ik heb vanochtend in Groot Voorschoten gelezen dat het CDA zegt – ik heb het zojuist ook de heer Zoetemelk horen zeggen – dat het pal staat voor voorzieningen, maar het kan anders.

Dan D66. Waar staat D66 voor? Is het een partij voor de hoogopgeleiden, die zichzelf goed kunnen redden, of heeft D66 Voorschoten ook echt oog voor de mensen die ondersteuning nodig hebben? Ook op D66 doen we een beroep om de scherpe kanten van het collegevoorstel af te slijpen.

Aan het eind van deze lange dag zal duidelijk zijn waar elke partij voor staat. Dat is goed; dat is transparant. En ik ga ervan uit dat elke fractie op eigen wijze verantwoording zal afleggen aan de Voorschotense bevolking. Dan weten onze inwoners waar zij aan toe zijn,

ook de mensen in het Bondsgebouw en de mensen in de Dorpskerk. Dan weten wij ook of de woorden van de burgemeester in haar brief van 30 maart aan de raad op vruchtbare bodem zijn gevallen. Zij schreef: "Politiek wint aan kracht door niet alleen te gaan voor het belang van aanhangers van de coalitie maar te gaan voor het belang van alle inwoners van Voorschoten." Inderdaad. Wat ons betreft verdient Voorschoten beter. De amendementen en de moties luiden:

"Amendement 019.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

gezien het raadsvoorstel nr. Z-13493/44202|1,

overwegende dat:

- 1. wordt gestreefd naar de versterking van de financiële positie van de gemeente;*
- 2. een vermindering van de schuld en de verbetering van de liquiditeitspositie daarvoor belangrijk zijn;*
- 3. incidentele middelen uit het geraamde resultaat 2017 van € 1.900.000 alsmede de incidentele opbrengsten van de verkoop van panden kunnen worden aangewend voor een vermindering van onze schulden en een versterking van de liquiditeitspositie;*
- 4. gestreefd moet worden naar een goed evenwicht tussen een solide financieel beleid, sociaal beleid en het behoud van een noodzakelijk geheel van voorzieningen;*

Besluit:

In beslispunt 2 de passage na 'bestemmen' te schrappen en te vervangen door:

2018 € 350.000, 2019 € 350.000, 2020 € 500.000 en 2021 € 500.000 en deze bedragen te doteren aan de concernreserve en vervolgens aan te wenden voor schuldreductie."

"Amendement 020.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

gezien het raadsvoorstel nr. Z-13493/44202|1,

overwegende:

- het belang van een zorgvuldige besluitvorming over het stopzetten van de subsidies voor het zwembad en het cultureel centrum;*
- het belang van het bevorderen van draagvlak onder burgers over dergelijke ingrijpende besluiten;*

- *het gegeven dat de subsidies voor zwembad en cultureel centrum in elk geval in 2018 en 2019 worden gecontinueerd;*
- *dat het aantal analfabeten en laaggeletterden, evenals het aantal digibeten in Nederland en ook in Voorschoten groter is dan velen denken;*
- *dat dit een belemmering vormt voor het maatschappelijk functioneren van betrokkenen;*
- *dat het belangrijk is dat de gemeente het initiatief neemt tot een probleemanalyse met als vraagstelling: wat zijn de knelpunten, welke doelgroepen kunnen worden onderscheiden, welke voorzieningen zijn er, welke aanvullende rol is voor de gemeente weggelegd?;*

Besluit:

Beslispunt 3a) van het voorgestelde raadsbesluit als volgt te wijzigen:

3a) Een incidenteel budget van € 96.000 beschikbaar te stellen en dit af te dekken vanuit de concernreserve, waarbij:

3a.1) Een incidenteel budget van € 40.000 wordt vrijgemaakt voor een (extern) onderzoek naar mogelijkheden van financiële continuïteit van het zwembad, de mogelijke bijdrage van de gemeente hieraan met inachtneming van ontwikkelingen in onze buurgemeentes en daarbij verschillende scenario's aan de raad voor te leggen;

3a.2) Een incidenteel budget van € 40.000 wordt vrijgemaakt voor een (extern) onderzoek naar de bestuurlijke en financiële mogelijkheid van een multifunctionele accommodatie in het centrum waar in elk geval de activiteiten van het huidige cultureel centrum en de bibliotheek deel van uitmaken;

3a.3) Een incidenteel budget van € 16.000 wordt vrijgemaakt voor het project 'Taal en digitaal';

3a.4) In afwachting van de besluitvorming over de adviezen die voortvloeien uit 3a.1) en 3a.2), de in de meerjarenbegroting opgenomen bezuinigingen op het zwembad en cultureel centrum in 2021 en 2022 te schrappen."

"Amendement 021.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

gezien het raadsvoorstel nr. Z-13493/44202|1,

overwegende dat:

- *goede voorzieningen een verbindende factor vormen en een onmisbaar onderdeel zijn van een sociaal beleid dat kwetsbare Voorschotenaren ondersteunt (begroting, blz. 186);*
- *de ontwerpbegroting desalniettemin fors bezuinigd op Wmo-voorzieningen, lopend van € 10.000 in 2018 tot € 103.000 in 2020;*

Besluit:

Een nieuw beslispunt op te nemen dat als volgt luidt:

De raad schrapt de bezuiniging op respectievelijk Wmo-vervoer, Wmo-hulpmiddelen en Arbo-adviezen."

"Amendement 022.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

gezien het raadsvoorstel nr. Z-13493/44202|1,

overwegende dat het continueren van de kinderboerderij gebaat is met een geleidelijk pad van afname van subsidie;

Besluit:

Een nieuw beslispunt op te nemen dat als volgt luidt:

De raad besluit de in de ontwerpmeerjarenbegroting opgenomen bezuiniging ten bedrage van € 58.000 in 2020 en 2021 terug te brengen tot € 45.000."

"Amendement 023.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

gezien het raadsvoorstel nr. Z-13493/44202|1,

overwegende dat:

- *het belangrijk is en blijft om gemeenschapszin in Voorschoten te bevorderen;*
- *subsidies een stimulerende werking kunnen hebben op initiatieven van burgers;*

Besluit:

Een nieuw beslispunt op te nemen dat als volgt luidt:

De raad besluit de in de ontwerpmeerjarenbegroting opgenomen bezuiniging onder de titel 'Aangepast beleid subsidies' in de jaren 2018 – 2022 te halveren en de bezuiniging 'bijdrage leefbaarheid/wijkbeleid' te schrappen."

"Amendement 024.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

gezien het raadsvoorstel nr. Z-13493/44202|1,

overwegende dat de ozb niet-woningen het laagste tarief kent van de buurgemeentes die gebruikmaken van de BSGR;

Besluit:

Een nieuw beslispunt op te nemen dat als volgt luidt:

De raad besluit de in de ontwerpmeerjarenbegroting opgenomen verhoging van de ozb niet-woningen te verhogen met € 47.000 met ingang van 2018."

"Amendement 025.

De raad van de gemeente Voorschoten, in zijn vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

gezien het raadsvoorstel nr. Z-13493/44202|1,

overwegende dat:

- een gemeente belang heeft bij een goed functionerend controlerend orgaan als een Rekenkamercommissie;*
- een gemeente belang heeft bij heldere besluiten die op niet mis te verstane wijze worden gedocumenteerd;*
- een gemeente belang heeft bij burgerparticipatie in commissies;*

Besluit:

Een nieuw beslispunt op te nemen dat als volgt luidt:

De raad besluit af te zien van het voornemen in de ontwerpbegroting onder denkljn 7, bestuursondersteuning om in het vervolg niet meer te zorgen voor notulen van raadsvergaderingen, af te zien van het voornemen te bezuinigen op de Rekenkamer en het

aantal commissieleden per partij te verminderen tot 2 in plaats van 1. Het te bezuinigen bedrag wordt daarmee met € 12.000 verminderd."

"Motie 046.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

overwegende dat:

- *het wenselijk is dat een vermindering van de schulden plaatsvindt;*
- *ook de inzet van incidentele inkomsten bijdraagt aan een structurele verbetering van de schuldpositie van de gemeente vanwege het positieve effect op de rentelasten;*
- *het wenselijk is dat de gemeente over een samenhangend beleidskader beschikt dat richtinggevend is voor het handelen met betrekking tot de schuldreductie;*
- *het wenselijk is maatregelen gericht op schuldreductie altijd in samenhang te zien met hun effecten voor andere beleidsterreinen, zoals het voorzieningenaanbod en investeringen in infrastructuur;*

van mening dat een dergelijk samenhangend beleidskader thans nog ontbreekt;

verzoekt het college:

- *een beleidskader voor de schuldreductie te ontwikkelen, waarbij een nadrukkelijke relatie wordt gelegd tussen schuldpositie en voorzieningenniveau;*
- *dit beleidskader ter besluitvorming aan de raad voor te leggen,*

en gaat over tot de orde van de dag."

"Motie 047.

De raad van de gemeente Voorschoten, in vergadering bijeen d.d. 9 november 2017,

overwegende dat:

- *het onvermijdelijk is toe te werken naar het kostendekkend maken van leges;*
- *de inkomsten uit toeristenbelasting en reclamebelasting niet behoren te zijn geoormerkt en toe dienen te vloeien naar de algemene middelen;*
- *de begrotingsscan van de provincie aangeeft dat er ruimte is om deze belastingen te verhogen;*
- *het wenselijk is te onderzoeken of de rioolheffing volledig kan worden opgelegd aan eigenaren die deze vervolgens niet doorrekenen aan huurders, hetgeen een besparing op kwijtscheldingskosten zou kunnen betekenen;*

van mening dat:

- *maatregelen om thans te besluiten tot verdere verhoging van heffingen, moeten worden onderzocht;*
- *een verlaging van kwijtscheldingskosten rioolheffing nader onderzoek op negatieve effecten vereist;*

overwegende dat in de begroting in tabel 115 de top tien risico's zijn benoemd en dat daarin het risico van opsplitsing van de WODV niet is opgenomen;

verzoekt het college, in het voorjaar van 2018 beleidsnotities te ontwikkelen over kostendekkendheid leges, toeristenbelasting, reclamebelasting, rioolheffing en gemeentelijk risicoprofiel en deze ter behandeling en besluitvorming aan de raad voor te leggen,

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Zoals de heer Overbosch al aankondigde, gaan we nu 30 minuten pauzeren. Daarin hebt u de gelegenheid om u voor te bereiden op de eerste termijn, de reactie op de algemene beschouwingen van de andere partijen in deze raad. Voordat we daartoe overgaan, is er nog een klein stukje agenda dat we eerst moeten afwickelen.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

3. Vaststellen raadsnotulen van 28 september 2017

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

4. Lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad 9 november 2017

De **voorzitter**: De door de heer Overbosch bij de griffie gemaakte opmerking is verwerkt in de stukken.

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. Wij willen graag een paar opmerkingen maken naar aanleiding van deze lange lijst van ingekomen stukken. De lijst is heel lang en sommige stukken zijn niet aan commissies aangeboden. Wij willen een paar stukken alsnog in een commissie agenderen: de transitie jeugd en de introductie van GIT-teams, maar ook de leerplichtcijfers. Er blijkt in Voorschoten bijna een verdriedubbeling te zijn van het aantal leerlingen die absoluut verzuimen. Dat wil zeggen dat zij niet eens zijn ingeschreven in een school.

De **voorzitter**: Mevrouw Okma, u hebt daar een overzicht van. Zou u de lijst van de onderwerpen die u in de commissie aan de orde wilt stellen, via het presidium kunnen laten gaan? Anders gaan we er nu misschien van alles mee doen. De heer Overbosch heeft

bijvoorbeeld ook een opmerking gemaakt over iets wat hij nog nader toegelicht of behandeld zou willen zien in een extra ronde. Dat zou ook kunnen gebeuren met alle onderwerpen die u nu hebt. Zo hebben we het in het presidium wel afgesproken.

Mevrouw **Okma** (D66): Oké, dan nog de algemene opmerking dat ons is opgevallen dat er heel veel brieven van verontruste burgers tussen zitten. We hopen dat daar adequaat op gereageerd zal worden.

Met inachtneming van de gemaakte opmerkingen wordt besloten overeenkomstig de voorstellen tot afdoening.

5. Bekrachtiging geheimhouding

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

6. Hamerstuk:

Wijziging Gemeenschappelijke Regeling Werkorganisatie Duivenvoorde (raadsregistratienummer Z/17/13262/41545)

Het voorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

7. Voorbereiden Holland Rijnland regiomiddag 15 november 2017

De **voorzitter**: Deze stukken hebben we nog niet. Die komen na het weekend.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Ja, ik zie staan dat de oplegnotitie nog volgt. Wij kunnen daar op dit moment dus niet op reageren.

De **voorzitter**: Daar kunt u nog niets van zeggen, maar die volgt zo spoedig mogelijk. Daar wordt nog aan gewerkt.

8. Voortzetting begrotingsbehandeling:

8.1. Inhoudelijke beraadslaging over Programmabegroting 2018–2021 (raadsvoorstel Z-13493/44202\1) – eerste termijn raad

De **voorzitter**: We beginnen aan de onderlinge beraadslaging tussen de fracties naar aanleiding van de algemene beschouwingen van de diverse politieke partijen. Ik begin weer bij de grootste partij, de VVD.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Ik wil eerst een paar algemene opmerkingen maken voordat ik op de beschouwingen van diverse fracties inga. Wij willen nog benadrukken dat deze gemeente bijna € 52 miljoen uitgeeft. Het absoluut grootste bedrag gaat nog steeds naar het sociaal domein. Daar wordt ook wel op bezuinigd, maar wij kiezen daar niet alleen

voor het woord "bezuinigen". Wij gaan daar, zoals ik uitgebreid heb verteld, dingen ook anders doen. Wij pakken dingen anders op en bekijken hoe we die opnieuw neer kunnen zetten. Ik noemde bijvoorbeeld al: doorvragen naar een bepaalde zorgvraag van iemand, zodat je daar heel specifiek op kunt ingaan. Dat is veel efficiënter dan een algemene maatregel waar iedereen een soort recht op heeft.

Een aantal partijen kwamen terug op de ozb voor niet-woningen. Daarvan is duidelijk gezegd dat het totaal van onze lasten – dus zowel het ozb-deel van woningen als het ozb-deel van niet-woningen – ongeveer gelijk zal moeten blijven. Als aan de niet-woningen iets gedaan zou moeten worden, zou je dat dus terug moeten geven aan de woningenkant, als je de lasten ongeveer hetzelfde wilt houden. Onder de ozb voor niet-woningen vallen ook onze verenigingen. De VVD heeft hier intern zeker over gesproken, maar hoewel het aantrekkelijk is, kiezen wij er niet voor om het ozb-tarief voor niet-woningen te verhogen. Zoals ik al zei, heb je dan ten eerste de last dat je een deel terug zou moeten geven in het deel van de woningen. Ten tweede zou je dan dus ook onze verenigingen extra gaan belasten, waarbij je ook het nieuwe subsidiebeleid tegenkomt. Wij hebben daaruit geconcludeerd dat het effect hiervan uiteindelijk zodanig is dat we niet voor deze maatregel kiezen. Wij houden dus vast aan wat de begroting hierover voorstelt.

Ook over de impuls voor het centrum zijn enkele dingen gezegd. Dat is een eenmalig bedrag van € 96.000. Wij willen benadrukken dat dit geen structureel bedrag is dat elk jaar weer terugkeert.

De heer **Zoetemelk** (CDA): De ozb niet-woningen treft ook verenigingen, maar dan is er ook gelijk de vraag of de VVD bereid is om bijvoorbeeld de huur voor de accommodaties te verlagen om dat te compenseren.

De heer **Van den Dool** (VVD): Wij hebben daarover nagedacht. Zoals ik eigenlijk al zei, hebben we dat meegenomen in de overweging. Als je de ozb niet-woningen omhoog doet, moet je inderdaad tegenmaatregelen nemen. Onze uiteindelijke conclusie is dat je dan in het geheel van al die maatregelen en wat je uiteindelijk overhoudt, zoveel moet investeren en doen – ambtelijke inzet om dan weer terug te gaan; hoe ga je dat dan regelen? – dat wij zeggen: doe het dan niet.

De heer **Van der Meij** (D66): Hebt u die ozb voor niet-woningen, voor verenigingen, doorgerekend? Dan zie ik die berekeningen graag.

De heer **Van den Dool** (VVD): Het gaat ons niet zozeer om het bedrag als wel om het effect dat het heeft, want je zult bij verenigingen twee keer langs moeten komen. Het totaal beziend leek dit ons niet verstandig om te doen.

Er zijn een aantal opmerkingen gemaakt over de Klijsmagelden. Daar hebben wij al eerder uitgebreid over gediscussieerd. Als je een pot geld krijgt, is het doel nooit dat je het allemaal

uitgeeft. We hebben daar namelijk ook gewoon een goed beleid voor staan. We hebben afgesproken: als dat beleid uiteindelijk onvoldoende is of als maatregelen genomen moeten worden, is er gewoon extra geld beschikbaar.

De heer **Maassen** (SP): Dat argument hebben we vaker van de VVD gehoord, maar het doel van de Klijnsmagelden is dat elke gemeente een hoop geld vanuit de rijksoverheid krijgt – in het geval van Voorschoten € 83.000 per jaar – om nieuw beleid voor armoedebestrijding te maken. Nieuw beleid! Het gebeurt niet zo vaak, mijnheer Van den Dool, dat de rijksoverheid tegen de gemeenten zegt: alsjeblieft, hier heb je nog een zak met geld; doe er iets leuks mee. Maar nu gebeurt dat wel. Dat geeft aan dat er een probleem is en dat wij daar nieuw beleid op moeten gaan maken. U zegt: het komt wel goed.

De heer **Van den Dool** (VVD): We hebben al eerder aangegeven dat er een uitstekend beleid is en dat we in de gaten houden waar dat beleid mogelijk tekort zou kunnen schieten. Het komt hier in de komende jaren ook nog terug en dan praten we hier weer over. Wat dat betreft houden wij het zoals het is.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): We kunnen het blijven herhalen: het bleek dus niet genoeg te zijn. Dat was de conclusie op basis van onderzoek en daarvoor zijn die Klijnsmagelden ingesteld. Dat is helder.

De heer **Overbosch** (PvdA): Het gaat inderdaad ook om nieuw beleid. We hebben nog niet zo lang geleden de conferentie armoedebestrijding gehad. Alle informatie die we daar hebben gekregen, bevestigt dat het toch noodzakelijk is om op dat vlak meer beleid te voeren. Het is ook erg van belang dat er ook wordt gekeken naar alle afzonderlijke regelingen die er zijn, want door de bomen zien mensen vaak het bos niet.

De **voorzitter**: Bij de beantwoording door het college zal wethouder Mol zeker nog ingaan op de Klijnsmagelden en de problematiek daaromheen.

De heer **Van den Dool** (VVD): Dat denk ik inderdaad ook. Naar aanleiding van de opmerkingen wijs ik erop dat er nog iets gaat komen. Er moet een voorstel komen en daar gaan we het nog over hebben. We hebben ook al afgesproken dat hier, als dat nodig is, geld voor beschikbaar komt.

Ik loop nu een aantal individuele partijen langs. Eerst willen wij onze dank uitspreken voor alle inbrengen. Ik ben blij met de opmerking van de fractie van ONS Voorschoten over ondernemerschap, want die klinkt ons natuurlijk als muziek in de oren. Over de auditcommissie zijn enkele dingen gezegd. Die hadden we eigenlijk al voor deze vergadering met z'n allen afgesproken. Dat is uiteraard een belangrijk ding. Daar gaat de VVD ook nog op terugkomen, maar dat was in principe dus al afgesproken. De heer Eversteijn sprak ook over maatwerk in het armoedebeleid. Daar heb ik ook iets over gezegd: doorvragen naar wat

de zorgvraag is, zodat je daar heel specifiek op kunt ingaan in plaats van met algemene maatregelen.

Wij zijn blij dat het CDA bij de opmerking over één huisvesting ook zei: als de ontwikkeling in de richting van een fusie moet gaan, staat de deur bij het CDA op een kier. Tenminste, zo hebben we dat opgevat. Misschien kan de heer Zoetemelk daar nog op terugkomen. Hij zei ook dat wij nu een begroting vaststellen. Misschien kan hij erop ingaan wat dit voor het CDA betekent, want wat ons betreft is dat natuurlijk niet onder voorbehoud. Ik wil zijn woorden niet interpreteren, maar wat ons betreft gebeurt dit niet onder voorbehoud en gaan we deze maatregelen – vooral vernieuwing van maatregelen – vol inzetten.

We hebben gezien dat de Duivenvoordecorridor voor D66 een belangrijk ding is. Misschien kan de heer Van der Meij het bevestigen maar wij hebben begrepen dat D66 daar € 1 miljoen aan wil besteden om daar bepaalde bouw ter compensatie van te investeren bedragen terug te dringen. Hoever D66 dat kan terugdringen, is nog niet duidelijk. Wat de Duivenvoordecorridor betreft wil de VVD graag meekijken naar hoe het laatste stuk daar nog gaat plaatsvinden. Wij moeten daar nog een investering voor doen. Die moeten we ook terugverdienen door middel van bouw, maar dat geheel willen wij graag bekijken: is dat inderdaad absoluut noodzakelijk of is voor dit deel toch een alternatief mogelijk? Al bij voorbaat zeggen dat we daar € 1 miljoen gaan besteden, betekent ook dat wij € 1 miljoen minder gaan sparen en ook dat onze financiële basis € 1 miljoen kleiner en dus ook zwakker wordt.

Bij GroenLinks vonden wij het jammer dat de schuld erg werd afgeschoven op allerlei dingen. Ik wil niet gaan zwartepieten, maar wij hebben gesteld dat ieders vingerafdruk hierop staat, dus ook van GroenLinks, dat immers het grootste asfaltproject in dit dorp, de Traverse, mede heeft ingezet. Wij zijn in ieder geval blij dat we daar een mooie wilde berm in hebben gezet.

Wij hebben ontzettend veel waardering voor de inzet van de SP, niet alleen voor wat er nu gezegd is maar ook voor wat er in diverse moties staat. Wij vinden dat zeer goed doordacht. Wij zullen een aantal dingen echter niet helemaal steunen, zoals de heer Maassen misschien wel zal begrijpen, want ook bij hem hebben wij de vraag of hij onder het toezicht uit wil komen of niet. Hij heeft, ook van de provincie, gehoord dat de financiële basis gewoon zwakker wordt als we minder gaan sparen. Dat werd geïnterpreteerd als: neemt u met een financieel zwakkere basis de gok dat het toezicht wellicht blijft en neemt u daarvan dan ook alle gevolgen voor Voorschoten en Voorschotenaren?

De heer **Maassen** (SP): Ik kan daar op twee manieren op antwoorden. Ik zal dat allebei doen; dan hoef ik niet te kiezen. Wij nemen zeker geen gok of we van het financieel toezicht afkomen. Ons totaalpakket aan maatregelen komt op vrijwel hetzelfde saldo uit. Nee, laat ik het zo zeggen: het heeft elk jaar een positief saldo, biedt elk jaar ruimte om te reserveren voor bestemming in de toekomst en komt aan het einde van die vier jaar waarin

gereserveerd wordt, iets lager uit dan het voorstel van het college. We hebben het dan echter over tonnen en niet over miljoenen. We maken alleen andere keuzes. De SP is van mening dat de keuzes gemaakt moeten kunnen worden door een gemeenteraad en niet moeten worden geforceerd door een trojka in Den Haag, die achter de schermen zegt: jullie moeten het zo doen en niet anders, ook al kom je dan ook goed uit. Die keuze maken we.

De heer **Van den Dool** (VVD): Ik ben blij dat u dat zo zegt, want daarmee is gewoon helder wat u wilt. Dat zal natuurlijk ook gehoord worden bij, zoals u dat noemt, de provincie. Het gaat de provincie namelijk ook om gedrag, niet alleen om de keiharde cijfers en de basis die je overhoudt. Geld weghalen dat we bedoeld hebben als reservering en om te sparen, om deze gemeente een betere basis te geven, betekent dat je toch een gok neemt. U neemt die gok blijkbaar. Dat is en blijft een gok. Dat blijkt ook uit het feit dat u dat geld uitgeeft, wat dit nog eens versterkt. Dat is uw keuze. Daar zullen wij een oordeel over geven.

Min of meer hetzelfde begrijpen wij ook van de PvdA. Ook de heer Overbosch doet zeer doorwrochte voorstellen. Daarover is goed nagedacht. Ik vind het jammer dat hij ons niet aansprak maar een paar andere partijen wel, maar ik spreek hem uiteraard wel aan. Dat vinden wij wel zo netjes. Waardering, maar ook bij de heer Overbosch geldt: hoeveel financiële basis wil hij weghalen en neemt hij inderdaad de gok om het toezicht op Voorschoten te behouden en neemt hij dan ook alle daaraan vastzittende risico's? Zoals hij ook zelf heeft gehoord, is het beeld immers niet fijn. Eigenlijk is dat een beeld dat je niet wilt. Kan hij dat met mij eens zijn?

De heer **Overbosch** (PvdA): Dat kan ik niet met u eens zijn. Ik vind het woord "gok" in dit verband ook niet gepast. Ik sluit mij wat onze alternatieve begroting betreft aan bij de woorden van de heer Maassen over zijn alternatieve begroting. Het gaat er in essentie om dat wij andere keuzes maken. De provincie erkent ook dat de gemeenteraad van Voorschoten volgens alle in dit land geldende wetten nog altijd het budgetrecht heeft. De provincie erkent ook dat de uitgangspositie van Voorschoten als gemeente die onder preventief toezicht staat, in vergelijking met andere Nederlandse gemeenten die in dezelfde positie verkeren, echt niet desastreus is. We hebben een weerstandsvermogen van 3,5. Dat is echt heel erg goed. Wij proberen dus aan alle kanten onder dat provinciaal toezicht uit te komen, maar wij schaven de heel harde bezuinigingen bij.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Dool, let u wel op uw tijd?

De heer **Van den Dool** (VVD): Ja, zeker. Ik dank de heer Overbosch voor zijn woorden, maar een toezichthouder houdt toezicht en keurt bepaalde dingen goed en andere dingen niet. Daar is de provincie vrij helder over geweest. Daarbij kijkt zij ook naar gedrag. Meer uitgeven is geen goed gedrag. Dat heeft de provincie geconcludeerd; dat hebben we namelijk veelvuldig gedaan. De bedoeling is dat we daar nee op zeggen. Die woorden zijn ook al eerder gevallen. Volgens mij zei GroenLinks dat alles "meer, meer, meer" moest en dat er dus ook meer moest worden uitgegeven. Dat is precies waarvan de toezichthouder zegt:

dat kan niet meer; u moet leren daarmee te stoppen. Als je dat niet doet, neem je toch wel een gok om het toezicht te tartten.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Voorzitter. We hebben al een heleboel mooie woorden gehoord. Bovenaan mijn briefje staat: trots. We zijn trots. Voorschoten kan trots zijn. Dat heb ik ook van de VVD gehoord. Ik vond dat ook een goede start, want we kunnen gewoon trots zijn op wat we in Voorschoten hebben en op de gezamenlijke steun die we met elkaar zoeken, want we schaken nu op verschillende velden. We moeten het met elkaar plooiën. De situatie is ontstaan; die is over ons heen gerold en nu gaan we aan de gang.

De heer **Maassen** (SP): Het beeld dat ONS Voorschoten hier nu opwekt, namelijk dat de situatie over ons heen is gerold en dat we er niets aan kunnen doen, is echt in strijd met de werkelijkheid. Mijnheer Eversteijn, in de zeven jaar waarin ONS Voorschoten hier in Voorschoten mee heeft bestuurd, is € 75 miljoen kwijtgeraakt, met name toen uw wethouder op Financiën zat. Dat is niet het gevolg van iets van buiten, maar een gevolg van keuzes die uw partij heeft gemaakt en waar uw partij elk jaar bij de begrotingsbehandeling voor heeft gestemd.

De heer **Van der Meij** (D66): Is de heer Eversteijn trots op de financiële situatie van de gemeente Voorschoten op dit moment?

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Inderdaad, ONS Voorschoten doet zeven jaar mee aan deze tafel. Tegen de heer Maassen maar ook tegen de heer Van der Meij zeg ik dat de Rekenkamer heel duidelijk heeft neergelegd dat de foute beslissingen zijn genomen in 2007.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dat hebben we ook in de pers kunnen lezen. Laat mij even een kleine toelichting geven, want hier wordt echt een heel verkeerd beeld geschetst. Ja, er zijn in 2007 grote uitgaven gedaan, noodgedwongen. ONS zat toen overigens wél in de raad, maar dan onder de naam D66; het waren dezelfde personen.

De heer **Van der Meij** (D66): Mevrouw Lamers, ik waardeer altijd wat u zegt, maar in 2007 was noch iemand van D66, noch iemand van de PvdA, noch iemand van de VVD lid van de later te vormen ONS-fractie.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dat is precies wat ik bedoelde te zeggen. ONS zit onder die naam in de raad, maar het waren wél dezelfde mensen. Dat wilde ik zeggen. In 2007 bleek dat er heel veel moest worden geïnvesteerd. Er moesten scholen worden gebouwd. De Traverse is zojuist besproken; daar moest vervangen worden. Van die kosten is 80% puur naar vervanging gegaan. Het moest gebeuren. Het had niet eerder kunnen gebeuren omdat wij aan het begin van de jaren 2000 onder toezicht hadden gestaan. Om dat probleem op te lossen, zijn er inderdaad plannen gemaakt. Daarvoor is dekking gevonden. Op langere termijn zou die dekking gerealiseerd moeten worden, maar dat is niet gebeurd. Dit was een

noodgreep. De provincie dreigde toen met toezicht, juist omdat de beheerplannen niet op orde waren. Dat kwam door de erfenis van de jaren daarvoor.

De heer **Maassen** (SP): Het is fijn dat de heer Eversteijn verwijst naar het rapport van de Rekenkamer. Daarin heeft hij net als ik kunnen lezen dat er tussen 2010 en 2015 € 75 miljoen is verdwenen aan reserves en aan extra leningen. Mijn vraag aan de heer Eversteijn is wie er ook alweer wethouder van Financiën was in die periode.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Laat ik beginnen met de opmerking dat we de zelfreflectie waarop gewezen wordt, natuurlijk wél hebben. De naam van de wethouder die toentertijd namens ONS Voorschoten in de raad zat, kent u dondersgoed; die hoef ik dus niet uit te spreken. Het gaat erom dat de Rekenkamer duidelijk heeft gemaakt dat we nu nog last hebben van het doorwerken van de besluitvorming in 2007. Maar goed, het rolt over ons heen; dat heb ik al gezegd. We hebben nu met elkaar de touwtjes in handen en we moeten gewoon verder.

Ik ga toch maar eventjes terug naar de algemene beschouwingen. Ik hoorde bij het CDA iets over de meerhoofdige of enkelvoudige aansturing van de WODV. Dat zijn echt punten waar wij nu voor staan, want dat is nog steeds een lastig punt. Ik heb daarover opgeschreven dat ik het dapper vind van het CDA en de VVD dat zij een alternatieve begroting hebben bekeken en bedacht, dat zij die op realisme hebben gezien en dat zij toen de verstandige keuze hebben gemaakt om die alternatieve begroting in te trekken. Zij gaan het eens zijn met de begroting zoals die nu voorligt.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Dat is nou precies het punt waarop ONS echt in de fout gaat. We hebben als fractievoorzitters bij elkaar gezeten. Daar is één keer iemand van ONS bij geweest. We hebben toen gezegd: laten we eens alles op een rijtje zetten waaraan we eventueel kunnen sturen, zodat we kunnen bekijken waar mogelijkheden liggen om in de financiën iets te vinden om voorzieningen te redden. Dat hebben we op een rijtje gezet. Dat is geen tegenbegroting geweest. Het was een vraag aan het college om die mogelijkheden te bezien. ONS was niet bij de tweede bijeenkomst. Dan staat je naam er niet onder. Het was geen tegenbegroting. Het was een lijst met mogelijke maatregelen om de bezuinigingen te verzachten, niet meer en niet minder.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Ik ga nu in op de invalshoek van het CDA ten aanzien van Wassenaar en Voorschoten. Laten we eerst maar even bekijken of we zelf een huwbare partner worden. We moeten gewoon gezond zijn en het geld in orde hebben. Dan bekijken we of dan nog met Wassenaar zaken moeten worden gedaan of niet.

In de schorsing heb ik even gekeken naar het parkeren, waar de SP over sprak. De heer Maassen had het over mevrouw T. Het is natuurlijk heel zielig dat die mevrouw een vergunning moet kopen, maar ze heeft een auto – dat is op zich natuurlijk wel handig – en

bovendien kost dat parkeren met zo'n vergunning € 90 voor vijf jaar. Dan mag je in heel Nederland vrij parkeren. Dat ziet er wel anders uit dan in het verhaal van de heer Maassen.

De heer **Maassen** (SP): Dan kun je nagaan hoe krap mevrouw T. zit als zij mij mailt dat zij dat niet kan missen!

De heer **Van der Meij** (D66): Mijnheer Eversteijn, ik beschik over zo'n kaart. Ik schrok me dus te pletter toen de heer Maassen meldde dat mij dat vorig jaar € 90 gaat kosten, want het is niet alleen zo dat je in een aantal gemeenten gratis kunt parkeren; de helft van het aantal gemeenten rekent de volle mep, ook als je daar met je invalidenparkeerkaart staat.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Al met al: € 90 voor vijf jaar vrij parkeren; met een keertje minder tanken ben je daar misschien wel uit.

De heer **Maassen** (SP): Ik ben blij dat ONS Voorschoten serieus werk maakt van de problemen die mensen in armoede tegenkomen.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Dank u wel. Ik heb nog een opmerking voor de heer Overbosch over het overhangend groen. Dat werd een beetje weggewoven, in de zin van: maak je je daar nou druk om? Nee, daar maak ik mij natuurlijk niet zo vreselijk druk om. Het is alleen wel zo dat de mensen die daarmee te maken hebben – slechtienden, mensen met een handicap of beperking – daar wél last van hebben. Als u de e-mail van de Macula-vereniging even bekijkt, kunt u dat zien.

Het verkopen van het huis van de burgemeester is prima; dat levert 5,5 ton op, maar dat bedrag is ook gewoon gefinancierd. Dat bedrag komt dus niet zomaar gratis in het kistje erbij.

De heer **Overbosch** (PvdA): Ik stak mijn vinger op voor het punt van het overhangend groen, maar de redenering die de heer Eversteijn nu ophangt over de incidentele inkomsten van de verkoop van die woning, klopt natuurlijk niet. Dat is geld dat we gewoon binnenkrijgen en dat we kunnen gebruiken voor schuldreductie, maar ik wilde dus ingaan op het overhangend groen. In mijn verhaal heb ik aangegeven dat u kenbaar hebt gemaakt dat u de begroting van het college, met heel veel bezuinigingen die de samenleving van Voorschoten schade gaat toebrengen – daar ben ik van overtuigd – zomaar accepteert. U komt met het onderwerp overhangend groen. Ik heb met een zekere ironie gezegd dat dat natuurlijk een groot maatschappelijk probleem is, maar dat geldt ook voor andere onderwerpen. Straks gaat het sneeuwen en dan moet je je stoepje schoonmaken. Dat doen een heleboel mensen niet. Ook de door mij genoemde honden- en paardenpoep is een probleem. Ook een probleem zijn de borden die de winkeliers in de Schoolstraat zetten, waardoor mensen gehinderd worden bij het lopen. Ik vind het eigenlijk een beetje ongepast om zo'n probleem, dat je normaal bespreekt in een commissievergadering rondom lopende punten, als

belangrijkste punt in te brengen bij de begroting, terwijl we nu echt voor veel grotere afwegingen staan. Daar loopt u heel makkelijk voorbij.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Voorbijlopen kan gelukkig heel makkelijk, omdat er niet zoveel groen overheen hangt ... Het is natuurlijk niet zo. De ironie die u gebruikt, vind ik een ander punt. Ik heb dit aangestipt omdat dit een serieus ding is. Hoe u dat verder interpreteert, moet u zelf weten. Dat is niet aan mij.

D66 heeft ook één persoon genoemd, mevrouw de Voorschotense. D66 heeft ook gezegd: alles gaat naar de gallemeizen. Dat vind ik zo'n negatief verhaal; of ik heb het verkeerd begrepen.

De heer **Van der Meij** (D66): Dat laatste klopt: u hebt het verkeerd begrepen. Die mevrouw zei dat. Wij zeiden dat gallemeizen iets anders is dan de financiële situatie van Voorschoten. Het wordt geen roomboter, maar margarine.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Dan gaan we lekker aan de margarine. Ik vond dat er in het hele verhaal een negatief scenario zat. Dat vond ik zo jammer, want we zijn trots en we moeten de goede kant opgaan met elkaar en niet alleen dat soort uitingen delen met elkaar.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb nog een vraag naar aanleiding van de amendementen, pardon de moties van ONS Voorschoten, want ik ben een beetje verrast. Ik heb vanochtend in Groot Voorschoten samenvattingen gezien van alle spreekteksten. Die heb ik zelf ook aangeleverd. Tot mijn verbazing bevatte de samenvatting die ONS Voorschoten had ingestuurd, een heel andere tekst dan wat zojuist is voorgelezen. In die samenvatting en ook in een eerder gestuurd persbericht zegt ONS Voorschoten tegen de inwoners van Voorschoten dat het onverstandig van politieke partijen is om amendementen op de begroting in te dienen en dat ONS Voorschoten zo slim, zo verstandig en zo solide is om dat niet te doen. Dat zijn mijn eigen woorden, maar daar kwam het ongeveer op neer. Vervolgens zie ik dat ONS Voorschoten vijf moties indient die eigenlijk amendementen zijn, en dan ook nog eens amendementen zonder dekking. Dacht u nou echt dat er iemand was die daarin zou trappen?

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): U zei het al: dat waren uw eigen woorden. Dat is heel duidelijk. Wij hebben moties ingediend en dat betekent gewoon dat we die kunnen bediscussiëren. We kunnen het college ertoe oproepen om de moties te gaan gebruiken. Het zijn geen amendementen. Wij willen die teksten niet vastleggen en wij willen ons daar ook niet aan binden. We gaan het met elkaar zien.

De heer **Maassen** (SP): Of u begrijpt het echt niet, of u denkt dat iedereen gek is, maar dit is een begrotingsbehandeling van een gemeente met 25.000 inwoners en een budget van € 52

miljoen. Dit is niet de algemene ledenvergadering van de geitenfokvereniging. Dit slaat toch nergens op? U wilt de begroting wijzigen. Dat is een amendement!

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Ik laat de woorden van de SP voor wat zij zijn. Ik wacht het eventjes af.

De heer **Overbosch** (PvdA): Om bij dat laatste aan te sluiten: ik hoor ook ONS zeggen dat het de ozb voor niet-woningen op hetzelfde percentage wil brengen als de ozb voor woningen, dus met een verhoging van 27%. De ozb voor niet-woningen wordt in het voorstel van het college met 8% verhoogd. U geeft geen enkele berekening wat dat betekent, want dan gaat de ozb voor niet-woningen naar 27% en u geeft het weer terug. U geeft geen enkele berekening. Bovendien is dit geen onderwerp voor een motie, want dit is echt een amendement. U wilt dus wel een beetje goede sier maken met zo'n verhaal, maar u trekt niet de consequentie dat u dan echt een amendement moet indienen. Dat komt u politiek niet goed uit.

De **voorzitter**: Wat is uw vraag, mijnheer Overbosch?

De heer **Overbosch** (PvdA): Ik denk dat die wel helder is: ONS brengt allerlei mooie dingen naar voren, maar neemt niet eens de moeite om dat op een goede manier te vertalen.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Dat is meer een opmerking dan een vraag. Daar zal ik het maar bij laten.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. Ik hoorde de heer Van der Meij iets zeggen over "briljante plannen". Ik denk dat we eerst de parel eens moeten oppoetsen en dat we het dan "briljant" mogen gaan noemen, maar dat is even een start.

Was het maar zo dat we als raad zomaar konden instemmen met ingediende amendementen. Er staan een heleboel punten in waarin het CDA zich kan vinden. Ik reageer gelijk op een opmerking van de heer Overbosch. Hij kent mij goed. Mijn hart ligt in Voorschoten. Ik doe niets voor de bühne; laat ik dat vaststellen. Ik denk dat dat heel duidelijk is. U hebt in mijn bijdrage ook gezien dat het mij echt aan het hart gaat. Het is dus niet voor de bühne. Als ik iets voorstel, meen ik dat serieus. Dat is ook gelijk een bericht voor de VVD: wij staan voor een groter deel achter het herstelplan en voor een groot deel achter de begroting. Er zijn punten die we best ter discussie kunnen stellen en er zijn amendementen of delen van amendementen die we zouden kunnen steunen, maar ik vind het heel jammer dat bij voorbaat wordt gezegd dat wij iets voor de bühne doen. Dat is het begin van mijn bijdrage.

De heer **Overbosch** (PvdA): Met betrekking tot het CDA heb ik de nieuwe minister Grapperhaus genoemd, een man naar mijn hart. Ik heb u gevraagd of u zich daarin herkent. Dat heb ik ook gevraagd, mijnheer Zoetemelk, omdat ik het van ongelooflijk belang zou vinden als het CDA bijvoorbeeld de moties die te maken hebben met de Wmo, die drie

onderwerpen – nee, dat is een amendement; ik moet het goed zeggen – zou willen steunen. Dat is mijn intentie. Ik probeer tegen de stroom in toch een meerderheid in deze raad te krijgen om bijvoorbeeld die onderwerpen van tafel te krijgen.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Ik denk dat de heer Overbosch een juiste typering gaf van waar het CDA voor staat; daar sta ik ook voor, maar dat wil niet zeggen dat je in al je afwegingen dingen moet goedkeuren waarvan je nu denkt: is dat nu mogelijk of niet? Ik gebruik deze beraadslaging ook om me te laten overtuigen. Ik ben straks ook heel benieuwd naar de antwoorden van het college over de vraag of bepaalde zaken haalbaar zijn of niet. Dan maken we daar een afweging in. Die afweging is altijd gebaseerd op wat in mijn gedachtegang het beste is voor Voorschoten, maar dat weet u. Ik denk dat dat heel helder is.

De VVD spreekt steeds over "de Voorschotense maat". Ik heb dan altijd het gevoel: wat is die maat en waar kunnen we die aan meten? Voorschoten staat bekend om zijn goede voorzieningen. Is "de Voorschotense maat" dan een dorp zonder voorzieningen of met een bepaald aantal voorzieningen? Is het zwembad of het cultureel centrum een basis? Ik vind het heel lastig te bepalen wat "de Voorschotense maat" is.

Ik ga ook in op de opmerking dat de deur die op een kier staat. Ik heb gezegd dat ik mijn ogen niet sluit. Ik denk dat dat ongeveer hetzelfde is: mijn ogen staan wat dat betreft op een kier. Als het niet anders kan en als wij als Voorschoten er beter van worden – dat is uiteraard maar de vraag – ben ik bereid om over van alles na te denken. In de enquête stond de vraag: bent u ten opzichte van alles bereid om voor zelfstandigheid te gaan en zou u daar alles voor overhebben? Ik heb in een commissievergadering al eens gezegd: als de voorzieningen zouden kunnen blijven bestaan, ben ik een voorstander van fusie, maar daar is geen enkele garantie op. Dat blijkt ook uit de vele herindelingen in Nederland. De eerste jaren gaat het goed, maar later wordt er toch gekozen voor één zwembad in een grotere gemeente.

Ook in de richting van de VVD: wij lopen niet weg voor verantwoordelijkheid. Ik denk dat dat heel helder is. Wij zijn daar altijd goede partners in, in welke coalitie ook. We doen ons best. We zorgen ervoor dat wij de verantwoordelijkheid nemen. Wij lopen daar ook niet voor weg; dat zeg ik nadrukkelijk.

In de richting van ONS heb ik weinig opmerkingen. D66 heeft het over het herwinnen van vertrouwen van de burger. Ik heb daar ook de provincie bij genoemd. Ik denk dat ik heel helder heb aangegeven dat het ons juist gaat om het terugwinnen van het vertrouwen van de burger. Ik heb ook heel helder gezegd dat wij in de periode waarin wij in het bestuur hebben gezeten, niet altijd de beste dingen hebben gedaan. Daar heb ik mijn excuses voor aangeboden. Met betrekking tot het herwinnen van vertrouwen denk ik dus dat u bij het CDA goed zit. We gaan daar echt voor vechten en knokken, maar dat wil dus niet zeggen dat we alle amendementen zomaar kunnen steunen, omdat dat ook andere consequenties heeft. Vandaar dat wij een aantal moties hebben ingediend die in ieder geval naar de toekomst

kijken en waarmee we geld willen vinden om in ieder geval een aantal voorzieningen te behouden.

GroenLinks haalde nog even 2007 aan. Wij zaten toen ook in de coalitie. Daarin zijn de nodige afspraken gemaakt over de toekomst. Je kunt afspraken maken over investeringen die je doet, maar het is wel belangrijk dat je daarbij de uitgaven in de gaten houdt. Ik denk dat daar het grote probleem ligt: we zijn gaan uitgeven zonder rem, in feite met een gat in de hand, en we hebben er niet goed op gelet of we de verbouwing wel af zouden kunnen maken. Je ziet in andere landen vaak dat huizen half afgebouwd worden. Dat is niet netjes, maar af en toe moet je besluiten nemen om in ieder geval de kosten in de gaten te houden. Ik denk dat dat de basis van de discussie is.

Nogmaals, ik kan mij heel goed vinden in de zaken die zijn aangedragen in het kader van de zorg en de Wmo. U kent mijn fractie: we hebben een fractie die daar heel diep in zit, met veel kennis van zaken. Wij nemen dit dus absoluut mee in de afwegingen die wij maken. Dat wil niet zeggen dat we zomaar akkoord gaan met voorstellen die in amendementen worden voorgelegd. We gaan er diep over nadenken, maar weet dat onze fractie daar altijd zwaar in zit; dat weet u ook uit de commissievergaderingen. In onze fractie zit heel veel kennis op dit gebied en we laten die kennis straks ook de nodige inbreng geven om afwegingen te maken.

De PvdA heb ik al even aangehaald. Wat betreft het gat van € 1 miljoen dat is geschoten: ik kan mij goed herinneren dat de commissie BBV, de commissie Begroting en Verantwoording, die heeft bedacht om de rentedoorrekening in het gesloten systeem te veranderen, uiteindelijk heeft gezegd: schuif het een jaar op, want het heeft enorme consequenties voor gemeenten. Bij ons was dat een bedrag van € 700.000. Het amendement betekent in feite dat we die € 700.000, de beslissing daarover en de dekking daarvoor hebben doorgeschoven naar 2018. Dat was de basis van het toen ingediende amendement. Dus een gat schieten van € 1 miljoen? We hadden toen al een meerjarige niet-sluitende begroting. Dat was ook zonder dat amendement zo geweest. Het is een punt geweest voor het vertrouwen bij de provincie en het is een druppel geweest die de emmer deed overlopen, maar van de commissie BBV mochten wij als gemeente het verhaal van de rentetoerekening binnen het gesloten systeem, die 7 ton, een jaar uitstellen.

De heer **Overbosch** (PvdA): U reduceert dat gat van ruim € 1 miljoen nu tot een soort technisch probleem van de BBV, maar ik herinner mij al die discussies en ook de latere discussie in december nog heel goed; ik zat toen op de publieke tribune. Ik herinner me buitengewoon goed dat dat amendement in alle standen door wethouder Beimers, uw eigen partijgenoot, werd ontraden en dat de coalitie toch niet wilde luisteren naar al die argumenten en dit toch deed. In mijn wijze van zien heeft dat niets met de BBV te maken.

De heer **Zoetemelk** (CDA): In mijn afweging speelde dat wel mee. Aan de andere kant hebben we toen als coalitie gezien dat een aantal maatregelen werden genomen waarvan wij zeiden: moeten die wel en moeten we niet eerst intern, binnen de organisatie, gaan kijken? Dat was

ook een basis van het amendement. Maar goed, het amendement is de druppel geweest waardoor de provincie heeft gezegd: wij vertrouwen het niet meer. Wat dat betreft heb ik die schuld op mij genomen. Dat is geen enkel probleem, maar dit moet wel iets genuanceerd worden. Dat is het enige wat ik u wil zeggen. Daarnaast zei u dat wethouder Beimers is weggegaan vanwege het amendement dat we hadden ingediend. Ik weet beter.

De heer **Overbosch** (PvdA): Nee, ik heb niet gezegd dat wethouder Beimers is weggegaan vanwege dat amendement. Leest u mijn tekst gewoon heel goed. Ik heb simpelweg in chronologische volgorde een weergave gegeven van wat er is gebeurd, zonder dat ik daar een interpretatie aan heb gegeven.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Daar neem ik dan kennis van. Dat is een belangrijke aanvulling op uw verhaal. Het kwam bij mij wel zo over. Ik weet in ieder geval van heel dichtbij dat het daar niet om ging.

De heer **Van den Dool** (VVD): Het genoemde amendement had inderdaad niets te maken met het vertrek van de wethouder. We hebben er toen een totaalpakket in gezien, omdat een heleboel dingen vorig jaar in de begroting niet waren ingevuld. Wij hebben een poging gewaagd om dat wel te doen. Wij hebben inzicht gekregen, onder andere door goed te kijken naar beheerplannen en te vragen of het minder kon. Nu, een jaar later, blijkt daar een goede invulling aan gegeven te zijn die eigenlijk nog veel verdergaat dan wij destijds konden bevroeden.

De heer **Van der Meij** (D66): Mevrouw de voorzitter, ik zal u dit keer volledig en goed aanspreken. Ik begin met een reactie in de richting van de VVD. Ik begin altijd met vriendelijke woorden; daarna zal ik wat kritischere aantekeningen maken. Het lijkt mij heel goed om op een bepaald moment te proberen om functies en creativiteit in Voorschoten, zowel bij de bevolking als bij de gemeente, te combineren. We hebben daarbij een aanvullende suggestie: kijk of we ook dingen samen met de British School kunnen doen. Daar zitten vrij veel mogelijkheden. Misschien is het dus goed om daar ook even naar te kijken.

De VVD stelde een vraag over het besteden van geld aan de Duivenvoordecorridor. Het amendement dat wij hebben ingediend en dat door een misverstandje – dat kan bij mij hebben gelegen, of elders – pas op het laatste moment het licht heeft gekregen, houdt in dat wij bestaande reserveringen met de oormerking "Duivenvoordecorridor" op dit moment graag houden zoals zij zijn. Dat heeft geen enkel effect op een materieel sluitende begroting in de komende jaren, maar het heeft wel effect op het moment dat we gaan kijken naar wat de heer Van den Dool "een alternatief plan" noemt. Ik ken dat nog niet; ik kijk daar graag naar. Het effect is dat we dat geld dan, als dat nodig is, inderdaad kunnen gebruiken voor het alternatieve plan. Wij hebben nog geen jaar geleden het geld daarvoor geoormerkt. Ik vind dus dat wij als raad een consistent beleid moeten voeren.

Ik vind wel dat de VVD het iets mooier doet voorkomen dan de werkelijkheid. Ik heb een concrete vraag aan de heer Van den Dool. Er komen allerlei gaten te vallen in de sociale voorzieningen. Hoe wil de VVD het vervoer voor de Wmo dan anders doen?

Ik heb ook een opmerking over het zwembad. De D66-fractie heeft een aantal weken geleden deskundigen gesproken. Zoals de heer Maassen zei, zijn er voor schoolzwemmen inderdaad gewoon te weinig faciliteiten in Voorschoten. Het is goed dat we nu gezamenlijk met een taskforce komen die gaat bekijken welke mogelijkheden er zijn. Om nog even een creatieve bijdrage te leveren: er is een rijksregeling waarmee ook subsidies voor sportorganisaties mogelijk zijn. Die suggestie geven we graag mee aan de desbetreffende taskforce, waar wij ook mee zullen instemmen.

ONS heeft zijn bijdrage "realisme is de toon" genoemd. Dat is fijn voor het armoedebeleid. Nou, fijn? Het is een klap in het gezicht van die groep dat we opnieuw iets gaan onttrekken aan het armoedebeleid. En het zwembad openhouden zonder gemeentelijke bijdrage? Ga maar uitrekenen hoe u dat doet. Dat is nog geen enkele gemeente gelukt.

Verder wil ik nog opmerken dat de auditcommissie onderdeel is van de commissie Planning en Control, die al een aantal jaren werkt en die we op dit moment gaan reanimeren. Ik zou dus zeggen: laat die bijhouden.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Ik wil reageren op het punt van het openhouden van het zwembad. We hebben in ons betoog gezegd dat we zo breed mogelijk kijken, ook naar het zwembad en zijn omgeving. Er zit ook een horeca-exploitatie aan. Het is aan de ondernemers en de verenigingen zelf om daar een aanvulling aan te geven. Dat is wat we hebben gezegd.

De heer **Van der Meij** (D66): U hebt gezegd: geen gemeentelijke bijdrage. Dat waren uw woorden en dat getuigt niet van realisme. Ook het laaghangend groen is een onderdeel van niet-realisme.

Het CDA geeft niet alleen altijd heel goede algemene beschouwingen – ik vind het altijd een uitdaging om daarop en daarover te gaan; ik weet niet of dat mij altijd lukt – maar heeft ook altijd mooie persmomenten. Dat is ook dit jaar weer gelukt; mijn complimenten daarvoor. U was verbaasd over het onderhoud bij de Elstlaan. Dat zijn wij ook; dat zijn wij al een halfjaar, want er wordt links en rechts in Voorschoten een partij onderhoud aan de openbare ruimte gepleegd waarover ik iedere keer verbaasd ben. Ik denk aan 1 ton voor het parkeerplein voor de Albert Heijn, terwijl we onder financieel toezicht staan. Ik denk aan de renovatie van de Wijngaardenlaan. To top it all werden de afgelopen maanden parkeerplaatsen op de Papelaan herbestraat. Dan denk ik: wanneer houdt dat herinvesteren nou eens op?

Ik deel de mening van het CDA over de rol van de provincie. Daar vraag ik mij ook het een en ander over af. Wij zijn ook altijd voorstander geweest van een betere afstemming met Wassenaar. Effectief het beleid op elkaar afstemmen is een goede zaak.

GroenLinks; de waarheid zit in de woorden: de voorzieningen zijn niet de oorzaak van de financiële problematiek. Wij delen ook de mening dat we bij een aantal groepen niet automatisch moeten of kunnen verwachten dat ze op eigen kracht verder kunnen. Ik kom daar straks bij de reactie op de PvdA nog op terug, maar een aantal groepen zullen wij extra moeten ondersteunen.

De SP ken ik als zeer deskundig op vrijwel alle vakgebieden. Ook de becijfering zal dus zeer deskundig zijn, maar de heer Maassen vindt het vast niet erg dat we ook nog even bekijken wat Financiën daarvan vindt.

Diezelfde deskundigheid over de begroting schrijf ik toe aan de heer Overbosch van de PvdA, maar ik was wat verbaasd over zijn vraag over D66 en onze doelgroepen. Ik denk op dit moment aan wat wij het afgelopen jaar voor die doelgroepen hebben gezegd en gedaan. Ik roep vijf dingen in herinnering. Ten eerste hebben wij uitgebreid stilgestaan bij de situatie van Voor Elkaar. Ten tweede hebben wij uitgebreid stilgestaan bij huishoudelijke hulp en hebben wij geprobeerd om de budgetten voor huishoudelijke hulp en ondersteuning in huishoudelijke hulp te versterken. Ten derde hebben wij uitgebreid geprobeerd om vallen van ouderen zo veel mogelijk te voorkomen. Ik heb in mijn algemene beschouwingen met name de groep jeugd en jongeren genoemd. Tot slot weet u ook dat wij de afgelopen periode over de bijna vergeten groep ouderen het een en ander hebben gezegd.

De heer **Overbosch** (PvdA): Ik hoor u een opsomming geven, maar die geeft nog niet echt antwoord op mijn vraag in mijn algemene beschouwingen of u bijvoorbeeld bereid bent om mee te helpen om de bezuinigingen op de Wmo niet te laten doorgaan. Die vraag heb ik ook aan het CDA gesteld. Ik ben in die vraag nog gesterkt, want ik vond het heel aardig dat u, pratend over het feit dat de broekriem moet worden aangehaald, hebt gezegd dat boter margarine wordt en dat de tweede auto weggaat. Dat sluit immers aan bij wat ik vroeg: kiest u voor de hoogopgeleide of ook voor een andere invalshoek?

De heer **Van der Meij** (D66): Uw eerste vraag over wat wij de afgelopen jaren hebben gedaan voor onze doelgroepen, namelijk de kwetsbaren en het kwetsbare, heb ik al beantwoord. Wat betreft uw vraag of wij bereid zijn om u te ondersteunen bij de Wmo-hulpmiddelen, noem ik amendement 018, waarin wij duidelijk aangeven – ik zeg daar meteen bij: met dekking – hoe wij denken over een aantal Wmo-bezuinigingen en dat wij die willen schrappen ten koste van beheer en onderhoud. Uw vragen zijn dus beantwoord.

De heer **Overbosch** (PvdA): Maar het probleem is dat u in tegenstelling tot anderen dit wil doen door nog eens extra € 146.000 te schrappen op beheer en onderhoud. Dat vinden wij geen goede ruil.

De heer **Van der Meij** (D66): Vindt u het dan een goed idee dat we doorgaan met plaveien van het parkeerterrein bij de Albert Heijn, met het asfalt op de Elstlaan en met alle andere onderwerpen die ik net heb genoemd?

De heer **Overbosch** (PvdA): Daar heb ik geen oordeel over. In dat opzicht heb ik vertrouwen in de ambtenaren en het college.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Ik zal de verschillende fracties van groot naar klein langslopen. Ik begin dus met de VVD. De VVD zegt dat kwaliteit in de zorg, in het sociaal domein, niet in gevaar gaat komen, maar in de begroting zelf staat letterlijk dat bijvoorbeeld bij het toekennen van hulpmiddelen moet worden uitgegaan van minder kwaliteit. Dat staat er letterlijk in en dat baart ons zorgen. Daarbij zegt de VVD dat doorvragen naar de zorgvraag besparingen zal kunnen opleveren, maar wie gaat er doorvragen en wat zullen de criteria zijn? Dit is heel gemakkelijk gezegd, maar dit baart wel zorgen.

De discussie over de Klijnsmagelden is eigenlijk al geweest, maar het was het Nibud dat liet zien hoe hard die gelden nodig zijn, omdat de armoede groeit. Het Nibud is toch wel een instituut dat we kunnen vertrouwen.

Verder zegt de VVD: never waste a good crisis. Dat klopt; dat zien we overal: als er ergens crisis is, wordt die crisis nogal eens aangegrepen om een bepaald beleid door te voeren. Dat is uitgebreid beschreven in internationale literatuur, ook met die leus: never waste a good crisis. Wij zeggen: nee, blijf staan voor het sociale en groene Voorschoten en gebruik de crisis niet om een bepaald beleid met een kleinere overheid door te voeren.

In de bijdrage van de VVD in deze termijn kwam de Traverse nog langs. Ik heb ONS al uitgelegd dat 80% van de kosten van de Traverse te maken had met onderhoud. Aan verkeerslichten en het asfalt moest heel veel worden vervangen. Dat is allemaal in één project verzameld. Dat is de Traverse geworden plus het veiliger maken daarvan. Het grootste asfaltproject? Wij zijn niet voor nieuw asfalt, maar asfalt dat er is, moet wel veilig zijn. Daar was het om te doen.

Wij zeggen niet: meer, meer, meer uitgeven. Wij hebben in de loop der jaren juist steeds tegen grote investeringen gestemd, zoals in de RijnlandRoute, die ons in totaal ongeveer € 13 miljoen kost, en het Deltaplein, dat ons uiteindelijk € 4 miljoen heeft gekost. Wij hebben juist steeds gezegd dat je keuzes moet maken. Als je dan keuzes maakt, kies dan niet voor asfalt en steen – dat zeggen wij D66 na – maar voor het sociale en groene Voorschoten. "Meer, meer uitgeven" vinden wij absoluut niet van toepassing. Dit was de reactie op de inbreng van de VVD.

Ik ga nu naar de fractie van ONS Voorschoten. De auditcommissie is inderdaad allang afgesproken, maar ik wil dieper ingaan op het realisme. Wat is dat voor de ONS-fractie? Afbraak van sociale voorzieningen? Wij zouden dat eerder "rauwe realiteit" noemen. Je ziet dat dat gaat gebeuren. Het gebruik van die term is eigenlijk een beroep doen op: zo is het nu eenmaal. Wij laten zien: zo is het nu eenmaal niet.

ONS Voorschoten wil het contract met Sportfondsen beëindigen. Waarom? En is het heel realistisch om ervan uit te gaan dat het zwembad kan blijven zonder dat de gemeente betaalt? In alle voorbeelden zal de gemeente altijd een bijdrage moeten leveren, in Oegstgeest bijvoorbeeld 1,5 ton. Dus hoe stelt ONS Voorschoten zich dit voor? Als we het goed hebben begrepen – corrigeer me als dat nodig is – staat er zelfs geschreven dat een zwembad niet gratis kan zijn. Er zal altijd een gemeentelijke bijdrage in moeten. Dat is eigenlijk ook de vraag die hiermee samenhangt en die ik ook aan de VVD had kunnen stellen: hoe stelt u zich zo'n taskforce voor het zwembad voor zonder geld? Hoe gaat dat te werk? Welke opdracht krijgt deze taskforce? We kunnen wel roepen "we kunnen het niet betalen en we dienen dus een voorstel voor een taskforce in", maar hoe gaat dat eruit zien? Hoe realistisch en hoe doordacht is het om zo'n taskforce in te stellen?

In de bijdragen van de VVD en ONS hebben wij ook beluisterd dat zij onder het toezicht uit willen; dat is het primaire doel. De voorzieningen in Voorschoten zijn dus niet het primaire doel. Dat is eigenlijk meer een constatering van mij.

Volgens mij kwam de opmerking over "beschuldigen" van ONS vandaan, maar wie de schoen past, trekke hem aan. Wij hebben juist willen laten zien dat wat ons nu overkomt, niet over ons heen is gerold en dat er juist besluiten zijn genomen die deze situatie hebben opgeroepen. Het is goed om daarop te wijzen. U verwijst steeds naar een situatie in 2007. Ik heb uitgelegd dat als een college of raad geen reserveringen maakt, bijvoorbeeld voor scholen, een volgend college dan voor extra grote uitgaven staat en dat er ook een dreiging was van toezicht. We kunnen wel honderd keer zeggen dat dat grote, totaal onverantwoorde uitgaven waren, maar lees de notulen en spreek met mensen uit die tijd. Het was bittere noodzaak dat er iets gebeurde. Dit is overigens ook een waarschuwing voor ons: als wij nu dingen nalaten, zal een volgend college ook weer met hoge kosten zitten. Dit is heel leerzaam.

Ik wilde nog niet beginnen over de amendementen van ONS. Ik bedoel de moties, maar de motie over onderwijsbeleid begrijpen wij niet helemaal. Daar willen we later dus nog een toelichting op.

Wij waarderen de opmerkingen van het CDA over fouten in het verleden enorm. Ik denk dat wij ons allemaal moeten afvragen wat we beter hadden kunnen doen. Een zo duidelijk uitgesproken mea culpa valt alleen maar te waarderen. Dat heeft dus onze uiterste sympathie. We hebben een vraag over de gedeelde gemeentesecretaris: is die inderdaad mogelijk, gelet op de taakbelasting? Ook dat kunnen we immers wel zeggen – "we delen de

gemeentesecretaris met Wassenaar" – maar is dat überhaupt mogelijk? Hebt u dat onderzocht?

De heer **Zoetemelk** (CDA): Als het algemeen directeurschap van een organisatie eraf valt, denk ik dat er wel tijd overblijft voor andere zaken. Je kunt dus met twee aparte aanstellingen – we blijven immers twee aparte gemeenten – één gemeentesecretaris hebben voor twee gemeenten. Dat zou dus kunnen. Daar is volgens mij helemaal geen probleem mee, maar ik denk dat het antwoord van de burgemeester straks komt. Ik weet niet of het wettelijk mogelijk is, maar het punt is dat je met twee aparte aanstellingen inderdaad apart een gemeentesecretaris voor de helft kunt aanstellen. En nogmaals, de taken van een gemeentesecretaris veranderen drastisch als er een directeur wordt benoemd in de organisatie, want dat betekent dat een deel van de taken wegvalt. Ik denk dan: het zou gek zijn als het nu wel te combineren is en straks, zonder het algemeen directeurschap, niet.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dank u wel voor de toelichting. Wij wachten inderdaad de beantwoording door de burgemeester af.

Het CDA zei dat we zijn gaan uitgeven zonder remmen en D66 maakte een opmerking over "boven onze stand leven", maar ik denk dat we heel goed moeten bekijken waar die remmen weg waren, ten opzichte van wie. Op het punt van het sociale beleid heb ik niet de indruk dat dat zo was. Op het punt van de bibliotheek en de subsidies is dat absoluut niet zo. Kunst en cultuur komen er hier in Voorschoten vrij bekaaid van af. We moeten dus heel goed kijken naar wat we hebben gedaan, maar het is heel goed om daar wel kritisch over te zijn.

Met betrekking tot D66 heb ik al gezegd dat de opmerking "minder stenen en asfalt" sympathiek is. Boter wordt margarine; ja, maar de margarine gaat voor een aantal mensen waarschijnlijk ook verdwijnen. Wat de Duivenvoordecorridor betreft zijn wij altijd bereid om mee te denken, want die gaat ons net zo aan het hart, zoals ook bleek uit de algemene beschouwingen.

De suggestie van de SP om het schoolzwemmen weer in te voeren, is interessant. Daar zouden we over in gesprek willen gaan. Dat is een goed idee. Verder delen we een belangrijk deel van de analyse van de SP. Daarom zal ik daaraan verder geen spreektijd besteden.

De PvdA idem dito, maar de heer Overbosch had het ook over "digitaal en taal". Misschien kan hij toelichten wat dat voor een project is.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Het was voor mijn fractie verhelderend – mevrouw Lamers reageerde er ook al op – om de VVD een citaat te horen bezigen dat ik hier in deze raad ook weleens naar voren heb gebracht: never waste a good crisis. Het gebeurt niet zo vaak, maar ik denk dat de analyse van de VVD in dit geval klopt. Wij zijn het daarmee eens. Ik zeg niet dat het niet zo vaak gebeurt dat de analyse van de VVD klopt, maar dat het niet zo vaak gebeurt dat we het met elkaar eens zijn. Wat de VVD als een uitdaging ziet, zie ik echter als

een gevaar; dat komt juist wél vaker voor. Niet voor niets verwees ik in ons interruptiedebatje al naar de ambtenaren van de provincie als "de Haagse trojka". Ik ga even naar het podium van de internationale politiek: wat in Griekenland gebeurde, was ook een typisch geval van "never waste a good crisis". Een gekozen regering werd achter de schermen gedwongen om allerlei beslissingen te nemen die niet eens noodzakelijk waren om het probleem op te lossen maar die doordrongen waren van de ideologie dat een kleine staat, een kleine overheid, beter is. Dat is precies wat er hier ook gebeurt. De provincie zegt achter de schermen – ik hoor hier veel mensen citeren uit een besloten overleg; dat zal ik niet doen – dat wij het op deze manier moeten doen en niet anders, terwijl het anders kan. De heer Van den Dool van de VVD noemt dat "een gokje wagen", maar het is gewoon solide beleid. De voorstellen van de SP halen inderdaad niet precies de reservering die in vier jaar wordt gedaan in de voorliggende begroting. De SP kan namelijk geen € 3,5 miljoen reserveren, maar € 3,35 miljoen. Het scheelt nog niet eens € 150.000. Als je van tevoren zo'n gedrag qua reservering berekent en becijfert, waarbij je over vier jaar rekent en waarbij je nog niet precies weet of er in de toekomst misschien nog iets bij kan komen, is dat een vergelijkbaar bedrag. Het hele idee dat de SP met haar tegenbegroting "een gokje zou nemen" op het punt van de financiële soliditeit, is dus gewoon niet waar. Dat beeld klopt gewoon niet. De tegenbegroting die wij hebben gemaakt, staat, klopt, is solide en heeft in alle jaren een positief saldo. Daarmee tonen wij aan dat je ook op een andere manier een goede sluitende begroting kunt krijgen dan met het begrotingsvoorstel van het college. Het kan ook anders; het is een kwestie van kiezen. Kies je voor het behoud van voorzieningen of kies je voor een zo klein mogelijke overheid omdat je zo lekker een crisis hebt waarmee je alles kapot kunt maken met een goede smoes? Wij willen dat niet.

De heer **Van den Dool** (VVD): Dit gaat wel een beetje te ver. "Never waste a good crisis" ging over een heel ander punt, namelijk over de situatie hier, in Voorschoten, en niet over wereldpolitiek ergens anders. Het ging over Voorschoten en het inzetten van een vernieuwing om een aantal dingen op een andere manier aan te pakken. Ik vind dus dat deze woorden echt veel en veel te ver gaan.

De heer **Maassen** (SP): Politiek gaat volgens mij om stromingen. Ik leg volgens mij heel duidelijk uit dat een bepaalde stroming crises aanvat om een andere politiek door te voeren en dat de VVD aanhanger is van die stroming. Dat gaat helemaal niet te ver. Dat is gewoon een normale politieke analyse.

De volgende fractie was die van ONS Voorschoten. Nogmaals: ik heb me nogal verbaasd over die inbreng, want er worden gewoon een aantal amendementen voorgesteld en tegelijkertijd wordt er gezegd: wij veranderen de begroting niet, want dat is politiek voor de Bühne. Als iets politiek voor de Bühne is, is dat het indienen van wijzigingsvoorstellen zonder dekking. Dat is wat ONS Voorschoten doet. ONS Voorschoten zegt wel boos "het been moet omlaag" – daar kun je mooie sier mee maken – maar het zegt niet waarvan het dat gaat betalen. In mijn bijdrage kwam één zinnetje steeds naar voren: politiek is keuzes maken. Dat doet ONS Voorschoten nu niet. ONS Voorschoten doet wel voorstellen om de begroting te veranderen;

het zegt dat het dat niet doet en het zegt niet waar het dat van gaat betalen. Dát is politiek voor de bühne. Het zinnetje dat bij de heer Eversteijn steeds terugkwam, namelijk dat het om realisme moest gaan, zie ik niet zo goed terug in een aantal van zijn voorstellen, want die vind ik juist helemaal niet realistisch. Dan heb ik het bijvoorbeeld over het feit dat hij voorstelt om een auditcommissie in te stellen, terwijl dat besluit allang is genomen.

Ik heb respect voor de bijdrage van het CDA. Overigens nam ook de heer Eversteijn verantwoordelijkheid voor de fouten die in het verleden zijn gemaakt. Het lijkt mij heel belangrijk dat die verantwoordelijkheid ook genomen wordt. Je moet inderdaad ook wel weer door, maar niet zonder verantwoordelijkheid te nemen voor gemaakte beslissingen.

D66 deed een aantal voorstellen. Opvallend in de inbreng was het zinnetje dat de roomboter moet worden vervangen door margarine en dat de tweede auto de deur uit moet. Dat is een mooie analogie, maar mijn fractie maakt zich zorgen om de mensen die geen tweede auto hebben en soms zelfs geen eerste auto en die dus geen auto de deur uit kunnen doen en om de mensen die al geen roomboter meer eten en die straks ook de margarine moeten missen. Die mensen komen door deze begroting ook weer in problemen. Wij proberen de begroting op een paar punten bij te sturen om juist voor die mensen de problemen niet nog groter te maken.

D66 doet een voorstel waar ik een beetje verbaasd over ben. Daar zou ik graag wat meer toelichting op willen hebben: D66 stelt voor om de ozb voor niet-woningen te verhogen met € 170.000 en om de ozb voor woningen met hetzelfde bedrag te verminderen. Bij dat idee kan ik mij goed aansluiten – wij doen dat in onze tegenbegroting ook – maar ik ben verbaasd over de bedragen. Die € 170.000 is namelijk gebaseerd op het feit dat je de ozb voor niet-woningen met hetzelfde percentage, 27%, zou verhogen als voor woningen, maar als je die € 170.000 er bij de niet-woningen bij doet en bij de woningen aftrekt, hebben ze nog steeds niet hetzelfde percentage, maar dan in het nadeel van de niet-woningen. Ik krijg dus graag een nadere toelichting op het bedrag van € 170.000. Waarom heeft D66 dat bedrag gekozen? Volgens mij klopt die systematiek niet.

De **voorzitter**: De heer Van der Meij wil reageren, maar ik wijs u er ook op dat u nog maar heel weinig spreektijd hebt.

De heer **Van der Meij** (D66): Mijnheer Maassen, dank voor uw vraag. Als ik mij vergis, corrigeert u mij ongetwijfeld, maar u ziet dat wij er wel degelijk een punt van maken om de lasten voor onze inwoners wat te beperken. Mocht dat € 160.000 zijn, dan vind ik dat ook goed, maar wij vinden wel dat er een consistent beleid moet zijn ten aanzien van verhogingen. Vandaar dit bedrag. Uit mijn hoofd zeg ik dat dit bedrag in diverse antwoorden van het college is genoemd. Vandaar dat we dit bedrag hebben genomen. Als het € 160.000 is, is het ook goed. Als het € 150.000 is, is het ook goed. Het gaat om de trend en die hebt u goed aangevoeld.

De heer **Maassen** (SP): Dat bedrag komt uit een berekening die ik heb gemaakt, waarbij ik gewoon heb bekeken met hoeveel je de ozb voor niet-woningen zou moeten verhogen als je die met hetzelfde percentage zou verhogen als nu bij woningen gebeurt. Het probleem is echter dat het, als je het er bij woningen af haalt, dus niet meer hetzelfde percentage is, maar dat bedrag staat wel in uw amendement.

De heer **Van der Meij** (D66): Begrijp ik nu dat u een fout hebt gemaakt in uw eigen berekening?

De heer **Maassen** (SP): Nee, nu begrijpt u het echt helemaal verkeerd. U hebt een fout gemaakt in het toepassen van mijn berekening. Ik heb het percentage namelijk alleen verhoogd en u hebt er eentje verhoogd en eentje verlaagd. Dan is het niet meer hetzelfde.

De **voorzitter**: Misschien moet u daar tijdens de schorsing nog even met elkaar over overleggen, want het gaat nu wel heel veel tijd van de heer Maassen kosten om daar steeds op te reageren. Ik probeer hem een beetje te helpen.

De heer **Van der Meij** (D66): Wij proberen de lasten voor de Voorschotense bevolking op die manier een beetje te drukken.

De heer **Maassen** (SP): Die gedachte heeft mijn sympathie. Nogmaals: dat doet de SP in haar tegenbegroting ook, maar de door u genoemde bedragen zijn niet realistisch. Dat is mijn punt.

Ik zal mijn spreektijd verder niet in deze termijn gebruiken. Ik merk alleen nog op dat de bijdragen van GroenLinks en de PvdA onze sympathie hebben en dat we daar geen kritische opmerkingen of vragen over hebben.

De heer **Overbosch** (PvdA): Voorzitter. Ik let op de spreektijd en doe het dus een beetje staccato. De VVD en ONS hebben gesproken over het zwembad en de taskforce. Ik sluit mij aan bij wat mevrouw Lamers daarover heeft gezegd. Ik ben benieuwd naar de beantwoording. Wij hebben een amendement ingediend waarmee we ook geld ter beschikking stellen om dat werk nadrukkelijk uit te voeren. Wat wij niet willen maar de VVD en ONS wel, is het op voorhand inboeken van de bedragen. ONS zegt ook dat het contract moet worden beëindigd. Ik heb nog eens gekeken naar het huidige contract. Daarin staat bij punt g dat "partijen zich ervan bewust zijn dat het niet mogelijk is om zonder exploitatiebijdrage op kostenneutrale wijze de onder a genoemde accommodaties te exploiteren, dit met uitzondering van golfbaan Het Wedde. Ik begrijp dus niet zo goed wat er nu wel zou kunnen waarvan in 2015 absoluut werd erkend dat dat niet kan.

Ik sluit mij aan bij de waarderende woorden over de excuses die zijn uitgesproken door de fractievoorzitter van het CDA. Dat siert het CDA. Dat is ook goed in de richting van onze samenleving en dat opent weer deuren in plaats van dat deuren op een kier worden gezet,

maar die uitdrukking werd in een ander verband gebruikt. Ik verbaas mij wel over de motie over de gemeentesecretaris. Ik wacht eerst maar eventjes het antwoord van het college af, want de gemeentesecretaris is van het college. Daar gaat de raad helemaal niet over. Ik kijk dan wel of ik die motie wel of niet kan ondersteunen.

Over de inbreng van D66 is al een heel debat gevoerd. Ik doe mijn microfoon even uit, want mijn burens praten.

De **voorzitter**: Daar hebt u blijkbaar last van.

De heer **Overbosch** (PvdA): Ja, ik heb daar last van. Het gaat ook van mijn spreektijd af.

Ik begrijp dat de insteek van D66 positief is, bijvoorbeeld bij het tegenhouden van zaken in de sfeer van de Wmo, maar ik heb zojuist al geprobeerd te zeggen dat wij het moeilijk vinden om dat, bijvoorbeeld in dit concrete geval, ten laste te laten gaan van beheer en onderhoud. Laten we wel wezen: mijn voorganger, Jan-Paul Middelburg, heeft in mei heel nadrukkelijk gezegd dat wij als PvdA al heel veel moeite hadden met het verlagen van het onderhoudsniveau van A naar B. We hebben toen ook besloten om van B naar C te gaan. We moeten er echt ongelooflijk alert op zijn dat deze gemeente een keurig onderhouden openbare ruimte behoudt, want als die openbare ruimte verslonst, gaat dat heel snel, in negatieve zin.

Wij hebben sympathie voor de bijdragen van GroenLinks en de SP. Ik heb dat ook al gezegd in mijn algemene beschouwing. Wat het aantal burgerraadsleden betreft, hebben de SP en de PvdA niet hetzelfde getal. Een verlaging van drie naar twee lijkt ons redelijk.

De **voorzitter**: Dit was de ronde met reacties. Het college staat te popelen om ook nog even een reactie te geven naar aanleiding van de algemene beschouwingen en de discussie die is gevoerd. Het schema dat we met elkaar hadden afgesproken, zou betekenen dat we nu vijftien minuten nemen om nog even van gedachten te wisselen met elkaar, tenzij het college zegt dat het meteen aan de bak kan en tenzij u een schorsing niet nodig vindt. De nicotinebehoefte van wethouder Binnendijk slaat toe. Ik constateer dat er behoefte is aan een schorsing.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

8.2. Inhoudelijke beraadslaging over Programmabegroting 2018–2021 – eerste termijn college

Wethouder **Rasch**: Voorzitter. Allereerst mijn dank voor de vele inbrengen van de fracties. Ik wil wat dieper ingaan op twee punten die mijn portefeuille betreffen. Het eerste punt is de discussie van zojuist over het toegankelijk maken van de openbare ruimte. Wij hebben ons er als gemeente aan gecommitteerd om een toegankelijke gemeente te zijn. In dat kader

vind ik het niet meer dan fatsoenlijk dat wij er alles aan doen om ook de trottoirs en de openbare ruimte toegankelijk te maken voor eenieder die zich daar bevindt. Dat wil ik dan ook met plezier nastreven.

Meerdere fracties – in eerste instantie de CDA-fractie en vervolgens de D66-fractie – hebben zich afgevraagd of werkzaamheden in de openbare ruimte op dit moment en in die vorm nuttig zijn. Zij noemden daarbij het asfalteren van de Essenlaan en de Elstlaan, de parkeerplaatsen bij de Albert Heijn en het herbestraten van parkeerplaatsen op de Papelaan. Dit zijn zaken die altijd ter discussie staan en waarover mensen altijd van mening kunnen verschillen: wanneer is het nuttig, wanneer is het noodzakelijk en wanneer is het urgent? Wat de Essenlaan betreft kan ik vertellen dat de asfaltering het gevolg is van een schouw op de Essenlaan, waarbij is vastgesteld dat veel reparaties hebben plaatsgevonden. Op enig moment kom je dan bij de afweging: is blijven repareren beter dan vernieuwen van de asfaltlaag? Er is gekozen voor dat laatste. Wat de parkeerplaatsen bij de Albert Heijn betreft: die werkzaamheden heb ik niet waargenomen in het afgelopen jaar, maar wellicht weet u daar meer van. Als het nodig is, zal ik daar in een later stadium op terugkomen, wellicht schriftelijk. Wat de parkeervakken op de Papelaan betreft: daar was echt sprake van een combinatie van verzakkende boomspiegels, een probleem met de waterhuishouding en ook een probleem met de veiligheid. Het is volkomen terecht dat daar iets aan gedaan is.

De heer **Van den Dool** (VVD): De VVD heeft gevraagd om voor 2018 te komen met een strakke planning van dit soort dingen, met als uitgangspunten nut, urgentie en uitvoeringsniveau. Kan de wethouder dat toezeggen?

Wethouder **Rasch**: Dank u wel voor de vraag, mijnheer Van den Dool. Dat wil ik met plezier toezeggen.

De heer **Overbosch** (PvdA): Heb ik goed verstaan dat de wethouder het had over "boomspiegels"? Of zei u iets anders?

Wethouder **Rasch**: U hebt goed verstaan dat ik "boomspiegels" zei. Dat is de cirkel rondom de stam van een boom.

Wethouder **Mol**: Voorzitter. Ik zie hier het bordje dat het CDA aan u heeft gegeven. Het is een heel mooi bordje, maar dat zou ik toch echt niet willen ophangen, want er staat "laatste burgemeester van Voorschoten" op. Maar goed, daar kunnen mensen andere redenen voor hebben.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Er staat een vraagteken achter.

Wethouder **Mol**: Daar hebt u helemaal gelijk in.

Aan mijn adres zijn een aantal vragen gesteld over zeer serieuze onderwerpen die in Voorschoten spelen binnen mijn beleidsterrein, zorg en welzijn. Ik wil eerst aan de voorkant iets wegnemen, want er is iets wat ik betreur; dat meen ik oprecht. Ik betreur dat in de begroting een aantal teksten waarschijnlijk toch wat steviger staan dan zoals zij daadwerkelijk zullen worden uitgevoerd of dat er, als het eenmaal te bezuinigen bedrag er in relatie tot het totale bedrag had gestaan, genuanceerd over was gedacht. Dat geldt bijvoorbeeld voor de bezuinigingen binnen het doelgroepenvervoer maar ook voor de Wmo-hulpmiddelen. Wij verwachten simpelweg deze bezuinigingen te behalen, omdat het ons steeds beter lukt om aan de voorkant, in direct gesprek met de mensen die zorg nodig hebben of die een hulpvraag hebben, scherp te krijgen wat de hulpvraag is en hoe die het beste kan worden opgelost. Bij de Wmo-hulpmiddelen gaat het bijvoorbeeld om een bedrag van € 10.000, maar dat is een bedrag van € 10.000 op een totaal van € 257.000. Waar hebben we het dan over? Het lukt ons steeds beter om de hulpvraag scherp te krijgen. We organiseren keukentafelgesprekken waarbij we vragen: wat is uw vraag? Daardoor kopen we de hulpmiddelen iets soberder in. Met die keukentafelgesprekken krijgen we scherp wat precies de extra vragen en de extra behoeften van mensen zijn. Zo kunnen die hulpmiddelen uiteindelijk ook worden aangebracht. Wij zien niet alleen dat we deze beweging maken; een bijkomend punt is dat we op dit moment ook negatieve ontwikkelingen zien in de levering van hulpmiddelen. Die ontwikkelingen willen we volgend jaar juist compenseren door wat zwaarder in te zetten op de service. Bijvoorbeeld op het gebied van rolstoelgebruik merken we dat steeds meer mensen problemen ondervinden van degene die de rolstoel levert: is die wel goed onderhouden, komt de monteur op tijd of is er een lange wachttijd?

De **voorzitter**: U probeert bijna wethouder Beimers na te doen: een woordenstroom die nauwelijks stopt, maar mevrouw Lamers en de heer Maassen willen interrumpen over eerdere opmerkingen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dank voor het betoog. Ik heb twee vragen. Hoe hard is die bezuiniging dan? U denkt die bezuiniging te kunnen behalen, maar op basis waarvan denkt u dan dat u dit bedrag gaat bezuinigen? Ten tweede: wat wordt dan leidend? De behoefte aan hulpmiddelen of het geld?

Wethouder **Mol**: De behoefte aan hulpmiddelen is altijd leidend, maar uit de vraaggesprekken die we hebben met de mensen, halen we nu eenmaal beter wat de hulpvraag uiteindelijk echt is. Die € 10.000 op die € 257.000 gaan we halen; dat staat volgend jaar ook gewoon in de begroting. Bij de bezuiniging op het doelgroepenvervoer gaat het om een bedrag van € 57.000 op een bedrag van € 383.000. Daar moeten we best nog wel wat beleid ontwikkelen. Daar hebben we ook nog twee jaar de tijd voor. Ook daar zien we dat we aan de voorkant scherper duidelijk maken wat de vervoersvraag is en hoe we die het beste kunnen oplossen: bent u het beste af bij de regiotaxi of kunt u ook terecht bij het openbaar vervoer? In het door de heer Maassen genoemde voorbeeld ondervinden mensen bijvoorbeeld best wel wachttijden bij het gebruik van de regiotaxi. Er zijn best veel mensen die gebruikmaken van de regiotaxi en we weten zeker dat daarbij ook een groep is die prima

gebruik kan maken van het openbaar vervoer. We weten bijvoorbeeld ook dat er een kleine groep is die ook vervoerd kan worden met de Cirkelbus. Er zijn mensen die het bestaan van een Cirkelbus eigenlijk helemaal niet kennen. Daar moeten we dus ook nog een hele slag maken. De heer Overbosch stipte het minimabeleid aan. Daarbij communiceren we bijvoorbeeld ook heel goed welke hulpmiddelen allemaal beschikbaar zijn via welke kanalen. We hebben daar nog echt wel een stapje te gaan. Ik doe weer een poging om door te praten, maar ik zie zoveel vingers dat ik daar maar even de ruimte voor geef.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Ik ben blij dat er kennelijk wel ruimte is, maar bijvoorbeeld bij keukentafelgesprekken mag een bezuiniging nooit leidend zijn. Dat moet dus wel goed in de gaten worden gehouden. De vraag daarna is ook hoe hard dit dan is. U denkt dit te kunnen gaan halen, maar wat doet u als u dit niet haalt?

Wethouder **Mol**: We zien dat we nu al een bedrag van € 21.000 overhouden op het doelgroepenvervoer. We zien dus al dat we een daling in het gebruik van het aantal dure vervoersmiddelen hebben ingezet. Door aan de voorkant de keuzevrijheid die er is, transparanter te maken, kiezen mensen vaker daarvoor. Ik weet vrijwel zeker dat we dit gaan halen, maar we hebben ook nog twee jaar de tijd om hier het beleid voor uit te voeren. Het is overigens ook goed om te vertellen dat we nu al gesprekken voeren om hier het begrip "automaatje" in te gaan voeren. Ik weet niet wie dat kent; je kunt dit opzoeken op de site van de ANWB. Dat is een vorm van vrijwilligersvervoer. Als mensen bijvoorbeeld gepensioneerd zijn en dus wat meer tijd hebben, een auto hebben en het leuk vinden om wat meer met mensen in contact te komen, kunnen we hun vrijwillige inzet in hun auto gebruiken om andere mensen te helpen, bijvoorbeeld met vervoer naar en van het ziekenhuis. Andere gemeenten binnen de Leidse regio experimenteren hier nu al mee. Dat is iets wat we eigenlijk ook in Voorschoten willen gaan introduceren.

De heer **Maassen** (SP): Dank aan de wethouder dat hij met een maatregel komt waarin het woord "tomaatje" voorkomt. Ik haak even aan op de eerste opmerkingen van wethouder Mol. Hij zei dat een aantal teksten over bezuinigingen in de Wmo een beetje te scherp en te strak zijn. De tekst die mijn fractie te scherp en te strak vindt, betreft een maatregel waarop hij nog niet is ingegaan, namelijk de vermindering van arbo-adviezen bij indicatie voor de Wmo. Geldt het ook daarvoor? De wethouder is op een paar andere maatregelen ingegaan, maar hoe zit dat bij die bezuiniging?

Wethouder **Mol**: Ook die vloeit eigenlijk voort uit de hele kanteling. Dat vind ik echt een rotterm, net als "sociale conferentie". Omdat wij erop hebben ingezet om mensen aan de voorkant, aan de balie, steeds beter te instrueren en steeds hoger opgeleid zijn om duidelijk te krijgen wat er eigenlijk aan de hand is, zien we dat we bij een aantal van dat soort vervolgtaken goed kunnen bezuinigen. Door aan de voorkant goed uit te vragen, lukt het ons aan de achterkant om te bezuinigen. We weten mensen steeds beter te begeleiden naar de beste oplossing. Toevallig is die oplossing heel vaak ook nog efficiënter.

De heer **Maassen** (SP): Daar is niet zoveel mis mee. Sterker nog, dat juich ik toe, maar in de tekst staat: "Het gevolg van deze maatregel kan wel zijn dat voorzieningen minder passend zijn bij de hulpvraag." Dat is natuurlijk in tegenspraak met wat de wethouder zojuist zei. Als die tekst dan te scherp is, is de wethouder dan bereid om dat stukje tekst te vervangen, zodat het straks niet in onze aangenomen – of niet aangenomen – begroting staat en dus niet leidend is voor het beleid?

Wethouder **Mol**: Ik denk inderdaad dat we die tekst moeten aanpassen, maar waar het in het grotere plaatje om gaat, is dat we dit juist aan de voorkant scherper krijgen. Waar ik zojuist op doelde, is bijvoorbeeld het wijkbeleid. Ja, we krijgen minder budget voor wijkbeleid, maar het wijkbeleid gaat niet stoppen. We bouwen het ook niet volledig af. Er zijn ook heel veel initiatieven, bijvoorbeeld Burendag. We hebben ook gewoon nog een wijkmanager, die heel veel activiteiten in Voorschoten organiseert. De activiteiten op Burendag worden voor een groot deel gesubsidieerd vanuit het Oranjefonds. Die brug naar het Oranjefonds willen we juist steeds meer benutten. Wat we aan de kant van de gemeentelijke uitgaven kunnen terugschroeven, proberen we aan de andere kant met zo veel mogelijk budgetten mogelijk te maken door slimme verbindingen te maken.

De heer **Overbosch** (PvdA): Ik hoor de wethouder zeggen dat hij teksten wel wil aanpassen, maar dat is in elk geval op dit moment verwarrend voor mij. Een van de vele vragen die ik in het voortraject heb gesteld, is: als de hamer van de voorzitter bij het vaststellen van de begroting valt, valt die dan alleen voor het besluit zoals dat voorligt of voor die begroting? We hebben immers eerder meegemaakt dat je later wordt geconfronteerd met een opmerking zoals: ja, maar het stond in de begroting. Ik heb heel nadrukkelijk het antwoord gekregen dat als de hamer van de voorzitter valt, de hamer voor alles valt en dat je dan als raad ook gebonden bent aan die 238 pagina's. Ik vind dit dus een interessante opening van de wethouder. Ik weet niet hoe hij dat wil gaan doen voor 15 november.

De **voorzitter**: Er zijn natuurlijk ook notulen van deze vergadering. Daarover zijn enkele opmerkingen gemaakt. In schrift wordt datgene vastgelegd waarvan de wethouder nu toezegt dat in de tekst eigenlijk gewijzigd te hebben willen zien voordat die gepubliceerd werd. Daarmee hebt u met elkaar dus ook een bepaalde zekerheid gecreëerd, waardoor die rechtszekerheid in elk geval gewaarborgd wordt.

De heer **Maassen** (SP): Dat lijkt mij een pleidooi om de notulen in stand te houden.

De **voorzitter**: Ik help u slechts.

De heer **Maassen** (SP): Maar los daarvan wil ik wel een apart amendement indienen. Misschien is het, gelet op de planning met allerlei schorsingen vandaag, mogelijk om straks in de volgende schorsing een voorzet te geven voor hoe de teksten op bladzijde 190 er wél uit kunnen zien, zodat we als raad ook weten waar we mee instemmen.

De **voorzitter**: Dan vraagt u om een soort addendum.

De heer **Maassen** (SP): Ja.

De **voorzitter**: Er zitten nu waarschijnlijk medewerkers mee te kijken en te schrijven. We doen ons best, maar het gras wegmaaiend voor de wethouder moeten we wel even bekijken of dat praktisch uitvoerbaar is.

Wethouder **Mol**: Ik ga nu even de vragen van een aantal fracties over een aantal andere onderwerpen langs. We hebben behoorlijk geïnvesteerd in een aantal grote voorzieningen in Voorschoten, zoals de nieuwbouw van een aantal scholen. De VVD heeft gevraagd of ik bereid ben om met deze scholen in gesprek te gaan om te vragen of zij onderdak willen bieden voor voorzieningen die wegvallen. Daartoe zijn wij heel erg graag bereid. Er zijn in Voorschoten een aantal basisscholen die een prachtige aula- of toneelvoorziening zouden kunnen huisvesten en we hebben in Voorschoten best wel wat clubs en verenigingen die onderdak moeten zoeken. Wij gaan dat gesprek met die scholen dus graag aan. Sterker zelfs: collega Rasch en ikzelf zijn al op bezoek geweest bij de Britse School om te bekijken of we de band tussen Voorschoten en de Britse School wat warmer kunnen maken. Wie weet vloeit daaruit voort dat we ook wat meer gebruik zouden kunnen maken van bepaalde voorzieningen daar, maar laat ik daar vooral niet op vooruitlopen. D66 stipte dit eigenlijk ook aan.

De vraag van ONS over wijkbeleid heb ik volgens mij al beantwoord. Als u goed naar pagina 186 van de begroting kijkt, ziet u ook dat het wijkbeleid slechts geleidelijk wordt afgebouwd. Wij gaan dus aan de slag om te bekijken hoe we het wijkbeleid de komende jaren op een andere manier kunnen vormgeven.

D66 heeft gevraagd hoe het komt dat het aantal meldingen bij Veilig Thuis stijgt. Het zou echt heel gek zijn als ik hier zou zeggen dat dit een goede ontwikkeling is, maar het komt er eigenlijk wel op neer – dat hebben we hier voor de zomer ook besproken en de directeur van de RDOG heeft dat hier eigenlijk ook verteld – dat het aantal meldingen bij Veilig Thuis simpelweg stijgt omdat een aantal hulpverlenende instanties Veilig Thuis steeds beter weet te vinden. Dat is nou ook precies het probleem waar de RDOG tegen aanloopt: het is heel goed dat we heel veel hulpvragen en meldingen binnenkrijgen via Veilig Thuis, maar die moeten dan ook wel allemaal hun plekje vinden. Als we een melding krijgen dat er in een huishouden iets aan de hand is, moet die melding ook zo snel mogelijk bij de hulpverlener terechtkomen. We weten allemaal dat de RDOG druk bezig is om de slechte waardering die hij voor de zomer hierover heeft gekregen van de inspectie, zo goed mogelijk te verbeteren. Wij volgen de RDOG daarbij nauwlettend, maar het is niet zo dat het verhoogde aantal meldingen bij Veilig Thuis te maken heeft met een gestegen aantal meldingen van huiselijk geweld in Voorschoten.

Wat signalen rondom eenzaamheid betreft, denk ik dat we met elkaar kunnen constateren dat door de hervormingen in de afgelopen jaren op het gebied van zorg en welzijn heel veel dingen goed zijn gegaan, maar dat we ook neveneffecten zien waarvan we nu zeggen dat we daar iets mee moeten. Het feit dat mensen langer thuis wonen, heeft ook tot gevolg dat mensen langer aangewezen zijn op hun sociale omgeving, terwijl zij vaak niet meer zo mobiel zijn, waardoor ook het aantal sociale contacten afneemt. Het is gewoon heel erg belangrijk dat we er de komende jaren oog voor hebben dat steeds meer mensen in hun eigen omgeving oud en minder mobiel worden. Een van de concrete dingen die we nu doen, is dat Voorschoten Voor Elkaar op dit moment alle personen boven de 65 jaar een brief stuurt en aangeeft dat Voor Elkaar op bezoek komt en met hen in gesprek gaat: kunt u alles nog redden of hebt u hulp nodig? Zoals bekend zijn we in het kader van het Beleidsplan sociaal domein ook bezig met het uitwerken van een plan van aanpak eenzaamheid. Dat klinkt allemaal heel ambtelijk en abstract, maar dit is wel een van de allerbelangrijkste aandachtspunten voor de komende jaren. Daarmee zien we ook dat eigenlijk de hele openbare ruimte en ons wijkbeleid onderdeel worden van ons zorg- en welzijnsvraagstuk.

GroenLinks stelde een vraag over het Arbeidsmarktoffensief. Daarbij maak ik een bruggetje naar het participatiebeleid. Dit hebben wij in de commissievergadering ook kort besproken. Het is eigenlijk een vrij technisch verhaal. Ik begrijp dat deze motie en deze vraag terugkomen, maar ik hoop dat ik het goed kan uitleggen. Waar komt het op neer? Wij moeten elk jaar in de begroting het bedrag goedkeuren dat we besteden aan ons Arbeidsmarktoffensief, waar wij drie jaar geleden al een klap op hebben gegeven. Dat is een technische handeling en wij moeten ook elk jaar technisch een evaluatie daarvan opstellen, want als wij falen in ons arbeidsmarktbeleid of ons participatiebeleid, moeten wij bij het Rijk een aanvraag doen voor een vangnetuitkering ofwel een soort extra bijdrage. We moeten het Rijk dan ook kunnen aantonen dat we onze uiterste best hebben gedaan om mensen zo veel mogelijk aan het werk te helpen. Daar is de evaluatie voor bedoeld, maar ik snap heel goed dat mevrouw Lamers zegt dat het eigenlijk heel gek is dat we er nu een klap op geven en dat dit stuk pas volgende maand in de commissie komt. Ik begrijp het punt, maar het is echt een technische handeling. Het is wel zo dat ons Arbeidsmarktoffensief waar we de afgelopen jaren mee bezig zijn geweest, in 2018 afloopt. Eigenlijk moeten we volgend jaar dus het gesprek met elkaar aangaan: willen wij doorgaan met een Arbeidsmarktoffensief en hoe willen we dat dan doen? We weten dat ons tekort op de BUIG behoorlijk fors is teruggelopen. U krijgt daar binnenkort cijfers over, maar ons tekort is van 8 ton naar bijna 0 gegaan en de samenstelling van de groep mensen die een uitkering krijgen, verandert natuurlijk ook. Het is dus niet zo dat een bepaald arbeidsmarktbeleid eeuwig van toepassing is. Ik denk dus dat het heel goed is dat we daarover komend jaar het gesprek met elkaar aangaan.

De heer Overbosch en ook anderen hebben gesproken over de besteding van de Klijnsmagelden. Laat ik daar heel helder over zijn. We hebben het afgelopen week ook in het college hierover gehad. We hebben de sociale conferentie met elkaar gehad. Daar hebben we met elkaar een aantal gepresenteerde cijfers over het minimabeleid in Voorschoten gezien en we hebben met elkaar gezegd dat we na de sociale conferentie met elkaar het gesprek

zouden aangaan: hoe ziet ons minimabeleid in Voorschoten eruit, wat zijn onze maatregelen, hoe passend zijn onze maatregelen en wat moeten we veranderen? We hebben gezien dat er een heel nadrukkelijke groep is die echt in de rode cijfers zit, namelijk ouders met puberende kinderen. Wij hebben altijd gezegd: als we de sociale conferentie achter de rug hebben, gaan we eens heel goed kijken naar alle voorzieningen die wij nu hebben om te bezien of we daarin kunnen verschuiven en als het nodig is dat we die Klijnsmagelden alsnog inzetten, gaan we dat doen. Er komt in december een voorstel in het college. De raad kan hierover begin 2018 een voorstel tegemoetzien. Nu moet iedereen meeschrijven!

Ik ben al ingegaan op het wijkbeleid, maar nog niet op het budget voor het centrum. Dat vergt enige spreektijd. Wij hebben allemaal gezien dat in de begroting een incidenteel bedrag van € 96.000 staat voor maatregelen in het centrum. Waar komt dat bedrag vandaan? Eigenlijk waren we voordat Voorschoten onder financieel toezicht kwam te staan, al best ver met een plan voor herinrichting van het centrum. Dat betekent eigenlijk een soort volgende fase om ons centrum te tillen naar ons centrum als de huiskamer van Voorschoten. Ik zeg altijd: in welke toekomst Voorschoten ook terechtkomt, het centrum moet ons kloppend hart zijn. Misschien kunt u zich nog herinneren dat wij een aantal jaren geleden een heel mooie beeldende presentatie hebben gekregen van Unibail/Rodamco, een grote projectontwikkelaar, die nu ook in Leidsenhage aan de slag is. Dat was een heel mooi beeldend vergezicht voor Voorschoten met hoe wij ons winkelcentrum zouden kunnen opknappen. Dat is heel kostbaar en dat is echt een heel, heel erg ver vergezicht, maar wij hebben wel altijd gezegd dat voor het centrum nog een aantal verkeersmaatregelen genomen zouden moeten worden. Er zijn een paar heel hardnekkige en heel concrete zaken in het centrum waar we echt iets aan moeten doen. Een voorbeeld daarvan – dat vind ik altijd heel gek – is dat wij in Voorschoten nog steeds bankjes hebben die onder bomen staan waarin luizen zitten die iets afscheiden – je kunt dat ook grover zeggen – waardoor die bankjes eigenlijk altijd plakken. Zo hebben we in het centrum gewoon nog een aantal andere zaken die zouden kunnen bijdragen aan een kwalitatief mooier en opener centrum.

Er is ooit een calculatie gemaakt van een aantal maatregelen, die bij elkaar opgeteld € 96.000 zouden kosten. Wij verwachten ook dat we dat nodig hebben, maar we hebben altijd met elkaar afgesproken dat de door ons voor het centrum ingerichte adviesgroep, de Taskforce Centrum met vertegenwoordigers van bewoners, culturele organisaties en ondernemers, ons adviseert over onze plannen voor het centrum, zodat we met een voor het centrum gedragen aanpak komen. Ik ben pas een halfjaar wethouder. Het is een heel grote uitdaging om te bekijken hoe we met de beperkte middelen die we hebben, toch maatregelen in de tijd kunnen uitzetten om toe te groeien naar een centrum met een vergrote verblijfsduur. We kijken dus met elkaar hoe we de kwaliteit van het centrum ook met de beperkte middelen die we hebben, een beetje kunnen optillen. Als we die verkeersmaatregelen nemen, moeten er eigenlijk ook een aantal andere kleinere maatregelen genomen worden, zoals het plaatsen van nog meer fietsparkeerplekken. Samen met de bankjes en onze verlichting gaat het echt om een heel concreet rijtje. Wij komen nog naar de gemeenteraad met de verkeersmaatregelen die wij willen nemen. Die komen nog in de

inspraak. Wij hebben in de beantwoording van de vragen van het CDA aangegeven dat wij nu nog geen totaaloverzicht kunnen geven van die maatregelen, want er zitten ook dingen bij waarvan wij het draagvlak en de effectiviteit nog willen bekijken, maar ik heb gemerkt dat alle fracties daarover zijn begonnen. Ik wil hier dus heel graag de toezegging doen dat ik in het uiteindelijke voorstel over de verkeersmaatregelen ook iets meeneem over de uitgangspunten in het centrum. Daarin zullen we iets meer opschrijven over verblijfsduur, historisch en bereikbaar. Ik denk ook dat dat heel goed is.

Nu maak ik even een bruggetje naar de toegankelijkheid. We hebben een paar maanden geleden gesproken met het Platform Toegankelijkheid. Wij hebben voor de zomer in de commissievergadering toegezegd dat we een keer een presentatie gaan doen voor een gecombineerde commissievergadering – daarbij willen we de commissie Mens en Samenleving eigenlijk combineren met de commissie Wonen, Ruimte en Groen – om aan te tonen hoever we in deze organisatie zijn met het toegankelijker maken van Voorschoten voor mensen die minder mobiel of slechtziend zijn. Dat willen wij in twee stappen doen: eerst met het Platform Toegankelijkheid en met de ambtelijke organisatie aan de slag – wat moeten we intern in het beleid verbeteren, zodat we in de buitenruimte veel meer oog hebben voor de toegankelijkheid? – en dan ook in de commissie het gesprek aangaan over wat de gemeente er intern aan gaat doen om ervoor te zorgen dat we hierbuiten veel scherper zijn. Ik denk dat het ook heel goed is als we zeggen dat we met die maatregelen voor het centrum ook een soort toets doen als een soort pilot, ook door het Platform Toegankelijkheid.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Wij hebben inderdaad vragen gesteld over de besteding van die € 96.000 in het kader van nut, noodzaak en niet uit te stellen maatregelen. Wij vonden het antwoord vrij summier, terwijl u het nu hebt over een calculatie en ook over een vast bedrag van € 96.000. Wij willen toch graag iets meer weten. U sprak over een calculatie die u voor de ondertoezichtstelling hebt gedaan en wij vonden het antwoord vrij summier. Wij hadden dus wel iets meer verwacht als u zegt: we weten ongeveer wat we gaan doen.

Wethouder **Mol**: Mijn persoonlijke mening is dat de beantwoording van de vragen niet summier was. Volgens mij zijn wij zo veel mogelijk ingegaan op wat we van plan zijn om te gaan doen, zoals het verplaatsen van de bankjes en het vervangen van de verlichtingselementen, waar we in het centrum echt iets mee moeten. Maar geef ons ook even de ruimte om verder uit te werken waar behoefte aan is en om het punt van de toegankelijkheid mee te nemen. Het is incidenteel. We gaan in het beheer van Voorschoten al van beheerniveau B naar beheerniveau C. Ik geloof echt dat we hiermee met z'n allen met een heel gedragen aanpak voor het centrum komen. Het is geen blanco cheque. Ik wil eruit komen met de groepen die we hebben aangewezen om eruit te komen met de dingen die we in het centrum doen, en ook met deze gemeenteraad. Volgens mij is dat van het grootste belang en volgens mij moeten we dit gewoon doen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Volgens mij moeten we afwegen tegen andere belangen. Natuurlijk zijn wij heel positief over een heel goed en toegankelijk centrum, maar wat de heer Zoetemelk zei, klopt: het is allemaal nog vrij vaag. Waarom wachten we niet nog even en waarom komt er niet volgend jaar een voorstel naar de raad, zodat we precies weten waar we dan over gaan praten? Dat lijkt mij een veel beter voorstel.

De heer **Overbosch** (PvdA): Hierop aansluitend: in een van onze amendementen stellen wij in feite voor wat mevrouw Lamers zegt. Wij stellen ook een andere aanwending voor van die € 96.000.

Wethouder **Mol**: Sorry, ik at net een nootje. Ik had erop gerekend dat de heer Overbosch iets langer zou spreken. Als deze maatregelen verstopt hadden gezeten in een heel groot beheerplan, denk ik dat we het daar waarschijnlijk niet zo over zouden hebben gehad. Nu staan ze echt "naar voren", maar het gaat echt om heel concrete maatregelen voor dingen waarvan we echt weten dat we daar in het centrum aan toe zijn. Stel je nou eens voor dat wij hier in de gemeenteraad eindelijk een keer een concreet voorstel gaan bespreken over iets waarover we het al jaren hebben, bijvoorbeeld om naar een fietsverbod in de Schoolstraat te gaan – ik zeg niet dat we dat gaan doen, want dat voorstel wordt hier nog besproken – dan hebben we op een plek in het centrum wel extra fietsparkeerplekken nodig. We willen met z'n allen het verkeer per fiets stimuleren. Het past ook in andere maatregelen die we in Voorschoten in de openbare ruimte nemen. We pakken het in de rest van ons dorp allemaal heel sober, heel doelmatig en heel mager aan. Ook voor het centrum past het dus dat we dit doen binnen de middelen die we nu hebben, maar het zijn heel concrete dingen. Ik zou tegen mevrouw Lamers zeggen: wacht ook even het voorstel over de verkeersmaatregelen af; dan ziet u wat daarin staat.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): U begon volgens mij met "stel". Dat roept bij mij deze reactie op: prima, wij wachten het af en dan wachten wij ook met ons besluit.

Wethouder **Mol**: Doordat ik een aantal onderwerpen samen heb gepakt, heb ik het vermoeden dat ik door alle gestelde vragen heen ben.

De **voorzitter**: Als dat ook de mening van de raad is, vraag ik de heer Smittenaar om het voorzitterschap van mij over te nemen, want ik moet ook nog enkele vragen beantwoorden.

(De heer Smittenaar neemt het voorzitterschap van de vergadering over van de burgemeester.)

Burgemeester **Bouvy-Koene**: Voorzitter. Niet om vervelend te zijn, maar in aanvulling op wat er zojuist is gezegd, merk ik op dat met name de maatregelen in het centrum heel burgerparticipatief zijn, met een groep. Als het niet doorgaat, moeten we die groep ook weer teleurstellen. Ik denk dat we dat in het kader van de burgerparticipatie die je van mensen vraagt, niet te vaak moeten doen, want dan worden de mensen zodanig teleurgesteld dat ze

zeggen: ja, doe; wij stoppen hier onze energie en tijd in en we hebben met elkaar plannen gemaakt; daar komt nu eenmaal een rekening uit en dan moeten we er ook op kunnen vertrouwen dat het doorgaat. De wethouder heeft daar in een gepassioneerd verhaal een heleboel over gezegd. Het is aan u om daar straks een besluit over te nemen, maar ik vraag aandacht voor de kant van die participatie. U hebt daar met elkaar nog meer over gevraagd.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dat begrijpen en waarderen wij enorm, maar zoals ik al zei, moeten we ook een afweging maken. Daarbij is ook sprake van burgers die participeren. Vandaar dat wij zeggen: stel het nog even uit; misschien begrijpen de mensen dat, want dit is een moeilijke situatie.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Een belangrijk aspect van het provinciaal onderzoek was nee zeggen. Ook de Rekenkamer heeft ons daarop gewezen. Wij moeten dus wel een heel goede afweging kunnen maken als we ja willen zeggen. Ik vind dit eigenlijk een klein beetje een vervelende opmerking, maar dit is wel de basis van de vraag die wij stellen. Nut, noodzaak en uitstelbaarheid zijn heel belangrijke punten geworden om als raad de toezichhoudende taak te verbeteren. Zie de vraag dus als een vraag in het verlengde van de onderzoeken die we hebben gekregen en de opmerkingen die we hebben.

De heer **Van der Meij** (D66): Mijn vraag aan de burgemeester is welke burgerparticipatie heeft plaatsgevonden over de sluiting van het zwembad.

Burgemeester **Bouvy-Koene**: Wij hebben nooit gesproken over de sluiting van het zwembad. Met alle respect, mijnheer Van der Meij: we staan aan het begin van een discussie over het zwembad. Daar gaat de burgerij ook in ruime mate bij betrokken worden, net als veel anderen, maar daarmee loop ik vooruit op de beantwoording van de vragen door wethouder Binnendijk. Dat zou ik op dit moment niet willen doen.

Ik wil mij beperken tot het beantwoorden van de aan mij gestelde vragen over de portefeuille veiligheid. De VVD is daarop ingegaan. Dat ging over het plaatsen van camera's, extra politie en de mogelijk effectievere en andere inzet van BOA's. Het onderwerp "camera's" is een zaak van ProRail. Daar is de politie niet leidend in. De NS en ProRail nemen daar bepaalde standpunten over in. Tot nu toe is nooit gebleken dat zij bereid zijn om de kosten daarvan te dragen. Wij denken na over andere mogelijkheden om bij het station de pakkans te vergroten. De politie werkt op dit moment meerdere malen met lokfietsen. Ik kan zeggen dat die effectief zijn. Er wordt ook nagedacht over het vermeerderen van het toezicht, maar dat zijn gedachten die bij ons en bij de politie leven. Dat is nog helemaal niet concreet. Daar moet later nog op worden teruggekomen. Ik ben in dit kader overigens wel blij dat in het regeerakkoord sprake is van een verruiming van de middelen die ter beschikking zijn voor de nationale politie. Ik kijk ook reikhalzend uit naar de discussie over de inzet, met een vermeerdering van de wijkagenten, want dat zou betekenen dat er voor Voorschoten mogelijk wat extra capaciteit ter beschikking komt, maar daarover heb ik volgens mij nog wel een robbertje te vechten bij de nationale politie en de eenheid waartoe wij behoren. Op

het punt van de BOA's moeten wij rekening houden met een totaalinzet die wij samen met Wassenaar hebben. Daar zijn meerdere keren opmerkingen over gemaakt. De capaciteit is in principe voldoende, maar ik wil graag meenemen of de inzet en de beschikbaarheid kunnen worden verbeterd. Daar moeten we het met elkaar over hebben.

Er zijn een aantal opmerkingen gemaakt over de wijziging van de topstructuur. De transitie-manager gaat waarschijnlijk eind deze maand aan de slag om de wijziging van de topstructuur een betere invulling te geven. De opmerking dat de gemeentesecretaris voor twee gemeenten zou kunnen gaan werken, is interessant. Wettelijk gezien mag het wel, maar ik zou het u ten strengste ontraden. De gemeentesecretaris heeft immers ook een specifieke taak op het punt van de veiligheidsaspecten en de veiligheidsregio. De gemeentesecretaris is ook de voorzitter van het beleidsteam. Als er, in het slechtste geval, iets gebeurt wat zowel Wassenaar als Voorschoten betreft, hebben wij een probleem ten aanzien van de aansturing en de inzetbaarheid. Het zijn allemaal veronderstellingen. Ik vind de suggestie interessant en we zullen daar zeker nog met elkaar over komen te spreken, ook in het licht van de discussie die tussen de transitie-manager en de twee gemeentesecretarissen gevoerd moet gaan worden over de afspraken die gemaakt moeten worden over de taken die weer terugkomen naar de gemeentesecretaris, de taken die bij de directeur blijven of anderszins. En waarom zouden wij geen directeur voor 60% aanstellen en een gemeentesecretaris voor 80% of anders? Maar dat gaan wij met elkaar nog allemaal uitvinden op het moment dat de transitie-manager aan de slag gaat.

Het CDA had het ook over bruggen bouwen tussen Wassenaar en Voorschoten. Bruggen bouwen is altijd goed, maar ik zou daaraan toe willen voegen dat viaducten bouwen ...

De **voorzitter**: De heer Zoetemelk wil even interrumpen.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Het ging meer om een brug tussen Leiden en Den Haag. Het punt is dat Wassenaar en Voorschoten in verschillende regio's vallen. Dat wordt inderdaad als argument gebruikt waarom we in feite niet met Wassenaar zouden kunnen samenwerken of fuseren; dat laatste woord zeg ik heel voorzichtig. Het punt is dus dat het een brug kan zijn tussen Leiden en Den Haag, omdat de regio's steeds groter worden en de Leidse regio eigenlijk al te klein is om mee te kunnen praten met de grote jongens in Rotterdam en Amsterdam.

Burgemeester **Bouvy-Koene**: Zeg dat niet te hard tegen collega Lenferink, want die heeft daar een heel andere visie op, maar het is goed dat u deze nadere toelichting geeft. U vraagt wat ik denk over de keuze voor de regio. Ik denk daar genoeg van, maar ik zeg er niets over, want het is allemaal aan u. Het enige wat ik daarvan wil zeggen, is: houd alle opties open. Als dat ook betekent dat we in figuurlijke zin een brug over onze gemeente moeten bouwen, zodat er meer relaties tussen het Haagse en Leiden komen, zult u mij daar niet tegen vinden.

Over burgerparticipatie heb ik zojuist iets gezegd. Samen met de griffie zijn we in gesprek met de organisatie over hoe we de burgerparticipatie scherper kunnen krijgen en meer aan de voorkant kunnen gaan zitten. We zijn daarover inmiddels al meerdere keren in gesprek geweest met een aantal inwoners van Voorschoten die daar heel specifieke ideeën over hebben. Ik ben ervan overtuigd dat dat uiteindelijk, ook in samenspraak met de raad, zou moeten kunnen leiden tot verscherping, in die zin dat burgerparticipatie meer in het vizier komt en dat er ook heldere, meer ingekaderde uitgangspunten komen, zodat mensen die met ons in gesprek zijn, ook aan de voorkant veel scherper te horen krijgen wat van hen wordt verwacht en binnen welke kaders zij aan het gesprek beginnen. Zo'n blanco cheque klinkt immers wel heel leuk, maar we hebben in de afgelopen periode gezien dat dit tot misverstanden leidt. Mensen krijgen dan immers uiteindelijk te horen: u wilt dat nou allemaal wel, maar dat kan niet, want dan verdienen we er niet genoeg geld aan, het mag niet of zo hadden we dat niet met u willen afspreken. Daar moet helderheid over komen en dat moeten we met elkaar echt goed vastleggen. Ik ben heel erg blij met de zeer grote betrokkenheid van een aantal mensen die echt op inhoud het gesprek met ons daarover willen voeren. Wij komen daar op enig moment – ik denk in de eerste helft van 2018 – zeker bij de raad op terug, omdat dit ook een zaak is waar de gemeenteraad nog iets van moet gaan vinden. Vanuit mijn kant en zeker ook in het college is de vraag elke keer hoe we er met onze burgers over kunnen praten opdat het resultaat uiteindelijk beter wordt, want daar gaat het uiteindelijk om.

(De burgemeester neemt het voorzitterschap over van de heer Smittenaar)

De **voorzitter**: Ook de aanwezigheid van de wethouder van Financiën is bij een begrotingsbehandeling redelijk gewenst.

Wethouder **Binnendijk**: Voorzitter. Eigenlijk heeft deze begroting helemaal geen financieel thema.

Ik denk dat het goed is dat ik, al was het maar voor de tribune en voor de kijkers thuis, kort een paar dingen vertel over het preventief toezicht. We zijn daar tien maanden geleden mee begonnen. Het begon met een brief vanuit de provincie, waarin zij ons onder preventief toezicht plaatste. Vervolgens hebben we een herstelplan gemaakt en is er een begrotingsscan gemaakt. Er is een rapport van de Rekenkamer gekomen en er is de begroting waar we nu over spreken. Er zijn ook talloze gesprekken geweest, waaronder ook gesprekken met de provincie, bijvoorbeeld vorige week.

U kent de eisen voor het opheffen van het preventief toezicht. Ter herinnering: in de allereerste brief die we hebben gekregen, staat dat het preventief toezicht opgeheven kan worden. Het is dus niet zo dat het een wet van Meden en Persen is; de provincie kan het opheffen. Aan welke eisen moet dan worden voldaan? Allereerst natuurlijk een meerjarig sluitende begroting, en ook schuldenlastvermindering en verbetering van de liquiditeitspositie. De provincie heeft ook meerdere keren tegen u en ook tegen ons gezegd:

zoek het meer in de uitgaven dan in de inkomsten. Men kijkt ook met meer dan een schuin oog naar het jaar 2022, want dan vervalt de precario. Er komt ook nog het nodige op ons af, bijvoorbeeld de koepelvrijstelling en allerlei andere dingen die op ons afkomen. De provincie wil nadrukkelijk daadkracht van ons zien en toch ook wel een beetje een andere mentaliteit; denk ook aan het Rekenkameronderzoek, dat al een paar keer ter sprake is geweest. Men wil vooral – dat is eigenlijk de samenvatting – vertrouwen dat Voorschoten duurzaam financieel weer gezond wordt. Dus geen "hop on/hop off"-beleid. Men moet echt zeker weten dat we daar een heel aantal jaren bij wegblijven.

Ik heb al gezegd wat we allemaal al gedaan hebben, bijvoorbeeld de gesprekken met de provincie. Nu hebben we de begroting, maar de volgende fase was dat de zojuist genoemde spelregels bij eenieder in spiegelschrift op de buik werd getatoeëerd. Voor de bestuurlijke zwaargewichten onder ons had ik bedongen dat ze dan zelf het lettertype mochten kiezen. Kortom: er is de afgelopen tien maanden echt alles aan gedaan om u uit te leggen wat er moet gebeuren om ons onder het preventief toezicht vandaan te halen.

Het verbaast me dan ook een beetje dat ik vanavond van GroenLinks, de PvdA en de SP met een soort trots hoor zeggen dat zij zwarte cijfers hebben gepresenteerd. Dat is goed; dat zal ik zeker niet ontkennen, maar u weet dat alleen zwarte cijfers niet genoeg zijn. Daar zijn we de afgelopen tien maanden mee bezig geweest en ik heb de spelregels zojuist herhaald. Ik vind dat u dat ook moet vertellen, niet alleen hier maar ook aan uw kiezers. Voorschoten verdient beter, maar ook de kiezers verdienen beter. Vertelt u dan ook het hele verhaal.

De heer **Maassen** (SP): Als wethouder Binnendijk onze voorstellen heeft doorgerekend, heeft hij gezien dat wij ook aan die voorwaarden voldoen. Dat is één. Dan punt twee. Wethouder Binnendijk heeft in de raadsvergadering van 6 juli 2017 deze raad een voorstel gedaan met een aantal piketpaaltjes die hij voor deze discussie wilde slaan. Twee van die piketpaaltjes heeft hij later losgelaten: een 50/50-verdeling tussen inkomsten en uitgaven en het inzetten van schil 2 om minder op schil 1 te hoeven bezuinigen. Waarom heeft hij deze raad eerst gevraagd om die uitspraak te doen om vervolgens tot de conclusie te komen dat hij dat toch niet kon handhaven?

Wethouder **Binnendijk**: Het eerste punt is gewoon niet waar. Er is afgesproken dat die fiftyfifty-verdeling zou gaan over het tekort dat er was. U ziet ook dat in de begroting die opbouw strikt genomen is gevolgd. U kunt allemaal volgen dat het tekort fiftyfifty is verdeeld. Het tweede punt is wel waar; dat heb ik in de commissievergadering ook toegegeven. Met betrekking tot schil 1 en schil 2 hebben wij uiteindelijk gekozen voor een andere benadering, vooral omdat wij in de tussentijd nogal geschrokken waren van onze schuldenpositie en liquiditeitspositie. Wij denken – dat denken wij nog steeds – dat het voor een duurzaam financieel herstel van Voorschoten noodzakelijk is dat we het zo doen. Maar nogmaals: ik heb in de commissievergadering toegegeven – dat doe ik hier nog een keer – dat wij ten aanzien van schil 1 en schil 2 inderdaad een andere opstelling hebben gekozen.

Stel je voor dat we onder preventief toezicht blijven; u weet inmiddels al wat er dan gebeurt. Dan krijgen wij voor 1 januari een brief van de provincie. Dan wordt de begroting die vandaag of misschien dinsdag wordt aangenomen, weer vernietigd. Dan staan wij net als vorig jaar weer voor de keuze om voor 1 april een herstelplan in te dienen. Op 21 maart zijn de verkiezingen. Ik denk dus dat u het wel met eens bent dat het niet lukt om voor 1 april een herstelplan in te dienen. Dus stel je voor dat we er vandaag niet in slagen om een begroting te hebben die voldoet om ons onder het preventief toezicht vandaan te halen, dan staan we nog minimaal een jaar onder preventief toezicht. Dat betekent dat de slagkracht en de bestuurskracht van de gemeente Voorschoten dan ernstig benadeeld worden. We staan er dan financieel slecht voor en ook qua bestuurskracht, omdat we kennelijk niet in staat zijn om de financiële problemen op te lossen.

De heer **Overbosch** (PvdA): Dat is het bekende doemscenario, dat ook via de pers en via de stukken tot ons is gekomen. Ik zou de wethouder toch echt willen vragen om zich in dat opzicht iets genuanceerder uit te drukken. Nogmaals, wij kunnen andere politieke keuzes maken die er echt toe leiden dat we goede cijfers presenteren. Ik wil u ook nog een specifieke vraag stellen over de door u genoemde precariorechten. U doet alsof het een probleem is dat wij echt helemaal in ons eentje moeten oplossen. Voor een deel is dat wel zo, maar de discussie over het afschaffen van de precario vindt ook plaats in een heel ingewikkeld discussiepatroon tussen bijvoorbeeld de VNG en het ministerie van Binnenlandse Zaken over de verruiming van het gemeentelijk belastinggebied. Naar mijn oordeel is het dus niet juist om het beeld te schetsen dat wij voor 2022 ten volle dat hele bedrag moeten ophoesten.

Wethouder **Binnendijk**: Dat moeten wij nu wél, conform de huidige situatie; de provincie eist dat van ons en er is nog geen enkel licht of geen enkele aanwijzing dat er een oplossing gevonden zal worden voor de precario. Sterker nog: de verwachting is eigenlijk dat die oplossing er niet komt, omdat voornamelijk Zuid-Hollandse gemeenten gebruik hebben gemaakt van de precarioheffing. De tendens tot nu toe is eigenlijk: die Zuid-Hollandse gemeenten lossen dat zelf maar op. Daarnaast is het dus gewoon een eis van de provincie dat wij op 2022 moeten letten. U kunt als raad natuurlijk zeggen: wij volgen de lijn van de heer Overbosch, want we denken dat dat allemaal wel losloopt. Maar de provincie wil van ons een conservatieve begroting en wil dus dat wij daar wel degelijk op letten.

De heer **Overbosch** (PvdA): Ik maak toch wel ernstig bezwaar tegen het taalgebruik van de wethouder: "dat dat allemaal wel losloopt", enzovoorts. Ik vind niet dat we elkaar op die manier moeten bejegenen, want dan doet u in elk geval de inspanningen tekort van een aantal partijen in de raad, die hetzelfde beogen als u maar op een andere wijze. Daar toont u dan geen respect voor.

Wethouder **Binnendijk**: Ik heb wel degelijk respect voor de inspanning die geleverd is; dat heb ik zojuist ook gezegd. Maar ik denk wel dat wij allemaal weten dat zwarte cijfers op zich niet genoeg zijn.

De heer **Maassen** (SP): Dan zeg ik nog een keer – zojuist ging de wethouder daar niet op in – dat ook de andere door de provincie gevraagde criteria in ieder geval in de tegenbegroting van mijn partij worden gehaald; van de andere tegenbegrotingen heb ik dat niet doorgerekend.

Wethouder **Binnendijk**: Daar komen we straks in de tweede termijn op terug, bij de beoordeling van de amendementen. Ik herhaal nog maar even dat het college echt onverkort gaat voor het opheffen van het preventief toezicht. Wij denken dat dat absoluut het beste is voor de gemeente Voorschoten. Natuurlijk is het aan de gemeenteraad om een begroting vast te stellen. Dat budgetrecht hebt u en dat neemt niemand u af. De keuze is dus ook aan u of u onder preventief toezicht wilt blijven of niet.

Laat ik ook een voorbeeld geven met betrekking tot Het Wedde, dat nog steeds, en terecht, erg veel aandacht krijgt. Ik herhaal dat het college niets tegen het zwembad en tegen zwemmen heeft. We zijn er dan ook niet op uit dat het zwembad per se gesloten moet worden. Het gaat ons om het geldbedrag; het gaat ons om de subsidie. Ik denk dat de partijen die zich wel richten op opheffing van het preventief toezicht maar zich vervolgens ook richten op een taskforce om te bekijken of er wellicht nog iets mogelijk is, de kansen pakken die er wellicht nog zijn. Maar nogmaals: dan moeten we ons wel eerst richten op het onder het preventief toezicht vandaan komen. Als we onder het preventief toezicht vandaan komen, kunnen we bijvoorbeeld zelf beslissen of we die taskforce ook een bepaald budget meegeven. Ik ben het immers met de heer Overbosch eens dat een taskforce zonder geld wat minder serieus aandoet. Je moet zo'n taskforce wel middelen geven om onderzoek en dergelijke te doen en om te bekijken of wellicht andere oplossingen mogelijk zijn. Ik denk ook niet dat de raad zich nu bezig moet houden met opmerkingen zoals "wij denken dat er geen subsidie in moet" of "enthousiasmeer schoolzwemmen". Dat laatste is misschien best een goed idee, maar laat het even aan zo'n taskforce over om met ideeën te komen. Vul het nog niet in.

Ik heb nog een paar kleine opmerkingen. Nee, ik denk dat ik het gehad heb. We komen er later op terug bij de bespreking van de moties en amendementen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Ik heb nog wel een vraag over de betrouwbaarheid. Als wij nu zeggen dat we de subsidie voor het zwembad stoppen, dat er een taskforce komt en dat we volgend jaar gaan besluiten dat we daar geld aan geven, in hoeverre is dat dan betrouwbaar? Er blijft dan bij ons overigens nog 6 ton over in 2022; maar goed, dat is een ander verhaal. Ten tweede hebben we in onze algemene beschouwingen al gezegd dat, als er een zware opgave is, de samenleving daarvoor staat. Dat is de realisatiekracht. Als burgers zich enorm gaan verzetten of op welke manier dan ook anders reageren dan verwacht, dan wordt ook die realisatiekracht van het gemeentebestuur minder. In hoeverre is dat dan betrouwbaar? Wij hebben geworsteld. Wij hebben niet achterop een sigarendoosje iets gedaan. Wij hebben ontzettend gezocht, ook naar wat betrouwbaarheid is. Dit zijn ook aspecten daarvan.

Wethouder **Binnendijk**: Die worsteling begrijp ik heel erg goed en die bemerk ik in meer of mindere mate bij eenieder. Ik bemerk die worsteling ook in het college. Ik ben het natuurlijk met eenieder eens dat de door ons voorgestelde maatregelen niet niets zijn; die grijpen fors in. Wij denken echter dat dit echt noodzakelijk is om Voorschoten financieel en qua bestuurskracht weer op de kaart te zetten. Dat is in velerlei opzichten gewoon noodzakelijk. Als wij onder preventief toezicht blijven, zal er op een gegeven moment echt iemand anders zijn die dit van ons gaat overnemen. Dan lopen de voorzieningen ook gevaar. Wij hebben het liever in eigen hand. Laat ik ook over Het Wedde eerlijk zijn: we kunnen geen garantie geven – want ik kan niet voor zo'n taskforce spreken – dat het daadwerkelijk lukt. Ik kan die garantie niet geven. Ik denk wel dat het het beste is dat we zo snel mogelijk beginnen met zo'n taskforce – als we daarmee de mogelijkheden en de energie uit de samenleving willen zoeken – en dat we ook de mogelijkheid hebben om die taskforce geld mee te geven; die mogelijkheid hebben we als we onder het preventief toezicht vandaan zijn. Waar ik mij zorgen over maak, is dat we, als wij onder preventief toezicht blijven, gewoon weer een jaar gaan verspelen met allerlei onderzoekjes naar hoe we onder het preventief toezicht vandaan komen en dat we ons niet richten op het feit dat de begroting, zoals de burgemeester dat eerder zo mooi heeft gezegd, geen eindpunt is maar een startpunt. Ik zou de begroting, deze begroting, graag willen gebruiken als een startpunt om werk te maken van de vele opgaven die na deze begroting voor ons liggen, want het stopt niet vandaag. Dit is inderdaad ook een startpunt.

De heer **Overbosch** (PvdA): Ik ben op zich heel blij met de uitlating van de wethouder dat het ook geld kost als je dat echt wilt gaan onderzoeken, want dat ligt in elk geval in de lijn van ons betoog. In de tweede plaats zou ik de wethouder ook willen vragen of het dan niet beter is om die bezuiniging niet op voorhand in te boeken maar om echt met elkaar te zeggen dat we een open en transparant proces ingaan; ook dat ligt in de lijn van ons betoog. Voor het midden van het jaar nemen we daar dan echt een beslissing over, bijvoorbeeld aansluitend bij de Kadernota; dat betoog heeft de burgemeester in een ander verband ook gehouden.

Wethouder **Binnendijk**: Ik loop een beetje vooruit op de bespreking van de amendementen, maar dat laatste zou ik niet willen voorstaan. Het simpele feit is dat we dan structureel 4 ton missen in onze begrotingsopzet. Dat langer nadenken begrijp ik op zich wel, maar dat langere nadenken moeten we dan doen onder het juk van preventief toezicht. Wij willen graag onder dat preventief toezicht vandaan. Wij willen het dus omdraaien: wij gaan nu onder het preventief toezicht vandaan en starten gelijk in januari met een opzet om er verder over na te denken hoe we het wellicht kunnen oplossen. Nu zeggen dat we er langer over gaan nadenken, leidt echter automatisch tot het voortzetten van preventief toezicht.

De heer **Van den Dool** (VVD): Kan de wethouder misschien toch alvast iets zeggen over de discussie over de ozb voor woningen versus de ozb voor niet-woningen en over het reduceren van het verschil daartussen? Wat vindt de wethouder daarvan?

Wethouder **Binnendijk**: Laat ik het zo zeggen: daarover zou ik in een volgende termijn het volgende willen zeggen: wij vinden dat best een moeilijke rekensom om daar op een korte termijn heel veel duidelijkheid over te geven. Daarnaast realiseren wij ons dat er verschillende zij-effecten zijn. Verenigingen vallen ook onder niet-woningen. Het is nogal gecompliceerd om te zeggen: doe maar. Wij zouden dat wel aan u willen voorrekenen en wij zouden daar wat meer sturing aan willen geven, maar we kunnen de gevolgen niet onderkennen als wij nu al het besluit zouden nemen dat we dat zo doen.

De heer **Maassen** (SP): Is het mogelijk om dat onderzoek naar die verhouding naar de raad te zenden binnen een zodanige termijn dat wij nog voor de belasting... Hoe heet dat?

Wethouder **Binnendijk**: Ik begrijp wat u bedoelt. Daar kom ik volgens mij in de volgende termijn op terug, want ik moet gewoon even vragen of wij de capaciteit hebben om dat te leveren. Ik begrijp best dat in december al die belastingverordeningen en dergelijke aan de orde komen, maar het lijkt mij heel kort dag om daar nog een goede berekening van te maken. Ik kan daar dus geen ja of nee op zeggen.

De **voorzitter**: De griffier fluisterde mij zojuist iets in en adviseerde mij; zo gaat dat bij griffiers. Ik begrijp uit de beantwoording door de wethouder dat hij de schorsing wil gebruiken om op een later moment een reactie op de amendementen en de moties te geven, maar de griffier zei dat de fracties die reactie nodig hebben om in de komende schorsing zich voor te bereiden. Ik verzoek de wethouder dus om de moties en de amendementen erbij te halen, zodat het commentaar van het college bekend wordt bij de raad. Dan kunnen de fracties daar straks gebruik van maken.

Wethouder **Binnendijk**: Ik zie dat er ook een aantal amendementen en moties door mijn collega-wethouders worden toegelicht. Ik neem de amendementen en moties voor mijn rekening waar mijn naam als het ware achter staat.

Ik begin met de amendementen. Laat ik vooropstellen dat wij als college elk amendement ontraden waarvan wij denken dat dat het opheffen van preventief toezicht in gevaar brengt, want dat is ons hoofddoel: wij willen dat Voorschoten onder het preventief toezicht vandaan komt.

Ik begin met amendement 011; de eerste tien amendementen vinden we goed. Amendement 011 van de SP willen wij ontraden, omdat er toch dingen in zitten waarvan wij denken dat zij niet volgens de spelregels van de provincie gaan. Dat heeft onder andere te maken met de lasten-, uitgaven- en inkomstenverhouding. Wij zouden dat amendement dus graag willen ontraden.

Amendement 012 zal straks worden besproken door mijn collega Nanning Mol.

Amendement 013 is de tegenbegroting van GroenLinks, of misschien wil GroenLinks dit ook "alternatieve begroting" noemen. Hetzelfde laken een pak: weliswaar zwarte cijfers, maar wij

denken dat wij hiermee met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid niet onder het preventief toezicht vandaan komen. Vandaar dat wij ook dit amendement willen ontraden.

De amendementen 014 en 015 zijn voor collega Mol. Amendement 016 van D66 over de ozb willen wij ontraden. Wij begrijpen op zich de gedachte wel, maar wij kunnen op deze korte termijn de consequenties nog niet overzien. We willen gewoon even nader bestuderen wat alle consequenties daarvan zijn en hoe dit in elkaar zit.

Wij begrijpen de gedachte van amendement 017 van D66 over het instellen van een investeringsstop. Toch zouden we het willen ontraden; eigenlijk vinden we het overbodig. Nut en noodzaak moeten er altijd zijn voor investeringen en er is momenteel al een soort door de gemeenteraad ingesteld plafond van 1 ton qua investeren. Ik heb van de provincie als toezichthouder in ieder geval geen klachten gehoord over de door de gemeenteraad vastgestelde regelgeving.

Amendement 018 gaat naar collega Rasch. Amendement 019 van de PvdA zoek ik er even bij, want dan begrijp ik het beter.

De heer **Overbosch** (PvdA): Dat gaat over het bestemmen van bedragen voor schuldreductie.

Wethouder **Binnendijk**: Maak je geen zorgen, hoor, Henk; we gaan het ontraden! Ik heb dus al verklapt dat we het ontraden.

De **voorzitter**: Het is eigenlijk een combi van allerlei punten.

Wethouder **Binnendijk**: O, het is inderdaad een combi. Wij vonden het best lastig om dat zo te zeggen. Door de PvdA worden verschillende amendementen ingediend. Eentje gaat over de dekking en de andere amendementen gaan er eigenlijk van uit dat het amendement over de dekking wordt aangenomen, maar amendement 019 zouden wij willen ontraden.

Ook amendement 020 zouden wij willen ontraden. Met betrekking tot de MFA vinden wij het amendement niet nodig. Over Taal en digitaal heb ik, in het kort, geen mening. Wij zijn het er wel mee eens dat het onderzoek naar het zwembad geld kost als je dat goed wilt doen. Ook het college heeft het streven om dat onderzoek goed te doen. Als dekking worden echter de centrummaatregelen geschrapt. Dat is niet iets wat het college voorstaat.

Collega Mol gaat over de amendementen 021 en 022. Amendement 023 willen wij ontraden, omdat wij van mening zijn dat er geen dekking is. Wij zijn het immers niet eens met de eerdere dekking. Hetzelfde geldt voor de amendementen 024 en 025. En nou komt het: amendement 026 zouden wij bij u willen aanbevelen. Zo zijn wij dan ook wel weer, hè?

Amendement 027 van D66 over de reserves Duivenvoordecorridor zouden wij willen ontraden; zie ook de eerdere antwoorden op schriftelijke vragen. Eigenlijk zegt de provincie:

u reserveert twee keer voor een risico, want het risico is al afgedicht in het weerstandsvermogen en u hebt maar één grondexploitatie; stop dus met al die reserves en voeg ze gewoon samen. Wij willen hierin de lijn van de provincie volgen en wij ontraden dus dit amendement.

Nu ga ik over naar de moties. Motie 032 gaat over de kostendekkende leges. Daar zouden wij inderdaad wel iets mee willen doen. Wij geven wel mee dat wij denken dat voor het oplossen van de vragen specifieke expertise nodig is, gezien de omvang en de complexiteit, maar dat zou kunnen lonen. Op zich hebben wij dus geen bezwaar tegen deze motie. Het is natuurlijk wel zo – dat moet u zich bij alle moties realiseren – dat als u ertoe oproept om in 2019 iets op te nemen in de begroting, de kans natuurlijk aanwezig is dat u daarover gaat maar dat er dan wel een nieuwe gemeenteraad is. Dat moet u zich dus wel realiseren.

De heer **Maassen** (SP): De oproep is ook niet om iets in te boeken maar om te bekijken in hoeverre dat kan.

Wethouder **Binnendijk**: Nou, dan zijn we het snel eens. Ja.

Motie 033 gaat over betaald parkeren. Daar moeten we het volgende over zeggen. Wij hebben nadere informatie over hoe dit zit in Voorschoten en waarom dit in Voorschoten niet zou lonen. We zijn op dit punt vergeleken met de gemeente Bergen, die zoals bekend aan het strand is gelegen. Daar ligt een enorm groot parkeerterrein met één automaat. Dat is dus lekker makkelijk en vereist ook weinig investeringen. Daarmee zijn wij vergeleken. Wij denken zelf dat het neerzetten van automaten en dergelijke in Voorschoten forse kosten oplevert, omdat het hier verspreider is dan één parkeerterrein. Grote parkeergarages zijn ook niet bij ons in beheer. Het gaat dus ook alleen over maaiveldparkeren. Wij denken dat de kosten niet opwegen tegen de inkomsten die we daarvandaan halen, dat wij eigenlijk vooral last hebben van de neveneffecten die betaald parkeren gaat opleveren en dat we er dus niet rijk van worden.

De heer **Overbosch** (PvdA): Wat de kosten betreft hebben we ons ambtelijk laten bijstaan bij een bijeenkomst waarbij iedereen aanwezig was. Toen is ons uitgelegd dat de investeringen inderdaad wel hoog zijn en dat je een heleboel maatregelen moet nemen, maar dat er naar verwachting toch een substantieel positief bedrag voor de gemeente overblijft.

Wethouder **Binnendijk**: Kunt u mij deelgenoot maken van dat substantiële bedrag?

De heer **Overbosch** (PvdA): Wij hebben gehoord, uiteraard met alle voorzichtigheid: € 50.000, structureel.

Wethouder **Binnendijk**: Een motie is een uitspraak van de raad. Ik bedoel: er kan nog het nodige onderzoek en dergelijke plaatsvinden. Maar ik denk dat wij wel het nodige moeten onderzoeken: wat dat allemaal kost en wat de inkomsten zijn, maar ik ben ook echt

benieuwd naar de neveneffecten en waar we dat betaald parkeren dan zouden moeten doen, want ik herhaal dat het grootste gedeelte qua parkeren ondergronds is en niet in onze handen is.

De heer **Maassen** (SP): Daar zijn wij ook benieuwd naar en daarom hebben wij deze motie ingediend, omdat we dat graag onderzocht willen hebben. Als het inderdaad € 50.000 structureel oplevert, is dat wel een bedrag in een orde van grootte waar je, met al het schrappen dat we aan het doen zijn, best wel wat aan hebt.

De heer **Overbosch** (PvdA): En we moeten niet alleen leren om meer nee te zeggen. Wethouder, leert u dan ook om meer ja te zeggen.

Wethouder **Binnendijk**: Ja, mijnheer Overbosch.

Ik zal wat haast maken, want anders komen mijn collega's in problemen.

De **voorzitter**: Precies.

Wethouder **Binnendijk**: Motie 034 van ONS ontraden wij. Over motie 035 heb ik al iets gezegd; ook die motie willen wij ontraden. Er zitten bij ONS inderdaad ook wat verkapte amendementen bij. Daar moet u misschien ook naar kijken, want wij zijn als college niet zo happig op de amendementen – behalve dat we een geste hebben gedaan in de richting van de heer Overbosch – omdat zij alleen maar risico geven. Nogmaals, ik ben het met de heer Van den Dool eens dat wij niet willen gokken.

Ik weet eigenlijk niet wat we met motie 036 doen. Sympathiek! Dat is politiek voor "dat gaan we niet doen".

De **voorzitter**: Met name omdat er geen dekking is aangegeven.

Wethouder **Binnendijk**: Met motie 037 gaan wij op zich akkoord. Motie 038 van ONS over de auditcommissie vinden wij op zich overbodig; dat is al gezegd. Dat gebeurt immers al. We hebben hier in de gemeenteraad al besloten dat we dat gaan doen.

Motie 039 is voor de burgemeester.

De **voorzitter**: Zegt u maar dat die overbodig is.

Wethouder **Binnendijk**: De burgemeester zegt dat motie 039 overbodig is.

Motie 041 gaat over de taskforce voor Het Wedde. Daar heb ik al iets over gezegd. Ik denk dat dit een goed idee is, maar wel met een budget, zodat de taskforce daadwerkelijk iets kan

doen. Daar kunnen wij u verder over informeren in het voorstel dat het college u eventueel over de invulling en de opstelling van zo'n taskforce zou kunnen doen.

Motie 043 is al "gebeurd". U hebt al antwoord gekregen op de vraag waarom dat € 4,8 miljoen is. Als het goed is, komt er nog een begrotingsscan aan, maar dan over het jaar 2017. Dat is ons toegezegd door de provincie. Daarin kunt u wellicht vergelijken hoe de bedragen nu zijn.

De **voorzitter**: Na 2018 is dat.

Wethouder **Binnendijk**: Ja, dat klopt.

Motie 044 over de halve gemeentesecretaris is voor mevrouw Bouvy. Ik zat te denken: misschien kunnen we ook een halve gemeenteraad overwegen, zodat we dat samen met Wassenaar doen. Er zijn allerlei gedachten, maar mevrouw Bouvy gaat daar straks op in.

Motie 045 van het CDA, de PvdA en de SP gaat over de fairtradegemeente. Ik zie nu pas hoe je dat spelt. Ik dacht altijd dat het was genoemd naar de oprichter, Fer von der Assen. Wij zijn hier dus al mee bezig. De eerder genoemde Fer von der Assen, ik en nog wat anderen zitten in een werkgroep in oprichting. Wij gaan u binnenkort verblijden met het ondernemen van enige actie op dat gebied. Ik denk dus dat dit goed komt.

De **voorzitter**: Overbodig dus, sympathiek.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Dat is precies waarom ik de motie heb ingediend. We hebben vandaag ook een heleboel moties ingediend. Dit is een motie van vorig jaar. Ik heb haar heel bewust weer ingediend om te laten zien dat er wel een vervolg aan de motie moet worden gegeven.

De **voorzitter**: Wethouder, nog even serieus, als dat kan.

Wethouder **Binnendijk**: Ja, dat kan wel. Even kijken ...

De heer **Overbosch** (PvdA): Motie 046, daar kun je niet tegen zijn.

Wethouder **Binnendijk**: Nou, let op! Motie 046 gaat over het ontwikkelen van een beleidskader voor schuldreductie en het aan de raad voorleggen van dat beleidskader. Dat zijn de eerste en de derde bullet. Ik denk dat het heel goed is dat dit wordt besproken in de nieuwe commissie P&V dan wel de auditcommissie. Bij het tweede punt wordt een nadrukkelijke relatie gelegd tussen schuldpositie en voorzieningenniveau. Dat begrijpen we niet helemaal, maar misschien kan dat worden toegelicht in diezelfde commissie. We begrijpen de relatie tussen de schuldpositie en het voorzieningenniveau niet helemaal.

Motie 047 zouden wij willen ontraden, zeker ook omdat de wens in de motie is dat de beleidsnotities er in het voorjaar van 2018 zijn. Voor een aantal onderwerpen hebben wij al een soort beleidsnotities, maar hiermee wordt echt een puist werk gevraagd. We willen daar in de Kadernota en in de begroting wel het nodige over zeggen – daarin staan ook altijd hoofdstukjes over die onderwerpen – maar de motie met "in het voorjaar" gaan wij echt niet doen. Het merendeel staat ook de nota Risicobeheersing en weerstandsvermogen. Ook in de begroting en in de jaarrekening komt het nodige aan bod.

De heer **Overbosch** (PvdA): U zegt keihard "ontraden", maar zou u willen overwegen om te zeggen: als ik de motie zo interpreteer, zou ik haar kunnen overnemen? Ik heb zo langzamerhand wel behoefte aan iets positiefs, wethouder.

Wethouder **Binnendijk**: Ik moet ergens ja tegen zeggen, begrijp ik. Of niet? Ik denk dat het dan het beste is dat het onderwerp meegenomen wordt naar de auditcommissie en de P&C-commissie en dat we daar bespreken hoe en vooral in welk tempo we daar vorm aan kunnen geven. Inhoudelijk kan ik u immers wel volgen. Ik zie alleen op tegen de hoeveelheid werk. Als we onder preventief toezicht blijven, barst de afdeling Financiën van de tijd, maar ik hoop natuurlijk dat we eronder vandaan komen.

Motie 048 willen we ontraden. Motie 049 gaat over zwembad Het Wedde en de taskforce. Daarvan heb ik al eerder gezegd dat wij dit als college op zich een goed idee vinden en dat het wat ons betreft ook zo vormgegeven kan worden.

De heer **Van der Haven** (VVD): Met betrekking tot de taskforce voor het zwembad heeft de wethouder al een aantal keren gezegd dat dat hem een goed idee lijkt, maar dat hij ook denkt dat de taskforce een budget mee zou moeten krijgen. Voordat we in de valkuil lopen dat we vanavond weer een besluit nemen zonder dat we een idee hebben over welk bedrag we het hebben, vraag ik de wethouder of hij, zijn vinger met noordenwind in de lucht stekend, een bedrag durft te noemen dat de taskforce volgens hem nodig heeft.

Wethouder **Binnendijk**: Ik heb daarover al overlegd met de afdeling. Zij vond de door de heer Overbosch genoemde € 40.000 een goede slag in de richting.

Wij begrijpen op zich de gedachte achter motie 050. Letterlijk is een motie een uitspraak van de raad, maar het vergt wat ons betreft toch wel even wat rekenkracht en even kijken hoe het precies zit in het verschuiven tussen huurders en eigenaren. We willen toch even op papier gaan zetten wat daar de precieze gevolgen van zijn, zodat de raad later kan besluiten of de raad dit daadwerkelijk wil gaan doen.

Dit was het. Ik maak snel plaats voor andere mensen uit het college.

Wethouder **Rasch**: Voorzitter. Wethouder Binnendijk was zo lekker bezig dat ik mij afvraag waarom hij de ene vraag die voor mij open bleef, niet zelf heeft beantwoord, want hij zat

helemaal in het tempo van: ontraden, ontraden, ontraden. Daar past amendement 018 ook in, maar ik wil daar wel een kleine toelichting bij geven. Wij verlagen het onderhoudsbudget van niveau B naar niveau C. Dat is al een aanzienlijke bezuiniging en besparing. We kunnen het ten opzichte van de provinciale toezichthouder niet verantwoorden om daar nu een bedrag aan toe te voegen zonder precies te weten hoe we dat moeten onderbouwen. Vandaar: ontraden.

Wethouder **Mol**: Voorzitter. Ik wil nog even waardering uitspreken voor de enorme berg huiswerk dat alle partijen hebben gemaakt om deze moties en amendementen aan het papier toe te vertrouwen, want het ziet er qua onderbouwing allemaal naar uit dat er heel veel uren werk in hebben gezeten.

Slechts een paar moties en amendementen hebben betrekking op mijn portefeuille. Ik zal ze even langslopen. Amendement 012 van GroenLinks, de SP en de PvdA gaat over het Arbeidsmarktoffensief. Ik snap de in het amendement uitgesproken zorg. Ik hoop dat ik daar in de beantwoording van de vragen een goede reactie op heb kunnen geven. Dit heeft dus eigenlijk niet zozeer met een inhoudelijk verschil van inzicht te maken. Het is gewoon echt een technische handeling: we moeten een klap geven op dit bedrag. De evaluatie staat volgende maand echter natuurlijk nog wel op de agenda. Met uw welnemen willen wij dit amendement dus ontraden.

In amendement 014 wordt een uitspraak gedaan over het afwachten van de uitkomsten van de armoedeconferentie en het voorstel voor dekking daarvan. Volgens mij heb ik deze toezegging gedaan: als we zien welke gezinnen of eenpersoonshuishoudens waaraan toe zijn en als we zien dat er noodzaak is tot besteding van die Klijnsmagelden en tot herprioritering van de middelen die we op dit moment binnen het minimabeleid hebben – ik denk dat we die noodzaak met z'n allen wel zien – gaat dat sowieso gebeuren. Ik zou dit amendement dus willen ontraden, in die zin dat het overbodig is. Er komt een voorstel voor, maar ik ben wel blij dat u er scherp op bent dat we daar iets mee doen.

Op het amendement van D66 over de investeringen in het centrum ben ik in mijn termijn volgens mij al uitgebreid ingegaan. Die zouden wij ook willen ontraden.

Amendement 021 van de PvdA gaat over de bezuinigingen op het gebied van de Wmo. Ik hoop dat ik door een aantal van deze maatregelen in een groter perspectief te zetten en aan te geven welke denklijn daarachter zit, bij de heer Overbosch de zorgen heb kunnen wegnemen over de effecten van deze bezuinigingen voor de groepen waarvoor we dit doen. Ook dit amendement zou ik dus willen ontraden.

Amendement 022 gaat over een onderwerp dat we nog niet met elkaar hebben besproken, namelijk de kinderboerderij. Er staat dat het continueren van de kinderboerderij gebaat is bij een geleidelijk pad van de afname van de subsidie en het voorgestelde besluit is om de in de ontwerpmeerjarenbegroting opgenomen bezuiniging ten bedrage van € 58.000 terug te

brengen tot € 45.000. Wij hebben hier een vrij uitgebreide discussie met elkaar over gehad. In het licht van de situatie waar Voorschoten nu in zit, zijn wij van mening dat de kinderboerderij geen gemeentelijke kerntaak is, überhaupt geen gemeentelijke taak, maar we hebben in Voorschoten een mooi stukje grond met een mooi gebouw erop en we hebben op dit moment iemand die dat goed exploiteert. De kinderboerderij wordt veel bezocht. Ik weet niet of u het al hebt ontvangen, maar we hebben onze uiterste best gedaan om ervoor te zorgen dat u voor deze begrotingsraad de evaluatie van de kinderboerderij zou ontvangen. We hebben in de begroting uiteindelijk geen bedrag van nul, maar een soort basisbedrag van € 15.000 opgenomen en wij zijn nu zowel hier intern als met de kinderboerderij in gesprek om te verkennen welke andere mogelijkheden er zijn om activiteiten te ontplooiën op de kinderboerderij of om de kinderboerderij misschien te combineren met andere activiteiten. Daar komen nogal wat hobbels bij kijken. Er zijn heel veel interessante combinaties mogelijk. Op zo'n mooie plek zou je eigenlijk ook de combinatie met zorg – dagverblijf of beschut werk – willen uitbreiden en willen bekijken of er voor de huidige uitbaatster andere manieren zijn om andere inkomsten erbij te verwerven. Het contract met de kinderboerderij loopt nog twee jaar. In de begroting houden wij nog twee jaar vast aan onze huidige bijdrage en wij willen die tijd ook gewoon pakken om met elkaar te bekijken of we kunnen komen tot een andere invulling en een ander verdienmodel voor de kinderboerderij.

De heer **Overbosch** (PvdA): De wethouder zei dat dit geen gemeentelijke kerntaak is, maar ik zou de gemeenteraad in herinnering willen roepen dat in 2012, toen dit onderwerp op de agenda stond, een amendement van de PvdA is aangenomen waarin deze gemeenteraad heel nadrukkelijk heeft uitgesproken dat bij de privatisering van die kinderboerderij de gemeente altijd een zekere verantwoordelijkheid zou houden. Ik vind het van belang dat in deze discussie, ook over de evaluatie en de mogelijkheden die u onderzoekt, dit belangrijke en principiële uitgangspunt duidelijk overeind blijft en ook door u, wethouder, wordt geaccepteerd.

Wethouder **Mol**: In het licht van de situatie waar Voorschoten nu in zit, moeten we de taken die we uitvoeren, gewoon heroverwegen. Ik vind het helemaal niet zo gek om dan met elkaar uit te spreken dat het hebben van een kinderboerderij geen gemeentelijke taak is. Uit de evaluatie blijkt dat we op dit moment gewoon een fantastische kinderboerderij hebben. Het ziet er allemaal tiptop uit. Hij kost ons per jaar € 73.000. Dat is best veel geld en wij hebben als college gezegd dat een kinderboerderij, bij alles wat wij nu doen, eigenlijk niet meer bij het gemeentelijke takenpakket hoort, maar als we zo'n fantastische voorziening hebben op die locatie, willen wij als college echt ons best doen om te kijken of daar een andere invulling mogelijk is, met behoud van de functie van kinderboerderij, mits het goed past bij alle activiteiten die eromheen gebeuren. U weet dat Van der Valk daar allerlei dingen aan het doen is. We hebben daar vlakbij ook Jansland, dat heel goede dingen doet. Als uw vraag aan het college is om zijn uiterste best te doen om te bekijken wat er mogelijk is om de kinderboerderij te combineren met andere functies en slimme combinaties en verbindingen

te maken en om daarover te overleggen, zijn we daartoe bereid. Dat doen we al. Ik hoop dat ik daarmee een beetje tegemoetkom aan uw verzoek.

De **voorzitter**: Er ligt nog één motie, motie 044 over de aansturing van de Werkorganisatie. Ook daarvoor zou ik het woord "sympathiek" willen gebruiken, maar ik zou de motie verder willen ontraden, omdat er ook uitspraken in staan die betrekking hebben op Wassenaar. Het lijkt ons niet netjes om daar hier in deze raad een besluit over te nemen. Ik zou de motie dus willen ontraden, maar ik heb daar in mijn toelichting al het nodige over gezegd.

De heer **Overbosch** (PvdA): Mag ik, voordat u afsluit, nog even een algemene opmerking maken over de wijze waarop van de kant van het college is gereageerd op de moties, de amendementen en de andere inbreng? Ik moet zelf ook vaak lachen om de grappen van wethouder Binnendijk, maar het is hier geen cabaretzaal. Ik zou het college toch willen verzoeken om bij dit soort zaken, die echt ongelooflijk belangrijk zijn, gewoon een normale serieuze toon aan te slaan.

De **voorzitter**: Mijnheer Overbosch, er is geen moment geweest waarop ik het idee had dat de wethouder uw raad niet serieus nam in de belangrijke discussie die wij vandaag met elkaar voeren. Af en toe een keer lachen is ook helemaal niet verkeerd. Dat haalt ook een stukje van de spanning weg en er wordt op een ander moment weer serieus mee omgegaan. Ik snap uw opmerking en ik ben het er soms, op andere momenten, ook helemaal mee eens. Ik vond de opmerking van de wethouder in de richting van de heer Von der Assen ook een beetje over het randje gaan, maar ik heb gekeken en ik zag hem niet heel erg rood aanlopen. Dat ging dus ook goed, maar we hebben elkaar verstaan; ik denk dat we dat als college en ook als raad hebben gedaan.

Ik wil nu een ordevoorstel doen. Er staat nu eigenlijk een korte schorsing gepland om u voor te bereiden op de tweede termijn, maar gelet op de geuren heb ik het idee dat het verstandiger is om nu eerst het uur met elkaar te gebruiken om met elkaar te eten en dan de tweede termijn te starten. U kent inmiddels de input vanuit het college over alle moties en dergelijke. Daar kunt u zich in uw fractie over beraden.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Ik doe een ordevoorstel. Er zijn twee fracties zonder resterende spreektijd. Ik neem zomaar aan dat de fracties van de SP en de PvdA in de tweede termijn nog wel iets willen zeggen. Ik vind ook dat een begrotingsbehandeling dat vraagt. Ook het college heeft nog maar drie minuten en GroenLinks heeft nog maar twee minuten. Ik zou daarom willen voorstellen om aan eenieder vijf minuten spreektijd te geven. Dan kan iedereen nog iets doen. Dan zijn we niet om 20.00 uur thuis; dat wordt iets later, maar de leden van het presidium moeten na deze vergadering toch nog even achterblijven. Als het zo geregeld kan worden, hebben we allemaal de gelegenheid om nog iets te zeggen, maar dan word ik wel streng: als de spreektijd op is, is die op. Elke fractie krijgt er dus vijf minuten bij. ONS

Voorschoten heeft dat niet echt nodig, want dat zit er ruim in, maar de fracties van GroenLinks, de SP en de PvdA kunnen dit best gebruiken, evenals het college. Het college moet in feite altijd alles beantwoorden en duikt vaker in de min, maar dat is een ander probleem. Daar moeten we het op een ander moment eens over hebben.

We hebben de eerste termijn gehad. U hebt de beantwoording gehoord van het college en hebt een reactie gekregen op de amendementen en de moties. Voor, tijdens of na de maaltijd hebt u met elkaar kunnen overleggen over wat u met die antwoorden doet en wat u wilt en of u nog aanvullende vragen wilt stellen. Ik stel voor om de tweede termijn zowel te gebruiken als reactietermijn maar ook om aan te geven wat u doet met de amendementen en de moties, zodat het college daarna nog kan reageren. Daarna kunnen we over de amendementen en de moties gaan stemmen. Dan doen we het dus in één pakket, alles in één keer. Anders hadden we voor de maaltijd eerst nog een inhoudelijke reactie gekregen op de beantwoording en dan pas de tweede termijn. Dat probeer ik nu in één keer te doen. We gaan gewoon beginnen en u hebt vijf minuten voor uw hele verhaal; niet het CDA en de VVD, want die hebben tien minuten. Zullen we het zo doen? Is dat genoeg? Zo niet, dan kunnen we tijdens de rit altijd nog iets anders bedenken; daar ben ik overigens geen groot voorstander van. We gaan gewoon beginnen.

8.3. Inhoudelijke beraadslaging over Programmabegroting 2018–2021 – tweede termijn raad

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Ik dank het college voor de uitgebreide beantwoording. Ik zal er een paar dingen uit halen waar wij blij mee zijn, ten eerste de toezegging over de planning van het onderhoud, zodat we volgend jaar strak weten wat er precies allemaal gaat gebeuren. Dan kunnen we daar, waar dat nodig is, op terugkomen. We zijn ook blij met de uitleg over een aantal dingen die nu als bezuiniging ingevoerd zijn, maar die we meer moeten zien als een nieuwe invulling. Ook gelet op onze eerste inbreng zijn wij natuurlijk blij dat we daar op sommige punten al vergevorderd mee zijn. Wethouder Mol legde bijvoorbeeld uit dat hij op het punt van het vervoer al relatief ver is. Hij is nog niet helemaal bij de oplossing, maar is wel bezig met een aantal dingen die op dat punt tot een oplossing gaan leiden. Dat vinden wij zeer prettig. Ook het op gang komen van de gesprekken met de scholen is een stukje vernieuwing waarmee een aantal functies gecombineerd kunnen worden, zodat er inderdaad een opvang is als het cultureel centrum dichtgaat. Er gaan nog een aantal dingen besproken worden. We hebben het uitgebreid gehad over de Klijnsmagelden.

Wij zijn u erkentelijk voor de beantwoording over de zaken op het gebied van de veiligheid. Daar komen we nog op terug. Er is ook uitgebreid gesproken over de Werkorganisatie en de aanpassingen en verbeteringen die daarin plaats gaan vinden.

We danken de wethouder van Financiën voor zijn uitleg over het toezicht, wat er gebeurt als het toezicht zou blijven en welke keuzes we op dit moment hebben als je het toezicht weg

wilt hebben. Over het algemeen kunnen wij zeggen dat wij de begroting zoals die voorligt, steunen. In de totale afweging vinden wij het een eerlijk pakket, met als hoofddoel om dat toezicht eraf te halen. Dat is op zich echter niet het doel dat we uiteindelijk willen bereiken. Met het verdwijnen van het toezicht staat Voorschoten weer op eigen benen. Dat vinden wij een belangrijk uitgangspunt, zodat we weer keuzes kunnen maken en de vernieuwing op een aantal punten daadwerkelijk door kunnen voeren. Als dat niet gebeurt, zouden wij niet zo heel goed weten hoe we het aan mensen moeten uitleggen als het toezicht blijft.

Eigenlijk heb ik niet zoveel opmerkingen over de reacties van de partijen, want dan gaan we weer kleine discussietjes houden over woorden. Ik denk dat dat niet meer hoeft. Ik kom dus meteen al bij de amendementen en de moties. Wij hebben ze allemaal doorgenomen. Wij zijn tot dezelfde conclusies gekomen als het college. Dat zeg ik niet om me er makkelijk van af te maken. Nogmaals, wij achten de begroting als basis zeer belangrijk voor de toekomst van Voorschoten en hopelijk verdwijnt dan het toezicht. Daar geloven wij in. Dan kunnen wij een aantal dingen oppakken en anders gaan uitvoeren. Vooral een aantal amendementen en ook een paar moties gaan eigenlijk in tegen dat beeld, dat wij graag willen. Die kunnen wij dus niet steunen. Nogmaals, dat is eigenlijk conform wat het college ook al aangaf. Een aantal amendementen en moties zijn overbodig; ook dat is gezegd. Een amendement waarmee nog meer geschrappt wordt op beheer, kunnen ook wij niet volgen, want daar wordt al een flink bezuinigingsbedrag gehaald. Daar gaan wij niet nog eens overheen.

De door ons mede-ingediende motie 050 gaat over de omzetting van de rioolheffing. We hebben de beantwoording van het college gevolgd. Dat vonden wij een heel sympathieke beantwoording, maar dat betekent dat wij die motie wel gewoon handhaven. Wij wachten af wat daaruit komt. De wethouder heeft toegezegd dat hij daar de komende tijd nog aan gaat rekenen en gaat bekijken hoe dit allemaal in zijn werk gaat. Wij geloven erin dat dit zou moeten kunnen. Wij hopen dus dat dat ook uit die berekening komt. Dat levert ons natuurlijk ook ruimte op voor motie 049 over de taskforce. Als motie 050 kan en dat geld oplevert, ben je er relatief gauw uit met de financiering van die taskforce. Anders komen we er natuurlijk iets onhandiger uit, want dan zouden we het college ook aan het denken moeten zetten om die ruimte te vinden. Daar hebben we wel enkele suggesties voor, maar we wachten even af wat de komende tijd gaat brengen. Alleen waar nodig zullen wij suggesties geven voor de verdere onderbouwing.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Even voor het goede begrip: betekent dit dat de VVD nog wel ruimte ziet in de begroting om dit te dekken?

De heer **Van den Dool** (VVD): Dat is vooruitdenken. Wij denken dat met deze financiële basis een aantal dingen in de toekomst makkelijker zullen gaan. Wij gaan een enorm bedrag sparen. Dat betekent dat wij minder rente hoeven te betalen. Ik kan het bedrag ook niet noemen en het gaat pas ergens in 2021 of 2022 in. Er komt met deze begroting uiteraard wel ruimte – daarom steunen we haar ook – maar die ruimte gaan wij niet nu al benutten. Dat mag ook niet. Daar staan wij ook achter. Een van de regels is dat wij daar niet nu al op

ingaan door daar bedragen aan te hangen en dat geld vervolgens nu al meteen weer weg te stoppen. Dat is namelijk precies de houding die wij niet meer moeten tonen. We hebben hier 34 moties en amendementen die allerlei wijzigingen en dingen willen, maar voor een deel is dat toch ook weer een onderdeel van het gedrag. Je moet zelf je eigen gedrag bepalen, maar wij vinden dat een aantal dingen niet horen bij het gedrag dat je bij deze begroting, onder het toezicht, eigenlijk zou moeten laten zien. Vandaar dat wij een aantal dingen ook om die reden niet zullen steunen, maar wel de begroting zoals die er ligt.

Een aantal moties zullen wij zeker steunen omdat we die mede-indienen, bijvoorbeeld over het instellen van een taskforce. Wij zijn benieuwd waar het college mee komt en hoe het met het plan van aanpak gaat. Met het omzetten van de rioolheffing naar een eigenaarsheffing hopen wij een bepaalde ruimte te creëren die we ook nog extra kunnen inzetten. Tenminste, dat is op dit moment geld naast de begroting. Daar kun je dus op zich, als dat kan, wel rekening mee houden. Wij komen dan terug op hoe we dat zullen gaan besteden, maar dat hangt af van de vernieuwing op een heleboel punten, die eerst nog moet worden doorgevoerd. We moeten eerst bekijken hoe we het anders neer kunnen zetten. Dan pas kunnen we bekijken welk bedrag daarbij hoort en hoe we dat gaan financieren. Zo staat het ook in de begroting. Wij geloven daarin en wij steunen dat. Wij spreken ook het vertrouwen uit dat het college dit zo gaat uitvoeren.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Geloof en vertrouwen zijn mooi, maar wanneer zou u die taskforce dan willen instellen? Dat is nog even een informatieve vraag.

De heer **Van den Dool** (VVD): Dat hebben wij in de motie verwoord. Wij hebben daar flink over nagedacht en wij vragen het college om een plan van aanpak te maken voor de taskforce en om daarover terug te koppelen in de commissie M&S; dat zal in januari zijn. Er zijn vele ideeën over hoe dit precies zit, maar wij vonden het uiteindelijk toch het handigst om het college daaraan sturing te laten geven. Er staat ook het woord "onafhankelijk" in. Dat heeft ook te maken met wie erin zouden moeten komen en hoe zo'n taskforce zou moeten opereren, maar uiteindelijk hebben wij gezegd: wij wachten dat plan van aanpak van het college af.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): De laatste vraag, hoor. Ik probeer het te begrijpen; misschien komt het door de vermoeidheid, maar vanaf wanneer zou die € 40.000 dan beschikbaar moeten zijn voor de taskforce? Is daar enig idee over?

De **voorzitter**: Ik help u even. Ik denk dat u even af moet wachten wat het college daarover nog te melden heeft.

De heer **Van den Dool** (VVD): Ja, dat klopt. Het college gaf ook maar een ruwe schatting dat het € 40.000 zou zijn. Dat weet verder ook nog niemand precies. Ik denk dat een onderdeel van het plan van aanpak zal zijn welk daadwerkelijk bedrag hieraan zou moeten worden gehangen. Dan komen we daarop terug.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Eerst onze hartelijke dank voor de beantwoording van onze vragen en de discussie die dat met zich mee heeft gebracht.

Wij kunnen ons vinden in het voorstel zoals het nu gepresenteerd is en we steunen de begroting. De heer Van den Dool gaf het al aan en wij denken eigenlijk in diezelfde richting. Wat van belang is, is dat we eerst onder dat toezicht vandaan komen. In alle moties en amendementen wordt daarop vooruitgekeken, maar we moeten eerst onder dat toezicht vandaan en dan pas weer verder.

We hebben nog wel twee vraagjes, bijvoorbeeld over het onderzoek naar parkeren; dat is motie 033. We zijn heel benieuwd hoe dat eruit gaat zien, want we vinden het belangrijk om die lijn toch goed onderzocht te krijgen.

Ik heb nog een tweede vraagje. Misschien is het aan mijn aandacht ontsnapt, maar worden de notulen van de raad straks nog wel of niet meer gemaakt? Of zit dat in het totale pakket, zoals dat wordt voorgelegd? Ik ben benieuwd hoe we daarin staan, want dat vind ik wel belangrijk.

Daarnaast kunnen we ons vinden in de opstelling van het college ten aanzien van alle moties en amendementen. Onze eigen moties willen wij terugnemen, behoudens natuurlijk de moties over het zwembad, de fair trade en het installeren van de taskforce.

De **voorzitter**: Kunt u voor de notulen maar ook voor de griffier, om het wat handiger te maken, de nummers aangeven van de moties die u intrekt?

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Ja, dat kan ik doen. Het gaat daarbij allereerst om de motie over het onderhoudsbeleid.

De **voorzitter**: Het nummer.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Het zijn de moties 034, 035 en 036. Ten aanzien van motie 037 is een toezegging gedaan. Motie 038 is overbodig; ook die trekken we dus in.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Voorzitter. We moeten na deze avond aan de slag als Voorschoten om naar een betere toekomst, een beter beheer, redelijke lasten voor de burger en het veranderen van de gemeentelijke rol te gaan, zonder daarbij onze voorzieningen te zwaar te belasten.

We hebben de voorstellen allemaal gelezen en we hebben de antwoorden van het college gehoord. We zullen met de begroting instemmen. Ik heb nog wel een paar opmerkingen over een aantal amendementen en moties. We hebben het al even gehad over het reserveren van geld voor het zwembad, de € 40.000 die genoemd is. Daar krijgen we straks een antwoord

op, maar dit is wel heel belangrijk om in ieder geval het proces van het behoud van het zwembad in Voorschoten op gang te brengen. Dit is echt een heel belangrijke basis om te komen tot de opmerking die ik eerder maakte: het gaat er niet om of we zwemmen maar hoe we gaan zwemmen. Dat is het belangrijkste wat er is.

Ik heb ook een opmerking over de € 96.000, dus over amendement 015. We steunen het amendement niet, maar we hebben wel flinke kritiek. We hebben nog geen kritiek op de besteding van het bedrag, want we weten niet wat het bedrag inhoudt als het gaat om de uitvoering die in het dorp gaat plaatsvinden. Wij vragen de wethouder wel om duidelijk te zijn, de raad nog een keer duidelijk te maken wat met die € 96.000 gaat gebeuren en om dat terug te koppelen naar de raad. Dit wil voor ons niet zeggen dat die € 96.000 het bedrag wordt. Het kan ook lager, maar we willen dus een duidelijk beeld hebben van wat er met het bedrag gaat gebeuren.

De notulen van de raad zijn al genoemd. Dat is ook voor ons een belangrijk punt. We hebben vanavond al een paar keer gezien dat het belangrijk is dat we terug kunnen kijken in verslagen en dat de notulen onderdeel uitmaken van de besluitvorming.

De motie over de gemeentesecretaris zal ik toch in stemming laten brengen. Dat heeft vooral te maken met het feit dat ik goed onderzocht wil hebben of dit mogelijk is of niet. Het is een motie en er wordt dus "opgeroepen tot". U hebt al gezegd wat u ermee gaat doen. We willen in het voorjaar graag een terugkoppeling hebben over de vraag of dit mogelijk is of niet en over wat er dan gebeurt met de aansturing van de Werkorganisatie. Dat moet er dus op gericht zijn dat we niet een driehoofdige leiding krijgen, want dan wordt het nog ingewikkelder. Het moet er ook voor zorgen dat wij als Voorschoten en Wassenaar gezamenlijk en eenduidig de Werkorganisatie gaan aansturen. Het zou mooi zijn als dat vanuit één persoon gebeurt. Het moet ook leiden tot een beter functionerende Werkorganisatie.

We hebben een toelichting gekregen op de bezuinigingen op de Wmo. We hebben een wethouder die het heel goed kan uitleggen. Wij zijn erg kritisch over deze onderdelen, maar we geven de wethouder het voordeel van de twijfel. Ik weet niet of dit een motie of een amendement is, maar we zullen dit niet steunen. We gaan ervan uit dat de wethouder met een goede terugkoppeling komt, de door hem gegeven uitleg uitwerkt in een plan van aanpak en ons daarmee geruststelt dat in ieder geval deze voorzieningen goed op orde blijven.

De heer **Van der Meij** (D66): Mevrouw de voorzitter. Wij zijn toch wel teleurgesteld vandaag. Waarom? Er is aan de kant van de oppositie heel goed berekend. Laat ik het in de kern samenvatten: alle punten die links en rechts genoemd zijn, komen terug in amendement 018. In plaats van dat inzet wordt beloofd, krijgen we nu het beeld dat er niets kan of dat daar wel een excuus voor is. Dat vinden wij heel teleurstellend. Dat betekent dat wij een hoofdelijke stemming vragen over de begroting. Ik kan alvast melden dat er twee

opvattingen heersen. Wij geven elk fractielid bij ons volledige eigen verantwoordelijkheid en keuzevrijheid om een keuze te maken over deze begroting. Dat past binnen de manier waarop wij als D66 met elkaar werken. Dat is dus geen kwestie van fractiediscipline, maar van een persoonlijke keuze, waar raadsleden voor zijn gekozen en die zij ook duidelijk naar voren zullen brengen.

Ik heb een vraag over amendement 016. Wij hebben gevraagd om een soort heffing tussen de ozb niet-woningen en de ozb wel-woningen. Daarvan is toegezegd dat dat nog uitgerekend zal worden voordat de belastingverordeningen komen. Althans, dat is mijn vertaling van de toezegging. Mag ik daaruit concluderen dat er wel sprake zal zijn van het verhogen van de ozb voor niet-woningen en van het verlagen met een gelijksoortig bedrag van de ozb voor woningen, zodat we toch in ieder geval nog een klein stukje voor onze inwoners kunnen doen?

Wij hebben het antwoord van de burgemeester gehoord over de taskforce en het betrekken van de burgers. Ook dat vinden wij een teleurstellende mededeling. Wij vinden namelijk dat je in deze tijden vertrouwen kunt winnen door vertrouwen te geven. Ook gelet op alle brieven, e-mails en stukken die aan ons worden gestuurd en die we allemaal lezen, vinden wij het betrekken van de burgers zo essentieel voor het openbaar bestuur dat wij als D66 dit als partij zelf zullen gaan doen als het college dit niet oppakt; ik neem op dit moment even aan dat het college dit niet oppakt.

Onze motie 041 over de taskforce voor Het Wedde is eigenlijk hetzelfde als motie 049 over zwembad Het Wedde. Wij vinden het niet nodig om dingen dubbel te doen. Wij trekken hierbij motie 041 dus in, maar dat is dan ook het enige wat wij intrekken. Ik zie iedereen instemmend knikken. Ik hoop dat de instemmende knikken ook gelden voor onze moties, wanneer zij straks allemaal in stemming worden gebracht.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Ook wij bedanken het college voor alle antwoorden en de heldere uitleg. We kunnen verschillend denken over zaken, maar we hebben wel een goede uitleg gekregen. Dat is mooi.

Ik wil een paar opmerkingen maken over de moties en amendementen en daarnaast over de amendementen van GroenLinks; wij hebben geen moties. Ik weet niet meer precies wie wat gezegd heeft, maar op een bepaald moment ging het over de sluiting van het cultureel centrum: als dat dichtgaat, gaat een gesprek met de scholen plaatsvinden over de vraag of verengingen daar terecht kunnen. Hoe zeker is het dat dat kan? We hebben het over geld en over zekerheden, maar het gaat natuurlijk ook om een maatschappij, om een wereld waarin mogelijkheden zijn. Wij begrepen dat bijvoorbeeld de Britse School nu al heel druk bezet is. In hoeverre is onderzocht of dit inderdaad een optie is?

Wij maken ons toch een beetje zorgen over de dekking van € 40.000 voor de taskforce voor het zwembad – daar heb ik het zojuist al over gehad – maar ook over de Klijnsmagelden. Als dat geld nodig is, komt het er, maar hoe wordt dat gedekt?

Bij de Wmo-hulpmiddelen en vervoer is er een tendens naar minder uitgaven, maar aan de hand van de keukentafelgesprekken en zeker met de vergrijzing in gedachte zou het best zo kunnen zijn dat er juist meer moet worden uitgegeven en dat deze bezuiniging dus niet mogelijk is. Wat gebeurt er dan? Als je een heel solide begroting wilt maken, zou je ook daar antwoord op moeten hebben; dat antwoord zouden we dus heel graag willen hebben.

Wat het geld voor het centrum betreft heeft het CDA mij de woorden uit de mond gehaald, maar onze conclusie is net wat anders: wij blijven steunen dat dat geld geschrapt wordt, niet omdat we het centrum dat geld niet gunnen maar omdat er een afweging is met andere uitgaven, die nog veel zwaarder op mensen kunnen drukken, en omdat nog helemaal niet duidelijk is waaraan het wordt uitgegeven.

We begrijpen de reactie op het punt van het Arbeidsmarktoffensief. We weten dat er besloten is om dat geld daaraan uit te geven. We hoeven er nu alleen maar een klap op te geven, maar als we die klap weglaten, hebben we toch weer heel wat geld erbij om te besteden om ergens noden te verlichten. We hebben ook altijd gevraagd wat het effect precies is. Ook dat amendement handhaven wij, om die reden.

Wij handhaven ook ons eigen grote amendement. Als je als gemeenteraad gezamenlijk fors besluit om een ander beleid te voeren en als je daarin eensgezindheid kunt verkrijgen, dan is dat mogelijk. Juist dat is ook realisatiekracht. Daarbij hebben we ook al gewezen op het belang van die andere realisatiekracht, in de samenleving. Ook dat amendement handhaven wij dus.

Zoals altijd wil ik ook nu weer uitspreken dat de raadsnotulen zó superbelangrijk zijn. Ik heb dat zó vaak ervaren. Die moeten we niet laten schieten.

De heer **Overbosch** (PvdA): Ik heb u nog niet gehoord over amendement 014 over de Klijnsmagelden.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Dat blijft staan.

De heer **Van den Dool** (VVD): Ook mevrouw Lamers noemde de raadsnotulen. Volgens mij hebben bijna alle fracties gezegd dat zij die belangrijk vinden. Ik merk op, misschien ook een beetje tegen u als voorzitter, dat zij nergens apart worden genoemd. Ze staan wel ergens in. Als we de raadsnotulen willen behouden, is het dan belangrijk dat we dat apart gaan opschrijven of dat we van datgene waar zij in staan, zeggen: dat deel van de motie of het amendement steunen we wel maar de rest niet? Wat is op dat punt het handigste?

De **voorzitter**: Dat is even een praktisch ding waarvan we even ambtelijk moeten bekijken hoe we dit erin moeten fietsen, om het onparlementair te zeggen. Als je delen gaat gebruiken, valt de balans immers ook weg.

De heer **Maassen** (SP): Ik meen in de eerste termijn van wethouder Binnendijk een voorzichtige toezegging te hebben gehoord om daar open voor te staan en daar dekking voor te gaan zoeken. Is het misschien een optie om dit zo als toezegging van het college mee te nemen?

De **voorzitter**: Dat kan, op voorwaarde dat u dan niet komt met andere dingen waarvan u zegt: kan dat ook nog even meegenomen worden omdat er nog dekking voor gevonden gaat worden? Dat is nou net het stukje discipline waarvan gezegd is dat we dat niet moeten doen.

De heer **Maassen** (SP): Volgens mij had ik daar een mooie vergelijking voor.

De **voorzitter**: Ja. Het gaat bij de raadsnotulen om een bedrag van € 10.000. U bent er allemaal van overtuigd dat u de raadsnotulen wilt handhaven. Je kunt het ook nog hebben over de vraag: in hoeverre? Moet het alleen bij de raad, moet het ook bij de commissies, moet het ook bij andere overleggen? Daar komen we later op terug. Het feit blijft dat de raad dit gezegd heeft. Ik denk dat we dit kunnen parkeren aan de hand van de toezegging van de wethouder dat we voor dat bedrag wellicht nog ruimte kunnen vinden, maar dat moet ik straks in de schorsing even terugkoppelen met de ambtelijke organisatie. Daar komen we uit.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Het interruptiedebatje van zojuist begon eigenlijk over het eerste punt dat ik op mijn lijstje had staan; dat hebben we dus al afgevinkt.

D66 maakte zojuist in de tweede termijn een opmerking over de verhouding tussen de ozb woningen en de ozb niet-woningen. Daar is ook een toezegging of een soort toezegging over gedaan. Het was niet helemaal helder, maar ik begreep dat het college heeft gezegd dat het nog gaat uitzoeken en uitrekenen of de ozb woningen en de ozb niet-woningen meer met elkaar in balans kunnen worden gebracht en welke percentages daar dan aan hangen. Dat is iets wat de SP als een van de onderdelen in amendement 011 heeft opgenomen. Volgens mij heeft D66 dit opgenomen in amendement 016. Heb ik goed begrepen dat er inderdaad een onderzoek komt? Ik herhaal ook een vraag, want het was zojuist niet helemaal duidelijk. Als het dit jaar nog voor de vaststelling van het lijstje met de belastingtarieven komt, dus voor de belastingverordeningen, kunnen we dit daar natuurlijk in meenemen. Dat zou ideaal zijn. Als dat echt onmogelijk is, laat dat ons dan weten. Dan is het ook iets wat we in de loop van komend jaar kunnen gebruiken voor de belastingverordeningen voor 2019, want dit is natuurlijk iets wat komend jaar speelt maar ook nog steeds in de jaren daarna. Het is dus niet iets wat het momentum kwijt is als de belastingverordeningen zijn vastgesteld. Dat is dus een toezegging waar ik de wethouder in ieder geval aan wil houden en ik wil graag nog wat meer duidelijkheid over de termijn waarbinnen dit kan.

Dan de amendementen en de moties. In amendement 011 biedt de SP een totaalpakket aan met maatregelen waarvan wij zeggen: deze maatregelen nemen we liever niet en daar zetten we als dekking andere maatregelen tegenover. Dat is natuurlijk een totaalpakket en er zitten heel veel maatregelen in die ook in andere amendementen aan de orde komen. Toevallig – dat gebeurt niet altijd – waren wij snel met het indienen van amendementen. Daardoor komt dit amendement van ons als eerste in stemming. Mocht het zo zijn dat deze raad niet in meerderheid instemt met dit amendement – ik kan me dat bijna niet voorstellen, maar stel nou dat dat zo is – dan zullen wij andere amendementen waarin vergelijkbare maatregelen worden voorgesteld, wel steunen. Zij doen misschien niet precies hetzelfde als wat wij willen, maar zij "denken" wel in dezelfde richting. Mits er dekking is, zullen wij dat soort amendementen dan steunen.

Ik zit even te kijken of ik nog iets over de moties wil zeggen. Nee, dat was het.

De heer **Overbosch** (PvdA): Voorzitter. Ik heb u in de aanloop naar dit debat een papieren brief gestuurd waarin ik heb aangegeven dat ik na de eerste termijn van de raad en het college zou beslissen of ik een totaalamendement zou indienen naar aanleiding van onze alternatieve begroting, net zoals de SP en GroenLinks dat hebben gedaan. Ik kan u nu meedelen dat ik daar op dit moment van afzie en verder ga opereren via de afzonderlijke amendementen, solitair of samen met anderen.

Ik ga nu de amendementen en moties langs. Amendement 014 hebben wij samen met GroenLinks ingediend. Dat handhaven wij. Amendement 020 van de PvdA willen wij iets wijzigen. In de tekst op de tweede bladzijde stellen wij voor om in afwachting van de besluitvorming over de adviezen die voortvloeien uit de drie daar genoemde punten, de bezuinigingen op het zwembad en het cultureel centrum te schrappen. Ik stel voor om dat element eruit te halen, want ik merk duidelijk dat daar geen meerderheid voor is in deze raad, maar wij willen wel graag een uitspraak over de € 40.000 die wij beschikbaar willen stellen voor het onderzoek naar het zwembad en ook over de € 40.000 voor het cultureel centrum.

Er is ook een beetje een verzuim van mij, want mevrouw Lamers vroeg naar ons voorstel om € 16.000 ter beschikking te stellen voor het project Taal en digitaal. Ik wil nog even heel kort zeggen dat ook de Algemene Rekenkamer een onderzoek heeft gedaan naar analfabetisme maar ook naar mensen die überhaupt heel veel moeite hebben met digitale hulpmiddelen en allerlei zaken die in onze participatiemaatschappij van groot belang zijn. Op Nederlands niveau gaat dat volgens de Algemene Rekenkamer om 2,5 miljoen mensen. Wij vinden dit zo'n belangrijk onderwerp om aan te pakken en om te proberen om dit te vertalen voor Voorschoten dat we dit amendement in gewijzigde vorm willen handhaven.

Amendement 025 van de PvdA gaat over de notulen van de raadsvergadering. Ik begrijp dat een meerderheid zegt dat we de notulen van de raadsvergadering houden. Daar ben ik zeer

blij mee, maar ik heb eigenlijk toch niet goed in beeld hoe dat dan gedekt moet worden. Wat voor mij overeind blijft staan, is dat in de begroting zoals die voorligt, het aantal commissieleden teruggaat van drie naar één. Ons voorstel is: van drie naar twee, mede gelet op de kleine fracties. Ik heb de indruk dat dat element een beetje ondergesneeuwd is geraakt. We willen daar dus nog wel graag over praten.

Wat motie 032 betreft: wij vinden het toch van belang dat het punt van de kostendekkende leges goed in kaart wordt gebracht. Ik begrijp eigenlijk ook dat het college daar positief op heeft gereageerd.

De heer **Maassen** (SP): Dat was een van de twee opmerkingen die ik in mijn termijn vergat te maken. Aangezien de heer Overbosch deze motie van ons tweeën nog even ter sprake brengt, vraag ik hoe wij een positief advies van het college moeten zien. Is dat overnemen van de motie of is dat in stemming brengen? O, sorry, dat wilde de heer Overbosch ook vragen. Excuus.

De heer **Overbosch** (PvdA): Als het overnemen is, is dat helder, maar dan is het wel plezierig om dat later weer in de notulen terug te kunnen vinden.

Over motie 047 over de beleidsnotitie over heffingen hoorde ik de wethouder zeggen: u zadelt ons dan op met een hele bult werk, enzovoort. Tegelijkertijd hoor ik in de discussie zeggen dat al deze onderwerpen hier natuurlijk wel – zo zou ik het bijna willen zeggen – op een fatsoenlijke manier besproken en behandeld moeten kunnen worden. Dan gaat het om de toeristenbelasting maar ook om de reclamebelasting, waar ook allerlei beleidsmatige elementen aan vastzitten. Als je de rioolheffing wilt opleggen aan eigenaren, is het voor ons ook wel een punt dat we graag door het college uitgezocht willen hebben welke gevolgen dat dan heeft voor het kwijtscheldingsbeleid. Mensen die dat niet kunnen betalen, kunnen daar nu immers een beroep op doen. Wij zeggen niet zomaar dat wij daarmee akkoord gaan. Wat ook een rol speelt, is waarnaar ik ook in de schriftelijke vragenronde uitvoerig heb gevraagd, namelijk het gemeentelijk risicoprofiel: niet alleen de top 10-elementen zoals die in de begroting staan, maar ook het risicoprofiel dat ik heb aangedragen ten aanzien van de WODV en de mogelijkheid van ontvlechting.

De **voorzitter**: Mijnheer Overbosch, wilt u nu echt afronden?

De heer **Overbosch** (PvdA): Ik rond af, voorzitter.

De heer **Maassen** (SP): Ik was even niet georganiseerd in mijn termijn. Ik gaf al aan dat ik nog iets wilde vragen. Is het mogelijk dat ik nog één vraag aan het college stel?

De **voorzitter**: U hebt nog 1.45 minuut.

De heer **Maassen** (SP): Ik heb een vraag aan het college over motie 037 over overhangend groen. Het college heeft daar positief over geadviseerd. Mijn vraag is in hoeverre dat past bij het terugbrengen van het beheerniveau van B naar C.

De heer **Van den Dool** (VVD): Aan motie 032 over het onderzoek naar 100% kostendekkendheid van leges voor vergunningen willen wij graag koppelen dat dan ook gesproken wordt over hoe de vergunning wordt verleend. Ik kan een voorbeeld geven: als een vergunning voor een dakkapel wordt aangevraagd, hoeveel aandacht wil je daar dan aan geven? Als dat een enorm lange weg is, ga je natuurlijk wel heel veel geld betalen, maar dat is een fundamentele keuze over hoe je die vergunning gaat verlenen en wat het traject daartoe is.

De **voorzitter**: Dat is helder. De opmerking en de strekking van de motie zijn helder. Ik denk dat het college daar straks op zal terugkomen.

8.4. Inhoudelijke beraadslaging over Programmabegroting 2018–2021 – tweede termijn college

Wethouder **Rasch**: Voorzitter. Er is gevraagd in hoeverre er een relatie is tussen enerzijds het terugdringen van overhangend groen en het daarmee toegankelijk maken van openbare trottoirs en anderzijds het terugbrengen van niveau B naar niveau C. Die relatie is er op zich niet. Dit zouden wij ook positief benaderen als we niveau B hadden gehouden, want het groen is niet van de gemeente en is geen onderhoudspunt van de gemeente zelf. Daar zit de crux: wij spreken burgers aan op het minder toegankelijk maken van een openbaar trottoir.

De heer **Maassen** (SP): Het komt nu bij mij op dat het niet gaat om gemeentelijk onderhoud maar om tuintjes. De motie vraagt dus om mensen te vragen om het groen van hun tuintje niet te laten overhangen.

Wethouder **Rasch**: Ja, dat ziet u goed. Het gaat om tuinen die grenzen aan openbare ruimte en die de grens overschrijden en daarmee de openbare ruimte minder toegankelijk maken voor het publiek. Daar kunt u niet tegen zijn.

De heer **Maassen** (SP): Dat dacht ik ook van mijn amendement, maar daar denkt u toch anders over.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Als de wethouder toch bezig is, zou ik nog even willen meegeven dat er in het kader van de ontstening dan wel groen in die tuinen is.

De **voorzitter**: Dat was een cri de coeur, terecht. Ik hoor de heer Van den Dool "kunstgras" zeggen. Dat hoort op een hockeyveld, maar niet in een tuin.

Wethouder **Binnendijk**: Voorzitter. Ik heb nog een paar korte opmerkingen. Ik denk dat het goed is als wij als college inderdaad in januari met een soort plan van aanpak komen voor die taskforce. Ik denk ook dat het goed is als we in december al even spreken over een kort A4'tje over de opdracht en de kaders van die taskforce, zodat we er ook wat snelheid mee kunnen maken, want ik vind dat we de tijd ook moeten benutten. Zodra die kaders en de opdracht waarmee de taskforce aan de slag kan, zijn vastgesteld, kunnen wij € 40.000 incidenteel beschikbaar stellen. Mevrouw Lamers vroeg wanneer ik hiermee aan de slag wil. Ik wil hier eigenlijk zo snel mogelijk mee aan de slag, in de "trapsraket" die ik zojuist aangaf.

Motie 033 gaat over het onderzoek naar de parkeerbelasting. Ik begreep in de eerste termijn dat de heren naast mij van de ambtelijke organisatie hadden begrepen dat die belasting best wel € 50.000 op zou kunnen leveren. Ik was daar verrast door. We hebben dat even nagevraagd. Het levert alleen € 50.000 als u afziet van handhaving.

De heer **Maassen** (SP): Dat hebben ze mij niet verteld!

Wethouder **Binnendijk**: Mij wel. Wij blijven als college dus bij ons standpunt dat dit geen geld of in ieder geval geen significant geld gaat opleveren. Wij willen de motie dus toch afraden. Het kost werk en naar alle waarschijnlijkheid – we hebben daar al wat korte gedachten over ontwikkeld – gaat dit gewoon geen geld opleveren. Aan de andere kant is er wel een keerzijde: het zou het winkelend publiek niet stimuleren om naar Voorschoten te komen. Er zitten dus nadrukkelijk ook keerzijdes aan. Zeker ook omdat je handhaving echt nodig hebt om een goed parkeerbeleid te maken, denk ik: moeten we dit nou wel doen en moeten we daar nou heel veel onderzoek in steken?

De heer **Van der Meij** (D66): Mijnheer Binnendijk, een onderzoek betekent nog niet invoering. Op dit moment is voor ons de vraag wat de consequenties zijn. Als we die in beeld hebben en als daaruit blijkt of we ja of nee moeten zeggen, kunnen we altijd de discussie met elkaar voeren.

De heer **Maassen** (SP): Wat hier gebeurt, is eigenlijk illustratief voor de wijze waarop het altijd met dit onderwerp gaat. Elke keer als je ter sprake brengt hoeveel het kost, wat het oplevert en wat je eraan hebt, komt er mist. Tijdens een sessie met een aantal ambtenaren over de begroting hebben we wat verder doorgevraagd. Toen kwam het geluid van € 50.000. Daar werd niet bij verteld wat de wethouder er nu bij vertelt. En nu komt er dus weer nieuwe mist over een bedrag dat al dan niet zou kloppen. Dat is nou precies de reden waarom we een onderzoek willen. Dan staat het op papier, dan is de hele raad geïnformeerd en dan kunnen we een afweging maken: willen we het of niet?

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Aanvullend wijs ik erop dat er nog een ander aspect aan parkeerbelasting vastzit. In steden zoals Leiden wordt parkeerbelasting – of hoe het ook genoemd wordt – ingevoerd om ruimte te sparen in de stad door het autoverkeer te verminderen. Dat is echt iets wat we zullen moeten doen om het leefklimaat hier gezond te

houden. Dat is nog een ander aspect. Dat zou misschien ook kunnen worden betrokken bij het onderzoek dat gaat plaatsvinden. We kunnen dit ontkennen, maar het is gewoon heel belangrijk. Heel veel steden werken hieraan. Eigenlijk kun je ook zeggen dat het redelijk ongepast is om dan als dorp te zeggen "laat de auto's maar komen", terwijl buurgemeenten proberen om dat juist te ontmoedigen.

Wethouder **Binnendijk**: Ik was een beetje getriggerd door de opmerking in de eerste termijn dat het wel € 50.000 op zou kunnen leveren. Toen dacht ik bij mezelf: dat moeten we onderzoeken. Ik heb inmiddels begrepen dat daar een heel grote "maar" bij zit. Dan blijf ik bij het oorspronkelijke standpunt van het college dat we deze motie ontraden. U mag natuurlijk doen wat u wilt, maar wij ontraden deze motie.

De heer Van der Meij en de heer Maassen hebben het gehad over de ozb voor woningen en de ozb voor niet-woningen. Ik leg het even aan u voor. Als wij daar nog iets aan willen veranderen in het kader van de belastingverordeningen die in december in de raad komen, moeten we dat voor 15 november indienen. Dat is dus volgende week. Misschien kunnen we bij de griffie een paar dagen smokkelen en dergelijke, maar in principe is de deadline 15 november. Ik heb het nagevraagd en in theorie kan het, die berekeningen maken, maar ik heb in de eerste termijn ook gezegd dat ik graag zou willen bekijken wat de effecten zijn van die ozb voor niet-woningen. Welke effecten heeft dit op verenigingen en hoe zit dit precies in elkaar? Dat kan ik natuurlijk nooit voor 15 november combineren. Dat gaat niet. Ik moet daarom de heer Van der Meij lief aankijken, want het is zijn amendement. Ik begrijp heel goed wat hij wil, maar dan moet dat dus met een kale berekening gaan. Dan staat het gewoon pats-boem in de belastingverordening. Of we volgen de motie, zoals de heer Maassen ook zei; dan kunnen we daar meer tijd voor nemen en dan kunt u ook de afweging maken of u de gevolgen daadwerkelijk wilt.

De heer **Maassen** (SP): Even voor de duidelijkheid: op welke motie duidt de wethouder nu? Volgens mij ligt er geen motie. Ik vroeg of de wethouder de toezegging op die manier kan uitleggen.

Wethouder **Binnendijk**: Ik dacht dat er ook een motie was over de ozb voor woningen en niet-woningen, maar dan vergis ik me.

De heer **Overbosch** (PvdA): Er ligt in ieder geval amendement 024 van de PvdA, waarin wordt voorgesteld om de ozb niet met 8% te verhogen, zoals het college voorstelt, maar met 13%. Dat geeft volgens ons een meeropbrengst van € 47.000. Mijn vraag aan de wethouder is of dat heel ingewikkelde verhaal ook hierop van toepassing is. Dit is immers iets anders dan waar hij zojuist op antwoordde.

Wethouder **Binnendijk**: Dat is absoluut anders. Laat ik het zo zeggen: dat is absoluut minder verstrekkend. Toch zou ik ook dat graag willen begeleiden met een memo over hoe dit precies uitpakt. Ik denk met name aan de verenigingen, niet zozeer aan de bedrijven maar

met name aan de verenigingen. Zoals u ook in de begroting hebt gezien, hebben we al een behoorlijke operatie met betrekking tot de subsidies te gaan, ook met de verenigingen. Dat begint voor de helft in het jaar 2019, als eerste jaar, en dan volgt in 2020 het dubbele. Ik zou graag willen weten wat precies die effecten voor verenigingen zijn in het kader van de ozb voor niet-woningen, voordat u nu op stel en sprong pats-boem zo'n maatregel neemt, of het nou van 8% naar 13% gaat of dat het nog verder wordt opgetrokken. Ik denk dat ook de raad daarin geïnteresseerd is. Ik denk dat het misschien verstandig zou zijn om nog even te bezien wat daarvan de precieze neveneffecten zijn.

De heer **Van der Meij** (D66): Concreet gaat het om amendement 016 van D66. U vroeg of ik een kale berekening wil en of ik het amendement dan wil doorvoeren in 2017 of dat ik wat diepgang in het antwoord wil. Ik zou nog even een paar minuten schorsing willen vragen, ook voor overleg met de anderen die hetzelfde over deze ozb denken.

De **voorzitter**: We gaan zo nog even schorsen, maar als alles achter de rug is. Er is voorzien in een schorsing, zeker in dit licht, omdat dit vrij ingewikkeld is, maar als we eerst even alles afmaken, kunnen we daarna vijf minuten schorsen.

Wethouder **Binnendijk**: Ik ben in de huidige staat altijd voor schorsingen van vijf minuten, maar ik heb heel goede voornemens.

Met betrekking tot amendement 020 van de PvdA herhaal ik dat wij er natuurlijk voor zijn om die € 40.000 ter beschikking te stellen voor de taskforce voor het zwembad, maar dat wij toch tegen dat amendement zijn, omdat wij het niet eens zijn met de dekking. De dekking wordt immers gehaald uit de maatregelen voor het centrum. Die maatregelen staat het college juist voor.

Er zijn ook opmerkingen gemaakt over motie 032, maar die nemen wij in principe over. O ja, dat was de vraag; nu begrijp ik het ook weer. Die motie nemen wij als college over.

Met betrekking tot motie 047 kan ik het betoog van de heer Overbosch geheel volgen. Ik ben het in principe ook eens met wat hij wil. Ik had en, zoals ik in de eerste termijn al aangaf, heb nog steeds moeite met het tempo dat hij eist. Hij wil dit graag in het voorjaar van 2018 hebben. Ik denk dat we het snel eens zouden kunnen zijn als we iets met de termijn doen en als we ook dit bijvoorbeeld meenemen in de commissie P&C, zodat we daar afspraken maken over wat en hoe er uitgezocht moet worden. Ik kan natuurlijk niet tegen een goed financieel kader zijn, maar ik heb met name moeite met het tempo.

De heer **Overbosch** (PvdA): Ik heb voorjaar 2018 genoemd, omdat de burgemeester ook een pleidooi heeft gehouden om de Kadernota qua status op te tillen. Als je prioriteiten met elkaar bespreekt, zeker met een nieuwe gemeenteraad, moet je toch wel weten welke financiële consequenties dit onderwerp eventueel heeft. Daarom vind ik het zo van belang dat dit in het voorjaar van 2018 komt.

De heer **Van den Dool** (VVD): De wethouder zegt dat hij moeite heeft met het tijdsbestek, maar kan de wethouder ook uitleggen wat er inhoudelijk wordt bedoeld? Een andere motie gaat immers al over kostendekkendheid van de leges. Een andere motie gaat over de rioolheffing, die we anders gaan doen. Ik begrijp de motie inhoudelijk dus niet, maar misschien begrijpt de wethouder haar wel.

Wethouder **Binnendijk**: Volgens mij wil de heer Overbosch met name het beleidskader hebben, dus niet zozeer de invulling qua cijfers maar gewoon het beleidskader. Bij sommige dingen die hij noemt, hebben we dat beleidskader min of meer al, maar bij sommige denk ik dat er echt nog wel wat werk verzet moet worden. Daar gaat het mij om. Misschien kunnen we dit op een ander moment, in de commissie P&C, bespreken. Ik moet ook nog even navragen hoeveel tijd dit precies kost. Misschien kunnen we op een later moment wel tot elkaar komen, maar vooralsnog schrik ik een beetje terug van het tijdpad.

De heer **Overbosch** (PvdA): Heb ik het goed begrepen dat u de motie overneemt als ik zeg: geachte wethouder, gehoord uw toelichting trek ik deze motie in?

Wethouder **Binnendijk**: Ik heb een ander voorstel aan u. Als ik nou eerst even bij de afdeling laat uitzoeken wat we al hebben en hoeveel tijd het kost, stuur ik u dat toe. Ik heb inhoudelijk geen problemen met de motie. Het gaat mij puur en echt alleen om het tijdpad.

De heer **Overbosch** (PvdA): Dan wil ik de motie wel intrekken, voorzitter.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Misschien heb ik iets gemist: in hoeverre is het mogelijk om verenigingen bij het verhogen van de ozb voor niet-woningen vrij te spelen? Dat kan ik gemist hebben.

Wethouder **Binnendijk**: Nou, ik heb dat niet expliciet benoemd; impliciet wel. Ik wil daar dus nader onderzoek naar, zodat we nog even bekijken welke gevolgen dat heeft. Impliciet heb ik de vraag daarmee volgens mij wel beantwoord.

De **voorzitter**: Motie 039 gaat over de instelling van een taskforce "beter benutten eigen kracht inwoners". Ik heb een verhelderende vraag. In de motie staat: "verzoekt de raad tot het instellen van een taskforce". Betekent dit dat u daarmee de raad die taskforce laat invullen en uitvoeren? Of is dit een opdracht aan het college, waar het nodige werk aan vastzit?

De heer **Van der Meij** (D66): U kunt daar lezen: "verzoekt het college".

De **voorzitter**: Dank. De moeite die ik met deze motie heb, is dat in de eerste overweging gesproken wordt over de ontevredenheid in de gemeente over de wijze waarop de gemeente burgers betreft bij plannen en het bestuur van de gemeente. Dit komt met regelmaat ook

voort uit het feit dat men z'n zin niet krijgt. Als we het beleid nu daarop moeten gaan richten, heb ik daar wel moeite mee. Ik heb in de eerste termijn ook aangegeven dat dit op dit moment heel actueel iets is wat met de griffie en de medewerkers in de voorbespreking wordt besproken om daarover vervolgens verder door te praten met de mensen die daar zeer actief bij betrokken zijn, zoals de heer Ter Keurs, mevrouw Plomp en de heer Dessens. Daarom heb ik gezegd dat ik de motie overbodig vind. Ik kan ook gewoon niet voldoen aan dat tijdspad: voor de coalitiebespreking met een afgerond stuk komen. En dat terwijl de intentie er wel is. We hebben straks een pilot Segaar lopen. Daar moeten we leermomenten uit halen. Dat levert een evaluatie op en daar moeten andere dingen. Je moet voortdurend bezig blijven met datgene wat burgerparticipatie inhoudt, maar ik kan hieraan heel moeilijk voldoen.

De heer **Van der Meij** (D66): Mevrouw de voorzitter, mag ik misschien reageren op wat de burgemeester net heeft gezegd? Het is niet zo dat wij inspraak willen omdat burgers hun zin niet krijgen. Ik heb in mijn algemene beschouwingen het volgende daarover gezegd. Laten we deze groepen goed informeren over wat we als gemeente wél kunnen en laten we hun inzet benutten. Als de mensen van het Nicolaespark wel of niet overeenkomsten willen tekenen of laten tekenen, is er althans wat mij betreft geen enkel bezwaar tegen om te zeggen: "nee, dat doen we niet" of "nee, dat kunnen we niet". Maar we kunnen wel zeggen wat we wél kunnen en we kunnen ook zeggen waarmee we niet akkoord gaan. Als we dat in een zo vroeg mogelijk stadium meedelen aan onze burgers en als we hen er zo vroeg mogelijk bij betrekken, krijgen wij vertrouwen terug. Wij vinden dat vertrouwen erg belangrijk, gelet op alles wat er speelt. De hoeveelheid brieven en mails die wij het afgelopen jaar hebben gekregen, heb ik in mijn zes jaar raadslidmaatschap nog nooit gezien. Onze zorg ligt dus diep. Wij vinden het heel vervelend dat een welvarende en goede gemeente als Voorschoten in deze problematiek is gekomen. Wij vinden daarom het betrekken van de burgers essentieel. De termijn die we op dit moment stellen, zouden we uitstekend kunnen gebruiken om een volgende coalitie wat meer handen en voeten te geven. Dat is mijn argument.

De **voorzitter**: Het is aan uw raad.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Ik had nog vragen openstaan over de dekking van de Klijnsmagelden die dan nog nodig zijn en over het gesprek met de scholen over het gebruik van hun ruimte: is daar voldoende ruimte voor verenigingen?

De **voorzitter**: Wethouder Mol, de vragen over de dekking van de Klijnsmagelden en over de ruimte in scholen.

Wethouder **Mol**: Voorzitter. De dekking van de Klijnsmagelden is ook weer een tikje een technisch verhaal. Daarover heeft het college in het voorjaar de uitspraak gedaan dat de Klijnsmagelden worden geparkeerd in de reserve. We hebben ook tegen elkaar uitgesproken: als we op basis van de "uitslagen" van de sociale conferentie tot de conclusie komen dat

inzet van de Klijnsmagelden noodzakelijk is, halen we die uit de reserve. Ik weet niet hoe dat technisch gaat, maar volgens mij volgt daarvoor dan een voorstel, in ieder geval in de Voorjaarsnota. Als het college de raad daartoe een voorstel doet toekomen, neemt de raad daar zo snel mogelijk een besluit over.

Het tweede punt is wat we gaan doen met de verenigingen of initiatieven die nu nog onderdeel uitmaken van het cultureel centrum. Als ik het harde antwoord geef: de meeste van die initiatieven zijn uiteindelijk natuurlijk zelf verantwoordelijk voor wat ze doen; uiteindelijk verenigen we ons in vrijheid, maar wij als college, u als gemeenteraad en iedereen in het gemeentehuis hebben één groot voordeel, namelijk dat we overzicht hebben over alles wat in dit dorp speelt en over alles wat beschikbaar is. Daarin kunnen we een heel goede rol als intermediair spelen, bijvoorbeeld door te spreken met instellingen die misschien een plekje vrij hebben. Misschien kunt u zich nog de Beursvloer herinneren, die we in House of Vision hebben gehad. Een van de leden van het bestuur van Leif Erikson was daarbij aanwezig om ook met verenigingen in gesprek te gaan, want Leif Erikson heeft een verenigingsgebouw dat een aantal dagen per week leegstaat en heeft dus ruimte ter beschikking voor een vereniging die daarvan gebruik wil maken. Vrij recent hebben we de Cultuurborrel gehad in de bibliotheek, waar een aantal verenigingen bij elkaar waren om te bezien welke samenwerking zij met elkaar kunnen opzoeken. Als wij met de scholen in gesprek gaan, vind ik het eigenlijk niet meer dan logisch dat wij hun vragen of zij bereid zijn om ruimtes die zij op dit moment beschikbaar hebben, 's avonds beschikbaar te stellen aan verenigingen in Voorschoten die repetitieruimte nodig hebben of iets anders willen doen. Ik kan daar echter niet op vooruitlopen. Die gesprekken gaan we sowieso voeren. Goed om mij heen kijkend in Voorschoten is mijn persoonlijke mening dat we eigenlijk best wel veel accommodaties hebben waar je nog iets mee zou kunnen doen. Gelukkig hebben we nog even de tijd om met al die plekken in gesprek te gaan en om te bekijken hoe sommige mensen een ander plekje kunnen vinden. Weet u wat het is met het cultureel centrum? Afgelopen week zei ik tegen iemand dat het een beetje lijkt op het verhaal van Goudlokje: de pap mag niet te heet zijn en niet te koud; dat is precies goed. Voor best wel veel verenigingen is het cultureel centrum precies goed, maar soms moet je een beetje uit je eigen comfortzone stappen en een beetje nadenken over de vraag in welke omstandigheid de vereniging of concertorganisatie ook iets zou kunnen doen en of er in Voorschoten ook andere plekken zijn die daartoe perfect soelaas kunnen bieden. Gisteren zei iemand overigens tegen mij: "Ik was laatst bij de subsidieavond in het Bondsgebouw en ik was stomverbaasd; ik was daar nog nooit geweest, maar daar zouden wij ook best iets kunnen doen met onze vereniging." Ik hoop dat ik hiermee een toelichting heb gegeven.

De voorzitter: Is dat voldoende voor dit moment? Ik zie de heer Van der Meij vragend kijken.

De heer Van der Meij (D66): Ik heb nog een ... Ik wil het geen uitsmijter noemen, maar daar komt het wel op neer. Misschien kan ik de raad nog iets in overweging geven over motie 039; misschien kan ik zelfs het college nog verleiden. Als wij daar als overweging een goede analyse van de ontevredenheid aan toevoegen, krijgen we een beeld van wat er is en hoe het

zo is gekomen. Misschien kan deze toevoeging een aantal mensen overreden om onze motie 039 te steunen.

De **voorzitter**: De griffier fluistert mij in dat er een heel rapport van de Rekenkamercommissie aan komt over burgerparticipatie en initiatieven. Dat kunt u straks allemaal gebruiken, ook in de voorbereiding.

Zullen wij tien minuten schorsen en daarna gaan stemmen? Ik constateer dat de raad daarmee instemt.

De vergadering wordt enige tijd geschorst.

De **voorzitter**: Omdat de heer Van der Meij heeft gevraagd om een hoofdelijke stemming, moeten we eerst bepalen bij wie de stemming begint.

De heer **Van der Meij** (D66): Mevrouw de voorzitter. Vindt u het goed dat ik in eerste instantie nog even reageer op de vragen van de wethouder over de termijn waarop hij antwoord kan geven? Volgens mij was dat een vraag waarover ik nog zou terugkoppelen aan u.

De **voorzitter**: Dat klopt, want daar hebt u de schorsing voor gebruikt.

De heer **Van der Meij** (D66): Ja. En als ik dan toch aan het woord ben, ga ik straks ook nog even iets over motie 039 zeggen. Wat het voorstel van de wethouder betreft is onze suggestie om met een betere analyse te komen, zodat we de consequenties goed kunnen overzien. Dat zal betekenen dat we voor 2018 die ozb-wijziging niet meer kunnen invoeren, maar beter wat later dan verkeerd.

Ik kom nog even terug op motie 039 over de eigen kracht van de inwoners. U hebt gezegd dat de Rekenkamercommissie daar een onderzoek naar doet. Dat is wel zo, maar de Rekenkamercommissie doet alleen burgerinitiatieven en geeft expliciet aan dat zij een heleboel zaken, zoals lopende initiatieven en lopende inspraken, niet meeneemt. Het gaat ons er juist om hoe het eigenlijk zo is gekomen dat in de afgelopen periode zoveel brieven, zoveel mails en zoveel onrust naar voren zijn gekomen en hoe wij het beter kunnen doen. Het gaat ons dus nog steeds om alle spelregels. We hebben wel spelregels, maar werken die goed en hoe kunnen we dat beter doen? Daarom handhaven we onze motie.

De **voorzitter**: Ik heb intussen een nummertje getrokken. De hoofdelijke stemming begint straks bij mevrouw Okma.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. In aanvulling op wat de heer Van der Meij zei, is het misschien handig om duidelijkheid te hebben over hoe het zit met de verhouding tussen de ozb voor woningen en de ozb voor niet-woningen. Er ligt een amendement van D66. De SP

heeft dit ook in haar amendement opgenomen. Wethouder Binnendijk verwees abusievelijk naar een motie die hierover zou gaan. Zo'n motie is er niet. Er is wel heel veel draagvlak in de raad om hier een onderzoek naar te doen, zodat we hier voor 2019 een goed beeld van hebben. Mogen wij de opmerking van de heer Binnendijk opvatten als een toezegging dat er een onderzoek komt, zodat we voor 2019 kunnen kijken of die verhouding tussen de ozb voor woningen en de ozb voor niet-woningen anders kan en wat de implicaties daarvan zijn?

De **voorzitter**: Dat vragen we aan de wethouder.

Wethouder **Binnendijk**: Voorzitter. Nu ik hier toch sta, maak ik eerst een opmerking van algemene aard. Hoe wij als college alle moties en amendementen behandelden, zag er tijdens de begrotingsbehandeling misschien enigszins zakelijk uit. Daar drukken wij niet onze waardering of zo mee uit. Wij waarderen het op zich zeker. Het ontraden betekent ook niet dat wij niet nadenken over alles wat u ingebracht hebt. Dat waarderen wij dus zeker.

Op de vraag van de heer Maassen kan ik gewoon volmondig ja zeggen. Ook het college is namelijk geïnteresseerd in die analyse. Ik zeg dus toe dat die analyse er komt, zodat u die in ieder geval bij de volgende begroting kunt gebruiken. Ik ben in ieder geval blij dat u de ruimte geeft dat wij dat niet al voor volgende week moeten doen. Ik zeg u namens het college toe dat wij dit zullen uitvoeren.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Meij, dat betekent dat amendement 016 van D66 ...

De heer **Van der Meij** (D66): Hierbij ingetrokken is.

De **voorzitter**: Daarmee doet u wat volgens de griffier en ik zou gaan gebeuren.

De heer **Zoetemelk** (CDA): Ik heb een opmerking over motie 045 over de fairtradegemeente. U hebt aangegeven dat u ver op weg bent met het verzorgen daarvan. Tenminste, het college heeft dat toegezegd. Die motie trek ik hierbij dus in. Dat hadden we volgens mij nog niet vastgesteld.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Voorzitter. Ik heb een vraag over motie 037 over toegankelijkheid. Heb ik goed van de wethouder begrepen dat hij die motie heeft overgenomen? Ik heb ook een vraag over motie 050 over kwijschelding van rioolheffing. Is het niet zo dat we de minima technisch en juridisch gezien daarmee eventueel zouden kunnen schaden?

De **voorzitter**: Die laatste vraag is voor wethouder Mol. Achter motie 037 staat al "akkoord". Dat betekent dat u die binnen hebt.

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): Dank u.

De **voorzitter**: Wethouder Mol, over het minimabeleid. Mijnheer Eversteijn, zou u de vraag over de motie willen herhalen?

De heer **Eversteijn** (ONS Voorschoten): De vraag over motie 050 over de kwijtschelding van de rioolheffing is of het zo kan zijn dat de minima nadeel ondervinden van het indienen en onderschrijven van deze motie. Is dat juridisch dichtgetimmerd? Hoe zit dat? Ik begrijp niet welke consequenties dit kan hebben.

De **voorzitter**: Wie van het college kan hier een antwoord op geven?

Wethouder **Mol** (VVD): Voorzitter. Kwijtschelding heeft natuurlijk een functie. Mensen die niet rond kunnen komen, kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van bepaalde lasten die ze onder normale omstandigheden zouden moeten afdragen. Dat hebben we natuurlijk niet voor niets bedacht. Het spijt mij, maar dit is echt te snel en te technisch om dit te overzien. Dat moeten we even uitzoeken.

De heer **Maassen** (SP): Een kleine toelichting dan. Het klinkt misschien heel raar dat de SP een motie steunt waarmee kwijtschelding voor minima als dekking wordt ingezet. Het zit als volgt. Ik begrijp de zorg van de heer Eversteijn, maar het kan niet. Dat komt omdat de rekening van de rioolheffing naar de eigenaar van de woning gaat. In het geval van een huurwoning – daar heb je het bij minima vaak over – gaat die rekening dus niet naar de huurder maar naar de eigenaar. De eigenaar is de verhuurder. Je zou zeggen dat die verhuurder de huur dan verhoogt om dat te kunnen dekken, maar dat kan niet binnen de regels van de jaarlijkse huurverhoging.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Nog een toevoeging: in feite wordt huren gunstiger voor mensen met een kleine beurs.

De heer **Overbosch** (PvdA): Het hele probleem dat nu – volgens mij terecht – ter tafel komt, maakte onderdeel uit van de discussie die ik net met wethouder Binnendijk had over het onderzoeken van rioolheffing en van de consequenties voor het kwijtscheldingsbeleid en de mensen die dit niet kunnen betalen. Ik heb dat ook expliciet gevraagd. Ik heb het argument van de heer Maassen eerder gehoord, maar voordat je dit soort vergaande beslissingen neemt, wil ik me er wel graag van vergewissen dat dat ook klopt.

De **voorzitter**: Is het dan niet veel verstandiger om deze motie niet in stemming te brengen? Ik wil me nergens mee bemoeien, maar er komt een onderzoek aan waarin alles inzichtelijk wordt gemaakt. Dan kun je toch ook de effecten inzichtelijk maken van datgene wat er gebeurt in plaats van nu een motie in stemming te brengen waarmee een fait accompli ontstaat waarvan je later weer spijt krijgt?

De heer **Van den Dool** (VVD): We hadden eigenlijk al gezegd dat we de motie in stemming zouden laten brengen. De wethouder heeft eigenlijk toegezegd dat hij dat onderzoek, met

die aangenomen motie, zou gaan doen. Om die reden brengen we de motie wel in stemming. Dat onderzoek komt eraan en dan bekijken we de resultaten om te bepalen of we hier definitief mee instemmen.

De heer **Van Oostrum** (CDA): Ik zou nog iets willen toevoegen. In de beantwoording van de vragen van het CDA op dit punt geeft het college gewoon aan dat dit kan.

De **voorzitter**: Zijn we nu allemaal in staat om te stemmen? We zijn al drie kwartier over tijd.

De heer **Overbosch** (PvdA): Wordt de motie nou ingetrokken of niet?

De **voorzitter**: Nee, zij wordt in stemming gebracht.

De heer **Overbosch** (PvdA): Zij wordt gehandhaafd. Excuus.

8.5. Besluitvorming over Programmabegroting 2018–2021.

De **voorzitter**: De hoofdelijke stemming betreft de begroting, niet de amendementen en moties. We hebben even bekeken wat het meest verstrekkende amendement is. Samen met de griffier zijn wij van mening dat amendement 011 van de SP het meest verstrekkend is. Je zou overigens een discussie kunnen voeren over de vraag of amendement 013 van GroenLinks verstrekkender is, maar het komt een beetje op hetzelfde neer.

In stemming komt amendement 011 van de SP (Programmabegroting 2018–2021).

Amendement 011 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de SP, de PvdA en GroenLinks ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 013 van GroenLinks (dekkingsplan).

Amendement 013 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van GroenLinks, de SP en de PvdA ervoor hebben gestemd.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Dat ging heel snel. Wij vinden het dekkingsplan nog steeds realistisch. Er is namelijk ook een samenleving die bijdraagt aan realisatiekracht en daaraan wordt tegemoetgekomen. Daarbij is het ook al te vaak misgegaan. Vandaar dat we dit amendement toch in stemming gebracht wilden hebben. Wij gaan hier gewoon de verkiezingen mee in.

De **voorzitter**: Het volgende amendement in de volgorde is, zoals de griffier en ik het hebben bekeken, amendement 018 van D66, want ook dat betreft een heel scala aan onderdelen die te maken hebben met schrappen en dekkingsplannen.

In stemming komt amendement 018 van D66 (verminderen budget beheer en onderhoud).

Amendement 018 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van D66 en de SP ervoor hebben gestemd.

De **voorzitter**: Amendement 020 van de PvdA is gewijzigd, in die zin dat punt 3a.4) in dat amendement vervalt.

In stemming komt het gewijzigde amendement 020 van de PvdA (zwembad, cultureel centrum en project Taal en digitaal).

Het gewijzigde amendement 020 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van GroenLinks, de SP en de PvdA ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 015 van D66 en GroenLinks (investering centrum).

Amendement 015 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van D66, de SP, de PvdA en GroenLinks ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 024 van de PvdA (ozb niet-woningen).

Amendement 024 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de SP en de PvdA ervoor hebben gestemd.

De **voorzitter**: Amendement 016 van D66 over de ozb is ingetrokken.

In stemming komt amendement 012 van GroenLinks, de SP, de PvdA en D66 (Arbeidsmarktoffensief).

Amendement 012 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van D66, de PvdA, de SP en GroenLinks ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 014 van GroenLinks en de PvdA (Klijnsmagelden).

Amendement 014 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de SP, de PvdA en GroenLinks ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 017 van D66 (instellen algemene investeringsstop).

Amendement 017 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fractie van D66 ervoor heeft gestemd.

In stemming komt amendement 019 van de PvdA (bedragen schuldreductie).

Amendement 019 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de SP, de PvdA en GroenLinks ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 021 van de PvdA (bezuinigingen Wmo).

Amendement 021 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de SP, de PvdA en GroenLinks ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 022 van de PvdA (kinderboerderij).

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. Wij gaan hiervoor stemmen. Wij staan hier sympathiek tegenover, maar we missen hierin nog wel dekking. We weten dat dat in het grote plan zit, maar we stemmen hier dus wel voor.

Amendement 022 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de SP, de PvdA, GroenLinks en D66 ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 023 van de PvdA (subsidies).

Amendement 023 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de SP en de PvdA ervoor hebben gestemd.

De **voorzitter**: Amendement 025 is in feite geamendeerd. Voor het onderdeel van de raadsnotulen is een breed draagvlak in de raad. U hebt ook de toezegging van het college dat er met een voorstel wordt gekomen waarin de raadsnotulen gecontinueerd worden.

In stemming komt amendement 025 van de PvdA (bestuursondersteuning).

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Maassen** (SP): Voorzitter. Van de drie punten die in dit amendement gevraagd worden, kunnen wij er twee steunen. Het punt van de raadsnotulen is inmiddels toegezegd. Wij zijn er niet voor om twee commissieleden per fractie in te voeren; wij vinden één commissielid voldoende. Wij zullen dus tegen dit amendement stemmen.

Amendement 025 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de PvdA, D66 en GroenLinks ervoor hebben gestemd.

In stemming komt amendement 027 van D66 (behouden reserves t.b.v. Duivenvoordecorridor).

Amendement 027 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van D66 en GroenLinks ervoor hebben gestemd.

De **voorzitter**: Daarmee hebben we de amendementen op de begroting gehad. Nu volgt de hoofdelijke stemming over de begroting.

In stemming komt het voorstel inzake de vaststelling van de Programmabegroting 2018–2021.

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Okma** (D66): Voorzitter. De financiën van Voorschoten op orde maken is heel belangrijk. Dat vind ik ook, maar ik vind toch dat hier vandaag andere keuzes gemaakt hadden kunnen worden dan de keuzes die zijn gemaakt. Er zijn heel veel alternatieven aangedragen door de oppositie maar ook door de hele raad. Bijna alles is ontraden, op een paar brokstukjes na. Ik geloof eigenlijk niet dat je op deze manier zoiets essentieels erdoorheen kunt jagen, als ik het oneerbiedig mag zeggen. Je moet samen op zoek naar oplossingen. Ik heb het gevoel dat er deze avond bijna geen ruimte was voor welk plan van de oppositie dan ook. De voorzieningen die nu geschrapt gaan worden dan wel op de helling komen te staan, zijn heel belangrijk voor het welzijn en de sociale samenhang in ons dorp. Ik heb me daar altijd hard voor gemaakt en hiervoor ben ik in de raad gaan zitten. Ik kan hier vanavond dus echt even niet doen wat goed is voor de provincie. Omdat er geen ruimte is voor alternatieven en omdat de klappen vooral gaan vallen bij sportverenigingen, burgerparticipatie, zorg en cultuur, stem ik hier vanavond tegen.

De heer **Van der Meij** (D66): Voorzitter. Ik deel het grootste gedeelte van de opvattingen van mevrouw Okma, maar ik neem ook de verantwoordelijkheid voor Voorschoten. Daarom ben ik voor het voorstel.

Het voorstel wordt bij hoofdelijke stemming met 14 tegen 5 stemmen aangenomen.

Voor het voorstel hebben gestemd: de heer Van Oostrum, de heer Riphagen, mevrouw Schrijver, de heer Smit, de heer Smittenaar, de heer in 't Veen, de heer Zoetemelk, de heer Bremmer, de heer Van den Dool, de heer Eversteijn, de heer Eysden, de heer Van der Haven, mevrouw Van Herk en de heer Van der Meij.

Tegen het voorstel hebben gestemd: mevrouw Okma, de heer Overbosch, de heer Von der Assen, mevrouw Lamers en de heer Maassen.

De **voorzitter**: We moeten nog stemmen over een aantal moties. Motie 032 is overgenomen.

In stemming komt motie 033 van de SP, de PvdA, GroenLinks en D66 (betaald parkeren).

Motie 033 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de SP, de PvdA, D66 en GroenLinks ervoor hebben gestemd.

De **voorzitter**: Motie 037 is overgenomen en ingetrokken.

In stemming komt motie 039 van D66 (instellen taskforce beter benutten eigen kracht inwoners).

Motie 039 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de PvdA en D66 ervoor hebben gestemd.

In stemming komt motie 043 van D66 (analyse cluster infrastructuur).

Motie 043 wordt bij handopsteken verworpen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van GroenLinks en D66 ervoor hebben gestemd.

In stemming komt motie 044 van het CDA, de SP, de VVD, ONS Voorschoten en D66 (aansturing Werkorganisatie).

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Van den Dool** (VVD): Voorzitter. Wij zullen hiervoor stemmen, met inachtneming van de discussie die hierover is gevoerd, waarbij met name de woorden van de burgemeester worden meegenomen, zodat er nog even goed wordt gekeken naar verschillende functies. Functies hoeven dus niet voor 100% ingevuld te worden, maar kunnen ook voor 50% of 80% worden ingevuld. Dat staat niet allemaal heel duidelijk in de motie, maar voor ons hoort dat er wel bij om hiermee in te kunnen stemmen.

De heer **Van der Meij** (D66): Mevrouw de voorzitter, ik hoorde u zeggen dat dit een motie van het CDA, de SP en ONS Voorschoten is.

De **voorzitter**: En van de VVD.

De heer **Van der Meij** (D66): Pardon?

De **voorzitter**: En van de VVD.

De heer **Van der Meij** (D66): Maar er staat D66.

De **voorzitter**: Niet op mijn blaadje.

De heer **Van der Meij** (D66): Niet op uw blaadje?

De **voorzitter**: Nee.

De heer **Van der Meij** (D66): Ik zie hier een groen logo, dat mij aantrekkelijk voorkomt en dat ik ook op mijn blaadje zie staan. Dit is dus in ieder geval een motie die ook wij mede hebben ingediend.

De heer **Overbosch** (PvdA): Voorzitter. Ik ben heel nadrukkelijk tegen deze motie en ik wil ook graag gezegd hebben dat de raad hier niet over gaat. Ik ben overtuigd door de argumenten die de burgemeester hier namens het college heeft gewisseld.

De **voorzitter**: De griffier zegt mij dat er nu discussie wordt gevoerd over een andere variant van deze motie. Dan wordt het wel ingewikkeld. Ik heb hier een motie 044, waar alle partijen, exclusief de PvdA en GroenLinks, op staan. Met de motie wordt het college verzocht om niet over te gaan tot openstelling van de functie gemeentesecretaris als er een vacature ontstaat maar deze in te vullen door één persoon die zowel in Wassenaar als in Voorschoten lid is van het college en daardoor twee deeltijdaanstellingen krijgt. Ik heb u de motie ten strengste ontraden, vanuit dezelfde motivatie als de heer Overbosch en nog wat andere dingen erbij. Desondanks breng ik de motie stemming. Ik hoef niet te zeggen wat ik er dan mee ga doen; waarschijnlijk niks. Het is een motie en ik mag haar naast me neerleggen. Ik breng de motie in stemming.

Motie 044 wordt bij handopsteken aangenomen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de PvdA en GroenLinks ertegen hebben gestemd.

De **voorzitter**: Motie 045 is ingetrokken.

In stemming komt motie 046 van de PvdA, GroenLinks en D66 (schuldreductie).

Motie 046 wordt bij handopsteken aangenomen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de SP, de PvdA, D66, het CDA en GroenLinks ervoor hebben gestemd.

De **voorzitter**: Motie 047 van de PvdA over de beleidsnotities heffingen is ingetrokken.

De heer **Overbosch** (PvdA): Ja, gelet op de toezegging van de wethouder.

De **voorzitter**: Motie 048 is ingetrokken. Met betrekking tot motie 049 is een toezegging door het college gedaan.

In stemming komt motie 049 van de VVD, het CDA, ONS Voorschoten en de SP (beëindigen subsidie zwembad Het Wedde).

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

Mevrouw **Lamers** (GroenLinks): Voorzitter. GroenLinks is uitermate teleurgesteld over het stopzetten van de subsidie voor het zwembad over een paar jaar. Er gaat inderdaad een taskforce worden ingesteld, waarbij nog volstrekt onduidelijk is wie daarin gaat zitten. Er wordt inderdaad wel € 40.000 beschikbaar gesteld. Eigenlijk vinden wij het niet gepast om het op deze manier aan te gaan pakken. De enige reden waarom wij hiervoor gaan stemmen, is dat dit het enige is wat nog overblijft. Daarom stemmen wij hiervoor, maar beslist niet omdat we dit een goede oplossing vinden, want dat vinden we gewoon niet.

De heer **Overbosch** (PvdA): Voorzitter. Ik sluit me helemaal aan bij de stemverklaring van mevrouw Lamers.

De motie wordt met algemene stemmen aangenomen.

In stemming komt motie 050 van de VVD, het CDA, ONS Voorschoten en de SP (inzet kwijtschelding rioolheffing).

Motie 050 wordt bij handopsteken aangenomen, waarbij de **voorzitter** constateert dat de fracties van de PvdA en GroenLinks ertegen hebben gestemd.

9. Sluiting

De **voorzitter**: Dames en heren, we zijn een uur later klaar dan gepland. Desondanks hebben wij een intensieve discussie met elkaar achter de rug, die leidt tot een begroting die voor meer jaren sluitend is, maar waarvan wij ook weten dat dit nog tot grote uitdagingen zal leiden, zowel voor het college als voor de raad, de inwoners en de betrokkenen van Voorschoten. Maar wij gaan daarmee aan de slag en dat doen we met elkaar. Ik dank u ongelooflijk voor het in het college gestelde vertrouwen en voor de inzet die uzelf daarvoor als raad hebt gepleegd, naast natuurlijk het dankzeggen voor de vele uren van werk die hier voor onze ambtelijke organisatie in hebben gezeten en voor de inzet die gepleegd is, ook heel vaak buiten kantooruren en tijdens de weekenden. Wassenaar zal blij zijn dat de financiële advisering nu ook weer een beetje meer voor haar ter beschikking is, want in de afgelopen periode heeft de afdeling Financiën zich vooral beziggehouden met Voorschoten. We gaan aan de slag. Dank voor uw inzet en dank voor uw grote betrokkenheid.

De **voorzitter** sluit om 21.05 uur de vergadering.

Vastgesteld in de openbare vergadering van de raad der gemeente Voorschoten, gehouden op 7 december 2017.

De griffier,

De voorzitter,